

Het boek Genesis

In 't Achterhooks

Inleiding:

Enige opmerkingen bij de vertaling van het Boek Genesis in de achterhoekse streektaal.

Als werkgroep hebben wij ervoor gekozen om zo dicht mogelijk bij de Hebreeuwse grondtekst te blijven. Naast de Hebreeuwse grondtekst hebben wij gebruik gemaakt van ‘Die Schrift Verdeutscht von Martin Buber, gemeinsam mit Frans Rozenberg’, diverse vertalingen, te weten: Biebel in de Twentse sproake, De Naardense Bijbel, de Biebel in ’t Grunnings, de Statenvertaling en de NBV en de online biblehub.com.

Onze **werkwijze** was als volgt:

Een werkvertaling in het Aaltens dialect werd door Henk Lettink (de hoofdstukken 40-43, 47 door Jan Leijenhorst) aan de vertaalgroep voorgelegd. In de groep werd deze tekst vers voor vers besproken. In goed overleg kwamen we, werkend vanuit de grondtekst en met vergelijking van de verschillende vertalingen en soms na veel discussie, tot de uiteindelijke vertaling.

Wat de schrijfwijze betreft hebben we ons gehouden aan de spellingsregels van de SONT-spelling.

De versindeling van de hoofdstukken hebben we aangehouden, zoals die in de NBV-vertaling is gebruikt. Wel hebben we bewust de opschriften boven de perikopen weggelaten omdat deze de lezer bij het lezen zouden kunnen beïnvloeden.

@2025

De werkgroep:
Henk klein Gebbink
Ineke Haijtink
Netty Hengeveld
Hans Hinkamp
Henk Lettink
Jan Leijenhorst
Dirk Nusselder
Marian Storteler
Eveline Struijk
Gerrie Zemmeling
Hermien Bannink

Genesis

Kapittel 1

- 1 Het begönt met God, dén hemel en aerde eschappen hef.
- 2 De aerde: on-land, enen groten pröttel.
Duustern ovver kolkend oerwater.
God zienen geest zweven bovven het grote water.
- 3 God sprak: “Laot ’t lecht worden!” Lecht worden het.
- 4 God zag het lecht. Het was good.
En God deed het lecht en den duusteren uut mekare.
- 5 Teggen het lecht zei God “dag” en teggen den duusteren “nacht”.
Het worden aovend en het worden morgen. Dag ene.
- 6 God sprak: “Laot der een gewölfte kommen midden in het grote water. Dat zal ne scheiding maken tussen water en water.”
- 7 En zo gebeuren ’t. God maken het gewölfte en hee deed het water, dat onder het gewölfte was en het water dat bovven het gewölfte was, uut mekare.
- 8 Teggen het gewölfte zei God “hemel”. Het worden aovend en het worden morgen: dag twee.
- 9 God sprak: “Laot het water onder den hemel zich op ene stae opstouwen en het dreuge zich laoten zeen.” En zo gebeuren ’t.
- 10 Het dreuge neumen God “land” en het op estouwde water neumen hee “zee”. God zag, dat het good was.
- 11 God sprak: “Laot der uut de aerde greuisel opscheten, kruden, dee-t zichzelf uutzait, vruchtbeume, dee-t naor euren aard vruchten met pitten der in draegt, dee-t op de grond valt.” En zo gebeuren ’t.
- 12 Uut de aerde schot greuisel op, kruden, dee-t zichzelf uutzait, beume, dee-t naor euren aard vrucht met pitten der in draegt. God zag, dat het good was.
- 13 Het worden aovend en het worden morgen: dag drie.
- 14 God sprak: “Laot der lechten kommen an ’t gewölfte van den hemel um scheiding te maken tussen den dag en den nacht, um tekens te worden, dee-t vaste tiede, dage en jaoren angeft.
- 15 Zee zölt lechten waen an ’t gewölfte van den hemel um lecht te gevven op de aerde.” En zo gebeuren ’t.
- 16 God maken twee grote lechten. Het grotere lecht veur ’t regelen van den dag en het kleinere veur ’t regelen van den nacht, en de staerne ok.
- 17 God zetten eur an ’t gewölfte van den hemel um op aerde lecht te gevven,
- 18 dag en nacht te regelen, um scheiding te maken tussen lecht en duusteren. God zag, dat het good was.
- 19 Het worden aovend en het worden morgen: dag vaere.

- 20 God sprak: “Het water mot krioelen, krioelen vol laevende wezens en der mot voggels ovver de aerde vlegen onder langs ’t hemelgewölfte.”
- 21 God maken de grote zeemonsters en alle laevende wriemelende wezens, dee-t in ’t water krioelt, ieder naor eur eigen aard, en alle voggels, ieder naor eur eigen aard. God zag, dat het good was.
- 22 God zegenen eur en zei: “Waes vruchtbaor en vermaerder ow en maak, dat het water vol wordt en laot de voggels zich vermaerderen op het land.”
- 23 Het worden aovend en het worden morgen: dag vieve.

- 24 God sprak: “De aerde mot laevende wezens opleveren, ieder naor eur eigen aard, vee, kroepende dieren en wilde dieren, ieder naor eur eigen aard.” En zo gebeuren ‘t.
- 25 God maken de wilde landdieren en het vee, ieder naor eur eigen aard, en alles wat der op de grond rondkröp, ieder naor zien eigen aard. God zag, dat het good was.
- 26 God sprak: “Lao-w mensen maken naor ons beeld en dee-t op ons liekt. Zee zölt het behaer hebben ovver de vissen in de zee, de voggels in de locht, het vee en alles wat der op de grond rondkröp.”
- 27 God maken den mens naor zien beeld. Naor God zien eigen beeld maken Hee um, man en vrouwe hef Hee eur eschappen.
- 28 God zegenen eur en zei teggen eur: “Waes vruchtbaor en vermaerder ow. Maak de aerde met owleu vol en onderwarp eur an ow. Heb het behaer ovver de vissen in de zee, de voggels in de locht en ovver alle laevends, dat zich ovver de grond bewög.”
- 29 God sprak: “Kiek, ik gevve owleu alle gewassen op aerde, dee-t zaod draegt, en alle beume, dee-t vrucht draegt. Dee bunt veur owleu um van te aeten.
- 30 En an alle dieren op het veld, alle voggels in de locht, alle laevende wezens, dee-t zich ovver de grond bewaegt, gef ik al ’t greun as aeten.” En zo gebeuren ‘t.
- 31 God zag alles, wat Hee emaaft hadde, en kiek, ’t was allemaole merakels good. Het worden aovend en het worden morgen: dag zesse.

Kapittel 2

- 1 Klaor kwammen zo den hemel en de aerde en alles wat daorbi’j heurt.
- 2 Op den zeuvenden dag had God het wark edaone, waor-t Hee met gengs ewest was, en Hee rösten op den zeuvenden dag uut van al het wark, dat Hee edaone had.
- 3 God zegenen den zeuvenden dag en Hee zetten dén dag apart. Want op dén dag rösten God van al het wark, dat Hee as Schepper te stande ebracht had.
- 4 Dit is ’t verhaal van den hemel en de aerde: ho-t ze eschappen bunt.

Totertied, ton HEE, God, aerde en hemel maken,

- 5 was der nog gin enkelen stroek op de aerde, waren der nargens nog planten op eschotten. HEE, God, had het jo nog neet laoten raegenen op aerde. Ok was der gin mense um de grond te bewarken.
- 6 Bloos ne mot kwam der uut de aerde op. Dén maken de hele grond nat.
- 7 En HEE, God, vormen den mense uut dizze aerde. Hee blaazen um laevensaodem in de neusgaete en den mense worden een laevend wezen.

- 8 HEE, God, leggen ne hof an in Eden, op 't oosten, en daor gof Hee den mense, dén Hee evormd hadde, ne stae in.
- 9 HEE, God, leet uut de aerde allerhande beume opgreuien, kostelijk van anzeen en good um van te aeten. Midden in den hof den boom van 't laeven en den boom van 't vernul¹ van good en slecht.
- 10 Der streumen vanuut Eden ne rivier um den hof water te gevven. Dee verdelen zich vandaor in vaer belangrieke streume.
- 11 Den name van de aerste is Pison, dén streumt um het hele land Chawila hen. Daor zit gold.
- 12 Zuver gold göf het daor, en daor göf het ok balsemhars en onyx.
- 13 Den name van den tweeden stroom is Gichon, dén streumt deur het hele land Kusch hen.
- 14 Den name van den darden stroom is Tigris, dén löp an de oostkante van Assyrië. Den vaerden stroom is den Eufraat.
- 15 HEE, God, nom den mense en gof um ne stae in den hof van Eden, um dén te bewarken en te onderhouden.
- 16 HEE, God, gaf den mense opdracht: “Van alle beume in den hof kö-j geröst aeten.
- 17 Maor van den boom van 't vernul van good en slecht, daor mo-j vanaf blieven. Op den dag, a-j daor van aet, zö-j doodgaon, dat zö-j.”
- 18 HEE, God, zei: “'t Is neet good veur een mense, dat hee allene is. Ik wil hengaon en ne hulpe veur um maken, dee-t bi'j um past.”
- 19 HEE, God, vormen uut aerde alle dieren op 't land en de voggels in de locht. Hee bracht eur naor den mense hen, um te zeen, ho-t dén eur neumen zol. En zo at den mense elk laevend wezen neumen zol, dén name zol 't ok hebben.
- 20 Den mense reep alle tamme dieren, de voggels in de locht en de wilde dieren in 't veld bi'j name. Maor veur zichzelf von den mense ginne hulpe, dee-t bi'j um passen.
- 21 Ton leet HEE den mense depe in slaop vallen. Hee halen der ene van ziene ribben uut en maken de stae waer dichte met vleis.
- 22 HEE, God, bouwen van dee ribbe, dee-t Hee uut den mense ehaald hadde, ne vrouwe en bracht dee bi'j den mense.
- 23 Ton zei den mense:
 “No zee toch! Bot van miene butte,
 vleis van mien vleis!
 Vrouw-mense zal zee heten,
 want zee is uut den man-mense ehaald.”
- 24 Daorumme zal ne man bi'j zien vader en moder weggaon en slim wies met ziene vrouwe worden en zee zölt ene waen.
- 25 Dee beiden, den mense en ziene vrouwe, waren wal nakend, en schamen deen ze zich neet veur mekare.

Kapittel 3

¹ vernul = besef

- 1 De slange was leper as alle andere dieren van 't veld, dee-t HEE, God, emaaft hadde.
Dee zei teggen de vrouwe: "Kan 't ok waen, dat God ezegd hef: 'I'jleu mögt neet aeten van alle beume in den hof...!'"
- 2 De vrouwe zei teggen den slange: "Van de vruchten van de beume in den hof mögge wi'j aeten,
- 3 maor van den vruchten van den boom midden in den hof, daor hef God van ezegd: 'I'jleu mögt van dén neet aeten en der zelfs neet an kommen, anders gaot i'jleu dood.'"
 - 4 Ton zei de slange teggen de vrouwe: "Doodgaon, dat zölt i'jleu wisse neet.
 - 5 Maor God wet wal heel good, dat op den dag, dat i'j daorvan aet, owleu de ogen losgaon zölt, en dat i'jleu net as God worden zölt, en vernul kriegt van good en slecht."
 - 6 De vrouwe zag, da-j van dén boom best aeten konnen en dat dén ne lust veur 't oge was. Den boom trok eur an, ze zol der verstandig deur worden. Ze plukken van ziene vruchten en at der van en ze gaf der euren man, dén bi'j eur was, ok wat van en hee at der ok van.
 - 7 En met gingen eur beiden de ogen los en zee worden gewaar, dat ze nakend waren. Zee riegen zich viegenblader an mekare en bedekken zich daor met.
- 8 Ton zee UM, God, in den aovendwind deur den hof hen heuren kuieren, kroppen den mense en ziene vrouwe veur UM, veur God, weg tussen de beume in den hof.
- 9 HEE, God, reep den mense an en zei teggen um: "Waor bun i'j?"
- 10 Hee zei: "Ik hebbe Ow eheurd in den hof en ik worden bange, umda-k nakend bunne. Daorumme he-k mi'j verdoekt."
- 11 Maor HEE zei: "Wel hef ow verteld, da-j nakend bunt? Heb i'j soms egaeten van den boom, waarvan ik ow nog zó ezegd hebbe, da-j der neet van aeten zollen?"
- 12 Ton zei den mense: "De vrouwe, dee-t I'j mi'j to esteld hebt, dee hef mi'j wat van den boom egovvene en ton heb ik dervan egaeten."
- 13 Ton vroeg HEE, God, an de vrouwe: "Wat heb i'j no toch edaone?"
De vrouwe zei: "De slange hef mi'j dat in eschuund² en ton heb ik egaeten."
- 14 Ton zei HEE, God, teggen de slange:
"Umda-j dit edaone hebt,
vervleukt bu-j onder al het vee
en onder alle dieren op 't veld;
op den boek kroepen,
dat zö-j, en stof vraeten,
dat zö-j, alle dage van ow laeven.
- 15 Ik brenge vi'jandschop tussen ow en de vrouwe,
tussen ow naogeschlacht en het eure,
dat zal ow den kop verpletteren
en i'j zölt het de hakken kapot bieten."
- 16 Teggen de vrouwe zei Hee:
"In verwachting waen,
dat zal ow zoer vallen,

² stiekem in efluusterd

dat zal 't, met völle piene en multe zö-j kinder kriegen.
Naor owwen man zö-j verlenkelijk waen,
maor hee zal de baas ovver ow spöllen.”

- 17 Teggen Adam zei Hee:
“Umdat i’j naor de stemme van owwe vrouwe eluusterd hebt
en van den boom egaeten hebt,
waorvan ik ow nog zo ezegd hadde:
‘Daor zö-j neet van aeten’,
is um owwentwillen de grond vervleukt,
met völle krabben en knooien zö-j der van aeten,
alle dage van ow laeven.
- 18 Döörne en diesels zölt der ow opscheten,
toch zö-j van ’t gewas van ’t veld aeten motten.
- 19 Met het zweet veur de kop zö-j ow brood aeten,
bes da-j waerumme gaot naor de grond,
waor i’j ok uut enommene bunt.
Wat stof bu-j jo en stof zö-j waer worden.”
- 20 Den mense neumen ziene vrouwe Eva, laeven. Want zee worden de moder van alle
laevenden.
- 21 HEE, God, maken veur Adam en ziene vrouwe klaere uut vellen en trok eur dee an.
- 22 HEE, God, sprak: “Den mense is no ene van ons eworden in het vernul hebben van good
en slecht. Hee zol no zienen hand uutstaeken können naor den boom van het laeven en
daorvan aeten en eeuwig laeven können!”
- 23 Daorumme sturen HEE, God, um uut den hof van Eden weg, um de aerde te gaon
bewarken, waor-t hee uut enommen was.
- 24 Hee joog den mense weg en Hee zetten cherubs an de oostkante van den hof van Eden,
zwaaiend met een zwaerd, waor-t de vlammen vanaf flitsen, um den weg naor den boom
van het laeven te bewaken.

Kapittel 4

- 1 Den mense ging met Eva, ziene vrouwe, naor bedde, zee kwam in verwachting en kreg
Kaïn. Ton zei zee: “Met UM, God, heb ik ne man het laeven egovven.”
- 2 Wieters kreg zee ok nog zien breur, Abel.
Abel worden scheper, Kaïn worden bouwboer.
- 3 Nao verloop van tied bracht Kaïn UM een offer van de vruchten van het land.
- 4 En ok Abel bracht dat, van ziene aerste lämmekes, van eur vet. HEE sloog acht op Abel
en zien offer.
- 5 Maor op Kaïn en zien offer sloog Hee gin acht. Ton worden Kaïn slim hellig en hee leet
de kop hangen.
- 6 HEE zei teggen Kaïn: “Waorumme bun i’j zo slim hellig? Waorumme laot i’j de kop
hangen?”

- 7 Is 't neet zo, dat a-j 't goeie in 't zinne hebt, i'j den kop neet hoeft te laoten hangen? Maor a-j 't goeie neet in 't zinne hebt, dan ligt 't kwaod al bi'j ow veur de deure op de loer. Maor i'j mot der de baas ovver blieven."
- 8 Kaïn praoten met zien breur Abel, maor ton zee in 't veld waren, kwam Kaïn op zien breur Abel af en hiw um dood.
- 9 HEE zei teggen Kaïn: "Waor is Abel, ow breur?" Hee zei: "Ik zol 't neet wetten. Mot ik mangs op mien breur oppassen?"
- 10 Maor HEE zei: "Wat he-j toch edaone? De stemme van het blood van ow breur schreeuwt Mi'j jo to vanuut de aerde.
- 11 Vervleukt, dat bu-j, vot ejaagd van dee aerde, dee-t den mond los edaone hef en het blood van ow breur uut owwe hand ontvangen hef.
- 12 Ok al zol i'j de grond ok bewarken willen, zee zal ow niks maer opsmieten³. As zwarver en vluchteling zö-j op aerde ronddwalen motten."
- 13 Kaïn zei teggen UM: "De straffe veur wa-k misdaon hebbe, is jo groter as wa-k dragen kanne.
- 14 Kiek, i'j hebt mi'j jo vandage van miene aerde weg ejaagd en ik mot mi'j veur ow verdoeken. As zwarver en vluchteling mo-k op aerde ronddwalen en elkenene, dén mi'j integgen kump, kan mi'j doodmaken."
- 15 Maor HEE zei teggen um: "Noh dan, elkenene, dén Kaïn dood mek, zal dat zeuven maol bezoeren motten." En HEE gof Kaïn een markteken met, zodat der ginne, dee-t um integgen kommen zol, doodhouwen zol.
- 16 Kaïn ging uut ZIENE ogen weg en ging wonnen in het land Nod, an de oostkante van Eden.
- 17 Kaïn ging met ziene vrouwe naor bedde, zee kwam in verwachting en kreg Henoeh. Kaïn was ton ne stad an 't bouwen en hee neumen dee stad naor zienen zönne: Henoeh.
- 18 Henoeh kreg Irad; Irad kreg Mechujaël; Mechujaël kreg Metusaël; Metusaël kreg Lamech.
- 19 Lamech nom zich twee vrouwleu. De ene heten Ada en de andere Zilla.
- 20 Ada kreg Jabal. Hee worden den stamvader van de leu, dee-t in tenten wont en vee holdt.
- 21 Zien breur heten Jubal. Hee worden den stamvader van wee-t op harpe en fluite spölt.
- 22 Ok Zilla kreg ne kleinen, Tubal-Kaïn. Hee was smid en den stamvader van de leu, dee-t brons en iezer bewarkt. De zuster van Tubal-Kaïn heten Naäma.
- 23 Lamech zei teggen ziene vrouwleu: "Ada en Zilla, luuster good naor mi'j. Vrouwleu van Lamech, luuster naor wat ik owleu te zeggen hebbe. Wisse, wisse, zeg ik ow, veur ne wonde slao-k ne man dood, veur een schremmeken ne jongen kaerl.
- 24 Wisse, at Kaïn zeuvenmaol ewrokken wordt, dan Lamech zeuvenenzeuwentig maol!"
- 25 Adam ging vanni'js met ziene vrouwe naor bedde en zee kreg ne zönne. Zee neumen um Seth. "Want", zei ze, "God hef mi'j ne anderen zönne egovvene in de plaatse van Abel, dén deur Kaïn dood ehouden is."

³ opsmieten - opbrengen

- 26 Ok Seth kreg ne zönne en neumen um Enos.
Todertied begonnen ze ZIENEN name an te ropen.

Kapittel 5

- 1 Dit is de lieste van Adam, den mense zienen stamboom. Op den dag, dat God Adam scheppen, maken Hee um naor ziene geliekenis.
- 2 Man en vrouwe scheppen Hee eur en Hee zegenen eur en Hee gaf eur den name Adam, mense, op den dag dat Hee eur scheppen.
- 3 Ton Adam honderddartig jaor elaeft hadde, kreg hee ne zönne, dén in alles spraekend op um lek, en hee neumen um Seth.
- 4 Nao Seth ziene gebaorte laeven Adam nog achthonderd jaor en hee kreg zöns en dochters.
- 5 Al met al waren de dage van Adams laeven negenhonderddertig jaor. Ton is hee uut de tied ekkommene.
- 6 Ton Seth honderdvief jaor elaeft hadde, kreg hee Enos.
- 7 Nao Enos ziene gebaorte laeven Seth achthonderdzeuven jaor en hee kreg zöns en dochters.
- 8 Al met al waren de dage van Seth negenhonderdwaalf jaor. Ton is hee uut de tied ekkommene.
- 9 Ton Enos negentig jaor elaeft hadde, kreg hee Kenan.
- 10 Nao Kenan ziene gebaorte laeven Enos achthonderdvieftien jaor en hee kreg zöns en dochters.
- 11 Al met al waren de dage van Enos negenhondervief jaor. Ton is hee uut de tied ekkommene.
- 12 Ton Kenan zeuventig jaor elaeft hadde, kreg hee Mahalalel.
- 13 Nao Mahalalel ziene gebaorte laeven Kenan achthonderdvaertig jaor en hee kreg zöns en dochters.
- 14 Al met al waren de dage van Kenan negenhonderdtien jaor. Ton is hee uut de tied ekkommene.
- 15 Ton Mahalalel viefenzestig jaor elaeft hadde, kreg hee Jered.
- 16 Nao Jered ziene gebaorte laeven Mahalalel achthonderddertig jaor en hee kreg zöns en dochters.
- 17 Al met al waren de dage van Mahalalel achthonderdvieffennegentig jaor. Ton is hee uut de tied ekkommene.

- 18 Ton Jered honderdtweeënzestig jaor elaeft hadde, kreg hee Henoeh.
- 19 Nao Henoeh ziene gebaorte laeven Jered achthonderd jaor en hee kreg zöns en dochters.
- 20 Al met al waren de dage van Jered negenhonderdtweeënzestig jaor. Ton is hee uut de tied ekkommene.
- 21 Ton Henoeh viefenzestig jaor elaeft hadde, kreg hee Methusalach.
- 22 Nao Methusalach ziene gebaorte kuieren Henoeh völle met God en hee kreg zöns en dochters.
- 23 Al met al waren de dage van Henoeh dreehonderdviefenzestig jaor.
- 24 Henoeh ging zienen weg met God, ton was hee der neet maer, want God had um tot zich enommene.
- 25 Ton Methusalach honderdzeuvenentachtig jaor elaeft hadde, kreg hee Lamech.
- 26 Nao Lamech ziene gebaorte laeven Methusalach zeuvenhonderdtweeëntachtig jaor en hee kreg zöns en dochters.
- 27 Al met al waren de dage van Methusalach negenhonderdnegenenzestig jaor. Ton is hee uut de tied ekkommene.
- 28 Ton Lamech honderdtweeëntachtig jaor elaeft hadde, kreg hee ne zönne.
- 29 Hee neumen um Noach en zei derbi’j: “Dizzen zal zal ons mood gevven bi’j al ’t krabben en knooien met onze hande op het land, dat HEE vervleukt hef.”
- 30 Nao Noach ziene gebaorte laeven Lamech viefhonderdviefennegentig jaor en hee kreg zöns en dochters.
- 31 Al met al waren de dage van Lamech zeuvenhonderdzeuvenenzeuwentig jaor. Ton is hee uut de tied ekkommene.
- 32 Ton Noach viefhonderdjaor old was, kreg hee Sem, Cham en Jafet.

Kapittel 6

- 1 ’t Gebeuren, ton der alsmaor maer mensen op de aerde kwammen en dat ze dochters kreggen,
- 2 dat de godenzöns naor de dochters van de mensen kekken en zagen, ho knap of dee waren. En zee nammen zich daorvan tot vrouwe, dee-t ze zich uut ezocht hadden.
- 3 HEE zei: “Mienen geest zal neet veur altied in den mense blieven, hee is jo ok vleis. Zienen tied van laeven zal honderdtwintig jaor waen.”
- 4 In dee dage waren der reuzen op aerde. En ok daornao nog, ton de godenzöns met de dochters van de mensen naor bedde gingen en zee kinder kreggen. Dat waren de grote helden uut den veurtied, mansleu van name.
- 5 HEE worden gewaar, ho groot de slechtigheid van den mense op aerde was. Dat, wat hee zich utprakkezaeren, was al verdan allenig maor slechtigheid.
- 6 Ton kreg HEE der spiet van, dat Hee den mense op aerde emaaft hadde, jao, Hee kreg der hartaerte van.

- 7 HEE zei: “Votvaegen zal ik um van de aerde, den mense, dén ik eschappen hebbe, van mense bes dieren, bes alles wat der ovveral rondkröp en bes de voggels in de locht. Want ik hebbe der spiet van, da-k dee emaaft hebbe.”
- 8 Maor Noach vond genade in ZIENE ogen.
- 9 Dit is het laevensverhaal van Noach. Noach was onder de leu van ziene tied ne rechtschaopen man, betrouwbaor van alle kanten. Noach kuieren völle met God.
- 10 Hee kreg drie zöns: Sem, Cham en Jafet.
- 11 In God ziene ogen was de aerde knats an ‘t verdarven, leep vol met ongerechtigheid.
- 12 God zag zich de aerde an: knats verdorven, dat was ze, want alles wat laeven was op ’t verkaerde pad.
- 13 God zei teggen Noach: “Ik hebbe Mi’j veur enommene een ende te maken an alles wat laeft, want de aerde is deur eure schuld vol geweld. Jao, ik zal eur met de aerde ten onder gaon laoten.
- 14 Maak ow ne arke van dennenholt, maak ow daor hökke in en striek de binnen- en butenkante met pek in.
- 15 En zo zö-j eur maken: dreehonderd elle lange, vieftig elle breed en dartig elle hoge.
- 16 I’j mot ok een dak met een loek op de arke maken en dat ene elle ovverstaeken laoten. An de ziedkante mo-j ne deure in de arke maken. Een onderste, een tweede en een darde dek mo-j der in maken.
- 17 Want zee, Ik laote ne watervlood ovver de aerde kommen, um alles, waar-t onder den hemel laevensaodem in zit, weg te vaegen. Alles, wat der op aerde is, geet der an.
- 18 Maor met ow wil Ik een verbond angaon. I’j mot de arke an in gaon: i’j, en owwe zöns, owwe vrouwe, de vrouwleu van owwe zöns met ow.
- 19 En van alles wat der laeft, van alle dieren, mo-j van allemaole twee de arke an in kommen laoten, um dee met ow in laeven te hollen. Een menneken en een wiefken mot het waen.
- 20 Van alle saorten voggels, vee en alle dieren, dee-t op ’t land rondkroeft, zölt der twee naor ow henkommen, um dee in laeven te hollen.
- 21 En i’j mot ok van alles, wa-j aeten könt, verzamelen en opslaon, zodat i’j en zee wat te aeten hebt.”
- 22 En Noach dee dat. Krek, zoat God het um op edraegen had, zo dee hee het.

Kapittel 7

- 1 HEE zei teggen Noach: “Kom de arke an in, i’j en ow hele huusholden. Want in miene ogen bun i’j den enigen betrouwbaoren van dizze ginneratie.
- 2 Van alle reine dieren mo-j zeuven paar nemmen, menneken en wiefken, en van de onreine dieren één paar, menneken en wiefken.
- 3 Ok van de voggels in de locht, zeuven paar, menneken en wiefken, um ovveral op aerde eur soort in stand te hollen.
- 4 Want nog zeuven dage en dan laot Ik het op de aerde vaertig dage en vaertig nachte lang raegenen. En alles, wat der is, wat Ik emaaft hebbe, zal ik van de aerde votvaegen.
- 5 Noach deed het allemaole, zoat HEE het um op edraegen had.
- 6 Noach was zeshonderd jaor old, ton dee watervlood ovver de aerde henkwam.

- 7 En Noach, en met um ziene zöns, ziene vrouwe, de vrouwen van ziene zöns, ging vanwaege het water van den vlood de arke an in.
- 8 Van de reine en van de onreine dieren, van de voggels en van alles, wat der op de grond rondkrup,
- 9 gingen der paren, menneken en wiefken, met Noach met de arke an in, zoat God het Noach op edraegen had.
- 10 Zeuven dage later kwam het water van den vlood ovver de aerde hen.
- 11 In dat jaor, het zeshonderdste van Noach zien laeven, in de tweede maond, op den zeuventienden dag van dee maond, op dén dag brokken alle wellen van den oervlood los en worden de sluzen van den hemel los edaone.
- 12 Met bekke vol veel den raegen vaertig dage en vaertig nachte op de aerde.
- 13 Op denzelfden dag gingen Noach en Sem, Cham en Jafet, Noach ziene zöns, Noach ziene vrouwe en de drie vrouwen van ziene zöns met eur de arke an in.
- 14 Met eur met kwammen alle wilde dieren, alle vee, alle dieren, dee-t op de grond rondkroeft en voggels, ieder naor eur eigen aard. Alles, wat der piept en fluit en vlöggels hef.
- 15 Van alles wat laeven hef, kwammen ze, twee an twee, bi'j Noach de arke an in.
- 16 En ze kwammen, menneken en wiefken van alle laevende dieren, net zoat God het um op edraegen had. HEE sloog de deure dichte.
- 17 Den watervlood op aerde heel vaertig dage an. Het water wassen en beuren de arke op, zodat dee van de grond loskwam.
- 18 Het water blef störig wassen en stiegen ovver de aerde en de arke begon op 't water te drijven.
- 19 Alsmaor hoger kwam het water ovver de aerde te staon, alle hoge barge, dee-t der onder den hemel bunt, kwammen der onder te staon.
- 20 Vieftien ellen kwam het water nog hoger te staon, zodat de barge der onder kwammen te staon.
- 21 Al wat der laeft, wat zich op aerde bewög, voggels, vee, wilde dieren en alle dieren, dee-t op de aerde rondkroeft, en alle mensen kwammen umme.
- 22 Alles, wat den laevensaodem in den neuze had, alles wat op het dreuge laeven, dat ging dood.
- 23 Alles, wat der op de aerde beston, reuien Hee uut, van den mense tot dier, tot wat op de aerde rondkröp en tot de voggels in de locht. Ze worden allemaole uut ereuid. Allenig Noach blef ovver met wat der bi'j um in de arke was.
- 24 Honderdvieftig dage lang ovverspeulen het water de aerde.

Kapittel 8

- 1 Ton dacht God an Noach en an alle wilde dieren en het vee, dat met um in de arke was. God sturen ne harden wind ovver de aerde en 't water trok zich terugge.
- 2 De wellen van den oervlood gingen to, net as de sluze van den hemel. Het heel op met raegenen.
- 3 Het water streumen in honderdvieftig dage störig an terugge van de aerde.
- 4 Op den zeuventienden dag van de zeuvende maond leep de arke vaste op het gebargte Ararat.

- 5 Bes an de tiende maond blef het water alsmaor zakken. Op den aersten dag van de tiende maond waren de tōppe van de barge waer te zien.
- 6 Nao vaertig dage gebeuren 't, dat Noach het raam, dat hee in de arke emaaft hadde, los dee.
- 7 Hee leet ne rave los, dee-t stōrig an en af vlaog bes het water op de aerde op edreugd was.
- 8 Ton leet hee ne doeve los um te kieken, of 't water op aerde al wieter ezakt was.
- 9 Maor de doeve kon gin stae vinnen, waar-t ze eure peutjes naerzetten kon. Zee ging terugge naor de arke, want de aerde ston ovveral nog onder water. Hee stok ziene hand uut en leet eur waer bi'j zich in de arke kommen.
- 10 Hee wachten nog es zeuven dage en leet ton de doeve van ni'js uut de arke.
- 11 In den oelenvlocht⁴ kwam de doeve waer bi'j um en kiek, zee had een fris olievenblad in euren snavel. Noach wis to: het water op de aerde was ezakt.
- 12 Hee wachten nog es zeuven dage en sturen ton de doeve der waer op uut. Zee kwam neet waer naor um terugge.
- 13 In zien zeshonderdste jaor, op den aersten van de aerste maond, was het water van het land af. Noach deed het loek van de arke los en kek um zich hen naor buten en zee, de aerde was an edreugd.
- 14 Op den zeuvenentwintigsten dag van de tweede maond was de aerde dreuge.
- 15 Ton sprak God teggen Noach en zei:
- 16 "Gao uut de arke uut, i'j, en owwe vrouwe, owwe zōns en de vrouwen van owwe zōns met ow.
- 17 Laot alle dieren, dee-t bi'j ow bunt, alles wat laeft, alle voggels, alle vee en alles wat der op de grond rondkrup, met ow de arke an uitgaon. 't Zal der op de aerde van wemelen, ze zōlt vruchtbaor waen en zich vermaerderen op aerde."
- 18 En zo ging Noach der uut, ziene zōns, ziene vrouwe en de vrouwen van ziene zōns met um.
- 19 Alle dieren, alle kroepende dieren, alle voggels, alles wat zich op aerde maor bewōg, saort bi'j saort, gingen de arke anuut.
- 20 Ton bouwen Noach een altaar veur UM. Hee nom wat van alle reine dieren en van alle reine voggels en bracht brandoffers op het altaar.
- 21 HEE rok de leeflijke locht en HEE zei bi'j zichzelf: "Ik zal de aerde neet waer vervleuken umwille van een mense, al is wat in een mensenharte ummegeet ok van jongsaf an een min gedote. Ik zal neet waer doon, wa-k no edaone hebbe en al wat laeft ummebrengen.
- 22 Zolange as de aerde bestaon blif, zōlt van no af an tiede van zaeien en inhalen, kolde en hette, zomer en winter, dag en nacht, nooit waer ophollen."

⁴ schemering

Kapittel 9

- 1 God zegenen Noach en ziene zöns en zei teggen eur: “Waes vruchtbaor en word talriek en maak de aerde vol.
- 2 Angst en schrik zölt ze veur ow hebben, alle dieren op de aerde, alle voggels in de locht, alles wat ovver de grond rondkrup, alle vissen in de zee. Dee bunt owleu in hande egovven.
- 3 Alles wat der laeft en zich bewög, hebt i’jleu tot ow verdoon um der van te aeten. Net as de greune planten do-K ow dat allemaole.
- 4 Bloos dieren, waor-t nog laeven, dat is het blood, in is, daor mag i’j neet van aeten.
- 5 Wisse, van owleu blood, dat laeven is, vraog ik verantwaording; ok van alle dieren vraog ik verantwaording en van elk mense vraog ik ok verantwaording veur het laeven van zienen naober.
- 6 Wel der ’t blood van een mense vergöt, dén zien blood zal deur een mense vergotten worden. Want naor het beeld van God hef Hee een mense emaaht.
- 7 Wat ow angeet: waes vruchtbaor en word talriek, verspreid ow ovver de aerde, jao, word talriek.”
- 8 God zei teggen Noach en ziene zöns, dee-t bi’j um waren:
- 9 Kiek, Ik sloete van miene kante een verbond met ow en met ow naogelacht, dat nao ow kump.
- 10 En met al wat der laeft um ow hen, voggels, vee en dieren, dee-t op aerde bi’j ow bunt, alles, wat uut de arke uut ekkommene is, alles, wat der op aerde laeft.
- 11 Ik sloete mien verbond met owleu: nooit zal ’t maer veurkommen, dat alle laeven uut ereuid wordt deur het water van ne vlood, der zal gin vlood maer de aerde verinnewaeren.”
- 12 God zei: “Dit is het teken van het verbond, dat Ik sloete tussen Mi’j en owleu en alles, wat der laeft en bi’j owleu is, veur altied en veur alle geslachten nao owleu.
- 13 Mienen baoge gef Ik ne plaatse in de wolken, dat zal het teken waen van het verbond tussen Mi’j en de aerde.
- 14 Zo zal het waen: at Ik dan de wolken zich bovven de aerde bi’jnene pakken laote en den baoge in de locht te zene is,
- 15 dan zal Ik an mien verbond denken, dat der besteet tussen Mi’j en owleu en alles, wat der maor laeft. Het water zal nooit maer ne vlood worden um alles wat der laeft te verinnewaeren.
- 16 As den baoge in de locht steet, za-K der good naor kieken, en Mi’j het eeuwig verbond heugen tussen God en alles wat der ok maor op de aerde laeft.”
- 17 God zei teggen Noach: “Dit is het teken van het verbond, dat Ik tussen Mi’j en alles wat der maor op aerde laeft, eslottene hebbe.”
- 18 De zöns van Noach, dee-t uut de arke gingen, waren Sem, Cham en Jafet. Cham was Kanaän zien vader.
- 19 Dizze drie waren de zöns van Noach en van eur stamt de hele bevolking van de welt af.
- 20 Noach worden no bouwboer en hee planten ne wiengaorden.
- 21 Ton hee van den wien dronk, worden hee zat en hee lag nakend in ziene tente.
- 22 Cham, Kanaän zien vader, zoo, dat zien vader nakend was en daor deed hee ziene twee breurs, dee-t buten waren, bod van.

- 23 Sem en Jafet nammen ne mantel en leien dén op eure scholders en lepen achterwaerts (naor binnen) en bedekken zo het naakt waen van eur vader. Zee kekken de andere kante op en zagen het naakt waen van eur vader neet.
- 24 Ton Noach zienen roes uut eslaopen hadde, vernom hee, wat zienen jongsten zönne um an edaone hadde.
- 25 Hee zei: “Vervleukt is Kanaän, den minsten knecht zal hee waen van ziene breurs.”
- 26 Hee zei ok: “Gezegend HEE, den God van Sem. Kanaän zal zienen knecht waen.
- 27 Laot God Jafet ruimte gevven, dat hee wonnen mag in Sem ziene tenten, dat Kanaän zienen knecht waen mag.”
- 28 Nao den vlood laeven Noach nog dreehonderdvieftig jaor.
- 29 Al ziene laevensdage waren negenhonderdvieftig jaor. Ton is hee uut de tied ekkommene.

Kapittel 10

- 1 Dit is den stamboom van Noach ziene zöns Sem, Cham en Jafet. Nao den vlood kreggen zee zöns.
- 2 De zöns van Jafet bunt: Gomer en Magog, Madai, Jawan, Tubal, Mesek en Tiras.
- 3 De zöns van Gomer bunt: Askenaz, Rifat en Togarma.
- 4 De zöns van Jawan bunt: Elisa en Tarsis, de Kittiers en de Dodanieten.
- 5 Van eur stamt de völker af, dee-t op de eilanden of an de kust wont, ieder met eure eigen spraoke, familie bi’j familie, volk bi’j volk.
- 6 De zöns van Cham bunt: Kus en Misraïm, Put en Kanaän.
- 7 De zöns van Kus bunt: Seba en Chawila, Sabta, Rama en Sabteka. Zöns van Rama: Seba en Dedan.
- 8 Kus worden den vader van Nimrod. Hee worden den aersten haerser op aerde.
- 9 Hee was ne geweldigen jager in ZIENE ogen. vandaor, dat der wal ezegd wordt: Net as Nimrod ne geweldigen jager in ZIENE ogen.
- 10 Het begin van zien koninkriek lag in Babel en Uruk, Akkad en Kalne, in het land Sinear.
- 11 Van dat land uut trok hee naor Assyrië en hee bouwen Nineve, ok de stad Rechoboth-Ir en Kalach,
- 12 en de grote stad Rese tussen Nineve en Kalach.
- 13 Misraïm worden de vader van de Ludieten, de Anamieten, de Lehabieten, de Naftuchieten,
- 14 de Patrusieten, de Kashluchieten, waar de Filistijnen van afstamt, en de Kaftorieten.
- 15 Kanaän worden den vader van Sidon, zienen oldsten, en Chet,
- 16 daorbi’j de Jebusieten, de Amorieten, die Girgasieten,
- 17 de Chiwwieten, de Arkieten, de Sinieten,
- 18 de Arwadieten, de Semarieten en de Hamatieten. Later hebt zich de stammen van Kanaän verspreid.
- 19 De grenze van de Kanaänieten leep vanaf Sidon in de richting van Gerar en dan op Sodom en Gomorra, Adama en Seboïm op an, bes an Lesa to.
- 20 Dit bunt de zöns van Cham, naor eure families, eure spraoke, eur land en eure völker.

- 21 Ok Sem, den oldsten breur van Jafet, en den stamvader van alle zöns van Eber, kreg kinder.
 - 22 De zöns van Sem bunt: Elam en Assur, Arpaksad, Lud en Aram.
 - 23 De zöns van Aram bunt: Us en Chul, Geter en Mas.
 - 24 Arpaksad worden den vader van Selach en Selach worden den vader van Eber.
 - 25 Eber kreg twee zöns: den aersten heten Peleg, zo eneumd, umdat in ziene dage de welt verdeeld worden. Zien breur heten Joktan.
 - 26 Joktan worden den vader van Almodad en Selef, Chasarmawet en Jerach,
 - 27 Hadoram, Uzal, Dikla,
 - 28 Obal, Abimaël en Seba,
 - 29 Ofir, Chawila en Jobab. Dat waren allemaole zöns van Joktan.
 - 30 Wonnen deen zee vanaf Mesa bes an Sefar, teggen het oostelijke bargland an.
 - 31 Dit bunt de zöns van Sem, naor eure families, eure spraoke, eure land en eure völker.
-
- 32 Dit bunt de geslachten van Noach ziene zöns naor euren stamboom en völker. Daoruut hebt nao den vlood de afzonderlijke völker zich op aerde verdeeld.

Kapittel 11

- 1 Ovver de hele welt hen gof het bloos ene spraoke en gebroeken de leu dezelfde waorde.
 - 2 Ton gebeuren 't, dat ze naor het oosten hen trokken en dat ze daor in het land Sinear ne vlakke vonnen, waar-t ze veurgood wonnen gingen.
 - 3 Ze hadden het der met mekare ovver: "Kom, lao-w hengaon en ons van klei blökke maken en dee duftig in 't vuur bakken." Dee blökke gebroeken ze as stene en taer as specie.
 - 4 Ton zeien ze. "Kom op, lao-w hengaon en ons ne stad bouwen en ne taoren, waar-t den spits van bes an den hemel kump. En lao-w ons zodönig ne name maken, da-w neet ovver de hele welt verspreid wordt."
 - 5 HEE kwam ummedale um zich de stad en den taoren an te zeen, dee-t de menskenkindere an 't bouwen waren.
 - 6 HEE zei: Kiek, 't is no één volk en ze hebt één en dezelfde spraoke. En dat hier is 't begin nog maor. Straks is eur niks maer onmöggelijk, wat ze zich ok uutprakkezaert.
 - 7 Kom, lao-w ummedale gaon en daor eure spraoke zo deurnene brengen, dat den enen neet maer versteet, wat den anderen zeg."
 - 8 Zo joog HEE eur vandaor weg de hele welt ovver en mosten zee ophollen met het bouwen van de stad.
 - 9 Daorumme neumt ze dee stad Babel (deurnene ebracht), want HEE hef daor de spraoke van de hele welt deurnene ebracht en HEE hef eur vandaor ovver de hele welt verspreid.
-
- 10 Dit is Sem zienen stamboom. Ton Sem honderd jaor old was, kreg hee Arpaksad, twee jaor nao den vlood.
 - 11 Sem laeven nao de gebaorte van Arpaksad nog viefhonderd jaor en hee kreg zöns en dochters.
 - 12 Ton Arpaksad viefendartig jaor elaeft had, kreg hee Selach.
 - 13 Nao de gebaorte van Selach laeven Arpaksad nog vaerhonderddree jaor en hee kreg zöns en dochters.

- 14 Ton Selach dertig jaor elaeft had, kreg hee Eber.
- 15 Nao de gebaorte van Eber laeven Selach nog vaerhonderddree jaor en hee kreg zöns en dochters.
- 16 Ton Eber vaerendertig jaor elaeft had, kreg hee Peleg.
- 17 Nao de gebaorte van Peleg laeven Eber nog vaerhonderddree jaor en hee kreg zöns en dochters.
- 18 Ton Peleg dertig jaor elaeft had, kreg hee Reü.
- 19 Nao de gebaorte van Reü laeven Peleg nog tweehonderdnegen jaor en hee kreg zöns en dochters.
- 20 Ton Reü tweeëndertig jaor elaeft had, kreg hee Serug.
- 21 Nao de gebaorte van Serug laeven Reü nog tweehonderdzeuven jaor en hee kreg zöns en dochters.
- 22 Ton Serug dertig jaor elaeft had, kreg hee Nachor.
- 23 Nao de gebaorte van Nachor laeven Serug nog tweehonderd jaor en hee kreg zöns en dochters.
- 24 Ton Nachor negenentwintig jaor elaeft had, kreg hee Terach.
- 25 Nao de gebaorte van Terach laeven Nachor nog honderdnegentien jaor en hee kreg zöns en dochters.
- 26 Ton Terach zeuwentig jaor elaeft had, kreg hee Abram, Nachor en Haran.

- 27 En dit is Terach zienen stamboom. Terach kreg Abram, Nachor en Haran. En Haran kreg Lot.
- 28 Haran kwam al uut de tied, ton zien vader nog laeven, in zien gebaorteland, in Ur, de stad van de Chaldeeërs.
- 29 Abram en Nachor nommen zich vrouwen. Abram ziene vrouwe heten Sarai, Nachor ziene vrouwe heten Milka. Zee was der ene van Haran, den vader van Milka en Jiska.
- 30 Sarai was onvruchtbaor, zee had gin kinder.
- 31 Terach nam zienen zönne Abram en zienen kleinzönne Lot, den zönne van Haran, en ziene schoondochter Sarai met en ze gingen met mekare weg uut Ur, de stad van de Chaldeeërs, um naor het land Kanaän te gaon. Maor ton ze in Haran kwammen, gingen ze daor wonnen.
- 32 Terach ziene dage waren met mekare tweehonderdvief jaor. Hee kwam in Haran uut de tied.

Kapittel 12

- 1 HEE zei teggen Abram: “Gao weg uut ow land, weg bi’j owwe familie, weg uut ow oldershuis, naor het land, dat Ik ow anwiezen zal.
- 2 Ik zal van ow een groot volk maken en ow zegenen. Ik zal owwen name groot maken. Word zelf ok ne zegen.
- 3 Zegenen zal Ik, dee-t ow zegent, vervleuken, wee-t ow verlakschouwt⁵. Alle völker op aerde zölt zich in ow ezegend wetten.

⁵ minachten, bespotten

- 4 Abram ging weg, zo at HEE teggen um ezegd had, en Lot ging met um met. Abram was viefenzeuventig jaor, ton hee uut Haran wegtrok.
- 5 Abram nam Sarai, ziene vrouwe, met, en Lot, den zönnne van zien breur, alles wat ze zich an eschaft hadden, en het deenstvolk, dat ze zich in Haran an ekocht hadden. Ze gingen op pad um naor Kanaän hen te gaon. Ton ze in Kanaän ekommene waren,
- 6 trok Abram 't land deur bes an de heilige stae van Sichem, bes an waor den eke van More steet. Todertied wonnen de Kanaänieten jo in het land.

- 7 Daor leet HEE zich an Abram zeen en zei: "Ow naogelacht gef Ik dit land." Hee bouwen daor een altaar veur UM, dén zich an um had laoten zeen.
- 8 Van daor trok hee wieter naor de bargaen, an de oostkante van Betel. Hee zetten ziene tente op, met Betel in het westen en Ai in het oosten. Daor bouwen hee een altaar veur UM en reep ZIENEN name an.
- 9 Ton trok Abram haendig an wieter naor den Negeb opan.

- 10 Der kwam hongersnood in het land. Abram trok wieter ummenaer naor Egypte hen, um daor as vrömden to te hollen. Den hunger drukken jo zwaor op het land.
- 11 Ton ze zowat in Egypte an ekommene waren, zei hee teggen Sarai, ziene vrouwe: "No mo-j es good luusteren. Ik wette jo, dat i'j ne knappe vrouwe bunt um naor te kieken.
- 12 At dee Egyptenaren ow no zeet, dan zölt ze zeggen: 'Dat is ziene vrouwe' en dan zölt ze mi'j doodslaon en ow laeven laoten.
- 13 Zeg toch gewoon, da-j mien zuster bunt. Dan geet 't mi'j um owwentwille good en breng ik het deur ow der laevend af."
- 14 En jao, ton Abram in Egypte ankwam, zagen de Egyptenaren dat de vrouwe merakels knap was.
- 15 Ton de hoge haeren van 't hof van den farao eur ezene hadden, gavven ze bi'j den farao hoge van eur op. Zödönig worden de vrouwe met enommene naor den farao zien huus.
- 16 Hee maken 't good met Abram umwille van eur, hee kreg schäöpe en beeste en ezels, knechte en meide, ezelinnen en kamelen.
- 17 Maor HEE trof den farao en zien huus met slimme plaogen, vanwaege Sarai, Abram ziene vrouwe.
- 18 Den farao leet Abram bi'j zich kommen en zei: "Wat he-j mi'j no toch an edaone? Waorumme he-j neet teggen mi'j ezegd, dat zee owwe vrouwe is?"
- 19 Waorumme heb i'j ezegd: 'Zee is mien zuster'? Zodoonde heb ik eur as vrouwe enommene. Noh dan, hier is owwe vrouwe, nem eur met en maak, da-j weg komt."
- 20 Farao bestellen wat mansleu en dee sturen um en ziene vrouwe met eur hele hebben en hollen weg.

Kapittel 13

- 1 Abram trok Egypte uut, hee en ziene vrouwe en zien hele hebben en hollen, ok Lot ging met um met, naor den Negeb hen.
- 2 Abram was slim rieke met al zien vee, al zien zilver en al zien gold.
- 3 Vanuut den Negeb ging hee op weg bes an Betel, naor de stae, waor ziene tente in 't begin estaone had, tussen Betel en Ai,

- 4 de stae, waar 't altaar ston, dat hee daor vrogger ebouwd had. Daor reep Abram ZIENEN name an.
- 5 Lot, dén met Abram met egaone was, had ok schäöpe, beeste en tenten.
- 6 Maor het land broch neet genug op um daor bi'j mekare te blieden wonnen. Wat ze an have en good hadden, was zovölle, dat ze neet bi'j mekare blieden wonnen konnen.
- 7 De schepers van Abram zien vee en dee van Lot zien vee kreggen trammelant met mekare. De Kanaänieten en de Perizzieten wonnen jo ton ok nog in het land.
- 8 Abram zei teggen Lot: "Laot der toch gin trammelant waen tussen mi'j en ow, tussen miene schepers en dee van ow. Wi'j mansleu bunt jo as breurs veur mekare.
- 9 Lig daor het hele land neet veur ow? Lao-w uut mekare gaon. Gaot i'j naor links, dan gao ik naor rechts. Gaot i'j naor rechts, dan gao ik naor links."
- 10 Lot kek zich es good in 't rondte en zoog de hele vlakte van den Jordaan, jo allemaole land rieke an water. Het was, aer HEE Sodom en Gomarra verwoesten, bes a-j naor Zoar komt, net as ZIENEN hof, net as het land Egypte.
- 11 Lot kaos zich de hele vlakte van den Jordaan uut. Hee trok op 't oosten op an en zo gingen zee uut mekare.
- 12 Abram ging in het land Kanaän wonnen en Lot kwam te wonnen bi'j de staeden in de vlakte van den Jordaan. Hee zetten ziene tente op in de buurte van Sodom.
- 13 Maor de leu van Sodom waren slecht en zundigen slim teggen UM.
- 14 HEE zei teggen Abram, nao at hee en Lot uut mekare egaone waren: "Doot ow de ogen es good los en kiek es, van waar i'j no staot, naor het naorden, naor het zuden, naor het oosten en naor het westen hen.
- 15 Want al dit land, wa-j daor zeet, do Ik ow en ow naogelacht, veur altied.
- 16 Ik zal ow naogelacht zo talriek maken as het stof van de aerde. As der ene de zandköörne van de aerde zol tellen können, zol ok ow noageslacht te tellen waen.
- 17 Stao op, trek het hele land maor deur, in de lengte en in de breedte, want Ik zal het ow geven."
- 18 Zo ging Abram hen en zetten ziene tente op bi'j de eken van Mamre, dee-t bi'j Hebron staot. Daor bouwen hee een altaar veur UM.

Kapittel 14

- 1 Het gebeuren in de dage van Amrafel, den koning van Sinear, van Arjok, den koning van Ellasar, van Kedarlaomer, den koning van Elam, en van Tidal, den koning van Goïm,
- 2 dat dee ne aorlog voeren met Bera, den koning van Sodom, Birsa, den koning van Gomorra, Sinab, den koning van Adama, Semeber, den koning van Seboïm, en den koning van Bela, dat no Zoar heet.
- 3 In het dal van Siddim, wat no de Zoltzee is, kwammen zee as bondgenoten bi'j mekare.
- 4 Ze hadden twaalf jaor onder Kedarlaomer ezaeten en in het dertiende jaor kwammen ze in opstand.
- 5 In het vaertiende jaor kwam Kedarlaomer met de koningen, dee-t an ziene kante stonnen en zee verslogen de Refaïeten bi'j Asterot-Karnaïm, de Zusieten bi'j Ham, de Emieten in de vlakte van Kirjataïm
- 6 en de Choriëten in eure barge van Seïr, bes an El-Paran, dat teggen de woestijn an lig.

- 7 Ton gingen ze waer terugge en kwammen bi’j En-Mispat, wat no Kades heet, en verinnewaeren al het land van de Amalekieten en ok van de Amorieten in Chaeson-Tamar.
- 8 Ton trokken de koningen van Sodom, van Gomorra, van Adama, van Seboïm en van Bela, dat heet ok Zoar, op en stellen zich in slagorde op in het dal van Siddim,
- 9 teggen Kedarlaomer, den koning van Elam, Tidal, den koning van Goïm, Amrafel, den koning van Sinear, en Arjok, den koning van Ellasar: vaer koningen teggen vieve.
- 10 No ha-j daor in het dal van Siddim de ene asfaltputte nao de andere. Ton den koning van Sodom en dén van Gomorra op de loop gingen, kwammen zee daorin terechte. De rest ging der vandeur naor de barge.
- 11 Maor de anderen (*eure teggenstanders*) nammen alles wat de leu in Sodom en Gomorra hadden met, ok euren mondveurraad, en gingen weg.
- 12 Ok Lot, Abram zienen oomzegger, nammen ze met, met alles wat hee had, ton ze weggingen. Lot wonnen jo in Sodom.
- 13 Ene van de vluchtelingen kwam bi’j Abram, den Hebreëër, en deed um der bod van. Abram wonnen ton jo bi’j de eken van Mamre, den Amoriet, een breur van Eskol en van Aner. Dat waren bondgenoten van Abram.
- 14 Ton Abram heuren, dat ze zienen oomzegger gevangen enommene hadden, reep hee de striedbaore leu, dee-t in zien huus gebaorne waren, bi’jene, dat waren der dreehonderdachttiene, en ging daormet achter eur an bes an Dan to.
- 15 Hee verdelen zien deenstvolk en van verschillende kanten veel hee eur an en versloog eur. Hee zat bes Choba, dat an de naordkante van Damascus lig, achter eur haer.
- 16 Hee bracht al eure bezittingen waer terugge. Ok Lot, zienen oomzegger, met zien hele hebben en holden en de vrouwleu en het volk.
- 17 Ton hee terugge was van den slag teggen Kedarlaomer en de koningen, dee-t met um waren, kwam den koning van Sodom um temeute in het dal van Sawe, wat het Koningsdal is.
- 18 Melchizedek, den koning van Salem, zorgen veur brood en wien. Hee was priester van God, den Alderhoogsten.
- 19 Hee zegenen um en zei: “Ezegend mag Abram waen deur God, den Alderhoogsten, dén hemel en aerde emaaft hef.
- 20 En ezegend mag waen God, den Alderhoogsten, dén owwe vi’jande in owwe hand egovvene hef.” Abram gof um tienden van alles.
- 21 Den koning van Sodom zei teggen Abram: “Doot mi’j miene leu waerumme en hol i’j het bezit maor.”
- 22 Maor Abram zei teggen den koning van Sodom: “Ik zwaere bi’j UM, den Alderhoogsten God, dén hemel en aerde emaaft hef,
- 23 dat ik niks, zelfs gin dröodjen of schoreem, van ow annemmen zal. Anders zo-j ja nog zeggen können: ‘Ik hebbe Abram rieke emaaft.’
- 24 Dat nooit of te nimmer! Bloos wat de jongs vertaerd hebt en het deel van de mansleu, dee-t met mi’j met egaone bunt: Aner, Eskol en Mamre. Laot dee eur portie nemmen.”

Kapittel 15

- 1 Nao dizze veurvallen kwam ZIEN woord tot Abram in een dreumgezicht: "I'j mot neet bange waen, Abram. Ik bun ow schild. Ow loon zal onmundig groot waen."
- 2 Abram zei: "Wat kön I'J mi'j no gevven, no ik uut de tied komme zonder kinder, en mien hele hebben en holden is dan veur Eliëzer uut Damascus as arfenis."
- 3 Abram zei: "I'j hebt mi'j jo gin naogelacht egovvene, dan mot mienen huusknecht jo mienen arfgenaam wezen."
- 4 Maor ton kreg hee dit woord van UM te heuren: "Dén zal wisse neet van ow arven, maor dén, dén deur ow wordt verwekt, dén zal van ow arven."
- 5 Hee nam um met naor buten en zei: "Kiek toch es naor den hemel en tel de staerne, as i'j dee tellen könt." En zei teggen um: "Zo zal ow naogelacht wezen."
- 6 En hee vertrouwen UM en Hee raeken um dat as gerechtigheid to.

- 7 Hee zei teggen um: "IK bun het, dén ow uut Ur, uut het land van de Chaldeeërs, ehaald hebbe um ow dit land as arfgood te gevven."
- 8 En hee zei: "I'J, mienen Heer, waoran kan ik gewaar worden, dat ik het as arfgood kriege?"
- 9 Hee zei teggen um: "Haal mi'j ne dreejörige vaerze, ne dreejörigen sik, ne dreejörigen sikkebok, ne torteldoeve en een jong duufken."
- 10 Hee halen dee allemaole veur Um, deed dee deurmidden en leggen de beide helften teggenovver mekare, maor de vöggele deed hee neet deurmidden.
- 11 Het gierenvolk storten zich op het aos naer, maor Abram joog eur weg.
- 12 Met dat de zonne an 't ondergaon was, veel Abram in ne depen slaop. Ne benauwden en depen duusteren veel ovver um hen.
- 13 Hee zei teggen Abram: "I'j mot good wetten, dat ow naogelacht as vrömden wonnen zal in een land, dat het eure neet is. Ze zölt eur as slaven gebroeken en eur onderdrukken, vaerhonderd jaor lang."
- 14 Maor ok dit: dat volk, waar-t ze slaven van bunt, daor za-K recht ovver spraeken en daornao zölt ze daor vandan gaon met een groot bezit.
- 15 Wat ow angeet, i'j zölt in vrae naor owwe veuolders hengaon en op ne mooien older begraven worden.
- 16 En het vaerde geslacht zal hier waer opaan kommen, want aerder is de maote van de Amorieten eure ongerechtigheid neet vol."
- 17 Ton de zonne al onder egaone en 't potduuster was, zee, ton was daor ne rokenden en brandenden fakkel, dén tussen de helften deur ging.

- 18 Op dén dag slot HEE met Abram een verbond en zei: "An ow naogelacht zal ik dit land doon, van de rivier van Egypte af bes an de grote rivier de Eufraat to:
- 19 het land van de Kenieten, de Kenizzieten, de Kadmonieten,
- 20 de Hethieten, de Perizzieten, de Refäieten,
- 21 de Amorieten, de Girgasieten en de Jebusieten."

Kapittel 16

- 1 Saraï, Abram ziene vrouwe, had um gin kinder egovvene. Zee had ne Egyptische meid, dee-t Hagar heten.

- 2 Saraï zei teggen Abram: “Umdat HEE het mi’j neet egovvene hef um kinder te kriegen, gao dan maor met miene meid naor bedde, ’t kan waen, dat ik dan deur eur kinder kriege.” En Abram luusteren naor Saraï.
- 3 Saraï, Abram ziene vrouwe, nom eure meid Hagar, de Egyptische, en gof dee an Abram, euren man, as vrouwe. Dat gebeuren, ton Abram umsgevaer tien jaor in Kanaän ewond had.
- 4 Hee ging met Hagar naor bedde en ze worden zwanger. Ton zee gewaar worden, dat ze zwanger was, begon ze minechtig op Saraï, eure vrouwe, naer te kieken.
- 5 Saraï zei teggen Abram: “Wat mi’j no an edaone wordt, is ow schuld. Ik heb ow miene meid in bedde egovvene en now zee zut, dat ze in verwachting is, kik ze minechtig op mi’j naer. Laot HEE maor rechter waen tussen mi’j en ow.”
- 6 Abram zei teggen eur: “Heur es good, i’j hebt het ovver dee meid veur ’t zeggen. Do maor met eur, wat ow goodduch.” Ton behandelen Saraï eur zo min, dat zee der bi’j eur vandeur ging.
- 7 ZIENEN engel trof eur an bi’j ne welle in de woestijn, bi’j de welle, dee-t an den weg naor Sur lig.
- 8 Hee zei: “Hagar, meid van Saraï, waor kom i’j haer en waor gao i’j hen?” Zee zei: “Ik bun der bi’j Saraï, miene vrouwe, vandeur egaone.”
- 9 ZIENEN engel zei teggen eur: “Gao terugge naor owwe vrouwe en waes eur onderdönig.”
- 10 ZIENEN engel zei ok teggen eur: “Ow naogelacht zal ik groot in antal maken. Zo groot, dat het neet te tellen is.
- 11 En ZIENEN engel zei ok nog: “Kiek, i’j bunt no in verwachting en i’j zölt ne zönne kriegen. Neum um Ismaël (God heurt), want HEE hef naor ow eluusterd in owwe narigheid.
- 12 Ne wilden ezel van een jong zal hee waen, hee teggen elkenene en elkenene teggen um. Hee zal in onvrae laeven met al ziene breurs.”
- 13 Ton gof zee UM, dén teggen eur esprakken hadde, ne name: “I’j bunt den God van ummezeen. Heb ik hier warkelijk ezene, dén naor mi’j ummezene hef?”
- 14 Daorumme neunt ze dee welle de welle van den laevenden, dén mi’j zut. Kiek, zee lig tussen Kades en Bered.
- 15 Hagar gof Abram ne zönne. En Abram neumen den zönne, dén Hagar um egovvene had, Ismaël.
- 16 Abram was zesentachtig jaor, ton Hagar um Ismaël gof.

Kapittel 17

- 1 Ton Abram negenennegentig jaor old was, leet HEE zich an um zeen en zei teggen um: „Ik bun God, den Ontzagwekkenden. Hol ow in owwen handel en wandel an Mi’j en waes rechtuut.
- 2 Ik sloete een verbond met ow en zal ow naogelacht onmundig talriek maken.“
- 3 Abram leet zich veurovver vallen, met zien gezichte op de grond, en God zei teggen um:
- 4 “Kiek, dit is mien verbond met ow: i’j zölt den vader worden van ne groten trop völker.
- 5 I’j zölt van no af an neet maer Abram eneumd worden, maor i’j zölt Abraham heten, want Ik hebbe ow tot ne vader van ne groten trop völker emaaht.

- 6 Ik zal ow onmundig vruchtbaor maken en ow tot völker uutgreuien laoten. Der zölt zelfs koningen van ow afstammen.
- 7 Ik gao mien verbond an tussen Mi'j en ow en ow naogelacht, deur alle geslachten hen. Een verbond veur altied, Ik zal owwen God waen en dén van ow naogelacht.
- 8 Ik gevve ow en ow naogelacht het land, waor i'j no as vrömden wont, het land Kanaän, veur altied in bezit, en ik wil veur eur God waen.”
- 9 God zei teggen Abraham: “Wat ow angeet, hol ow an mien verbond, i'j en ow naogelacht, deur eure geslachten hen.
- 10 Dit is het verbond van Mi'j met owleu en owleu naogelacht, waor-t i'jleu ow an te hollen hebt: al wat mannelijk bi'j owleu is, zal besnaene worden.
- 11 An 't vel van owwe veurhoed zöl i'j besnaene worden, dat zal het teken waen van het verbond tussen Mi'j en ow.
- 12 Met acht dage mot alle jungeskes, dee-t der bi'j ow bunt, besnaene worden, deur owwe geslachten hen. Dat göldt ok veur wel in ow huus gebaorne is of wee-t i'j van vrömden ekocht hebt en dee-t gin familie van ow is.
- 13 Besnaene worden mot elkenene, dén in ow huus gebaorne is of dén i'j ekocht hebt. Zo zal mien verbond in ow lief een teken waen van mien verbond met ow veur altied.
- 14 Maor wel neet besnaene is, dén neet an ziene veurhoed besnaene is, zo ene zal uut ereuid worden uut zien volk. Hee hef mien verbond verbrokken.”
- 15 Wieter zei God teggen Abraham: “Saraï, owwe vrouwe, mo-j neet langer maer Saraï neumen, want euren name is Sara, vorstin.
- 16 Ik zal eur zegenen en Ik wil ow ok uut eur ne zönne gevven. Jao, ik zal eur zegenen en eur moder van völker laoten worden, koningen van völker zölt uut eur gebaorne worden.”
- 17 Abraham leet zich veurovver vallen, met zien gezichte op de grond. Hee mos der umme lachen en zei bi'j zichzelf: ‘Zol ne man van honderd nog vader worden en zol Sara, ne vrouwe van negentig, nog een kind kriegen?’
- 18 Abraham zei teggen God: “Kon Ismaël maor bi'j Ow in de gunst kommen te staon!”
- 19 God zei: “Wisse neet, Sara, owwe vrouwe, krig ne zönne van ow en i'j zölt um Isaak, Hee lacht, neumen. Met um zal ik mien verbond angaon, met zien naogelacht een verbond veur altied.”
- 20 En wat Ismaël angeet, zal ik ow verheuren: Kiek, Ik zal um ok zegenen en um vruchtbaor maken. Hee zal een onmundig groot naogelacht kriegen. Twaalf vorsten zal hee verwekken en Ik zal um tot een groot volk maken.
- 21 Maor mien verbond zal Ik angaon met Isaak, dén Sara ow gevven zal, tokem jaor um dizze tied.”
- 22 Ton God dat allemaole ezegd had, ging Hee bi'j Abraham vandan.
- 23 Abraham nom Ismaël, zienen zönne, en alle mansleu, dee-t in zien huus gebaorne waren of veur geld ekocht, en besnaed eur de veurhoed nog denzelfden dag, zo at God dat met um besprokken had.
- 24 Negenennegentig jaor was Abraham, ton besnaene worden.
- 25 Zienen zönne Ismaël was dartiene, ton hee besnaene worden.
- 26 Op denzelfden dag worden Abraham en zienen zönne besnaene.
- 27 Alle mansleu in zien huus, daor gebaorne of van vrömden veur geld ekocht, worden gelieke met um besnaene.

Kapittel 18

- 1 HEE leet zich an Abraham zeen bi’j de eiken van Mamre, ton hee in de meddaghetten in den ingang van de tente zat.
- 2 Hee sloog de ogen op en kek es good: zee, daor stonnen dree mansleu veur um. Hee kek nog es good en leep op eur to vanuut den ingang van de tente en baog depe veur eur.
- 3 Hee zei: “Mien heer, a-J mi’j een groot gevallen doon wilt, gao dan neet langs owwen deenstknecht hen.
- 4 Laot mi’j owleu wat water halen, dan könt i’jleu ow de veute wassen en ow onder den boom wat uutrösten.
- 5 Dan haal ik owleu wat te aeten, zodat i’jleu der waer teggen könt en dan kö-j waer wieter gaon. Waorumme zol i’jleu hier anders langs owwen deenstknecht hen ekkommene waen?” Zee zeien: “Doot maor, zo a-j ezegd hebt.”
- 6 Ton häösten Abraham zich de tente in naor Sara en zei: “Gauw anmaken, dree maoten mael, van ’t fienste! Dat mo-j knaen en der brood van bakken!”
- 7 Abraham leep gauw naor de beeste hen, zoch zich daor ne kiezeman⁶ uut, dén good in ’t vleis zat, en gaf dén an ne knecht um dén gauw klaor te maken.
- 8 Ton halen hee botter en melk en den kiezeman, dén klaor emaaft was, en zetten eur dat veur. Hee ston bi’j eur onder den boom intied at zee atten.
- 9 Zee zeien teggen um: “Waor is Sara, owwe vrouwe?” Hee zei: “Daor, in de tente.”
- 10 Daorop zei Hee: “Terugge kommen, bi’j ow terugge kommen, dat za-k, ovver een good jaor. En dan hef Sara, owwe vrouwe, ne zönnne.” Maor Sara ston te luusteren an den ingang van de tente, dee-t achter um lag.
- 11 Abraham en Sara waren al neet maer van de jongsten, tamelijk op laeftied. Sara had al lange eure regels neet maer.
- 12 Sara lachen bi’j zichzelf en dacht: ‘No ik zo brekhaftig as wat eworden bunne, zol ik nog waer an ’t vri’jen kommen? En daor kump bi’j: ok mienen man is al old.’
- 13 Maor HEE zei teggen Abraham: “Waorumme lacht Sara daor en zeg: ‘Zal ik op mienen olden dag nog ne kleinen krieggen?’
- 14 Is der eets, wat UM bovven de macht geet? At de tied daor is, ovver ne goeie negen maond, kom ik bi’j ow terugge, en hef Sara ne zönnne.”
- 15 Sara zei, dat het neet waor was. Zee zei: “Ik hebbe neet elachen.” Want zee was bange. Maor Hee zei: “Nae, i’j hebt wal elachen, dat he-j.”
- 16 Ton trokken de mansleu daorvandan wieter en kekken uut ovver de vlakke van Sodom. Abraham leep een ende met eur op um eur den weg te wiezen.
- 17 Maor HEE zei bi’j zichzelf: ‘Zol Ik veur Abraham geheim hollen, wat Ik doon wille?’
- 18 Abraham zal jo wisse een groot en krachtig volk worden en alle völker op de aerde zölt met um ezegend worden.
- 19 Ik hebbe dat jo in um ezene, dat hee ziene zöns en zien naogelacht veurholden zal zich an MIENEN weg te holden deur rechtvaerdig te handelen en recht te doon. Zodäönig kan HEE uutkommen laoten, wat Abraham ovver um ezegd hef.”
- 20 HEE zei: “Het gejommer ovver Sodom en Gomorra is al van wieten te heuren en de slechte dinge, dee-t ze doot, waegt slim zwaor.

⁶ kiezeman = kalf

- 21 Ik wil ummenaer gaon en kieken of 't warkelijk zo slim is as 't gejommer, dat bi'j Mi'j an ekommen is, dat heuren löt. Dan is 't met eur af elopen. En is 't neet zo, Ik wil 't in ieder geval wetten."
- 22 De mansleu draeien zich umme en gingen op Sodom op. Maor Abraham blef nog veur UM staon.
- 23 Ton kwam Abraham korterbi'j en zei: "Wil I'j warkelijk de rechtvaerdigen samen met slecht volk ummebrengen?"
- 24 't Kan wal waen, dat der vieftig rechtvaerdige leu in de stad wont. Wil I'j dee warkelijk ummebrengen? Wil I'j dee plaatse dan neet spaoren vanwaege dee vieftig rechtvaerdigen in eur midden?"
- 25 Dat kö-J toch neet maken, dat rechtvaerdigen hetzelfde ovverkump as slecht volk! Zol den rechter van de hele aerde gin recht doen?"
- 26 HEE zei: "As Ik in de stad Sodom vieftig rechtvaerdigen vinne, dan zal Ik dee plaatse spaoren um wille van eur."
- 27 Abraham zei daarop: "Zee, ik hebbe 't ewaogd um teggen mienen Heer wat te zeggen, ok al bun ik jo maor stof en asse.
- 28 't Kan jo licht zo waen, dat der an dee vieftig rechtvaerdigen vieve mankaert. Wil I'j dan vanwaege dee vieve de hele stad verrinnewaeren?" Hee zei: "Ik zal eur neet verrinnewaeren, as ik der daar viefenvaertig vinne."
- 29 Maor Abraham praoten wieter met Um en zei: "'t Kan waen da-J der maor vaertig vindt." Hee zei: "Ik zal 't dan neet doen umwille van dee vaertig."
- 30 Maor Abraham zei: "Wordt astebleef neet heilig, mienen Heer, a-k nog wieter praote: 't Kan waen, dat 't der maor dartig bunt." Hee zei: "Ik do het neet, a-k der daar dartig vinne."
- 31 Abraham zei: "No he-k het ewaogd wat teggen mienen Heer te zeggen: misschien vin I-j der daar maor twintig." Hee zei: "Ik zal eur neet verrinnewaeren umwille van dee twintig."
- 32 Maor Abraham zei: "Wordt toch astebleef neet heilig, mienen Heer, a-k nog ene kaere wat zegge: 't Kan waen, da-J der maor tiene vindt." Hee zei: "Ik zal eur neet verrinewaren umwille van dee tiene."
- 33 Ton ging HEE weg, naodat hee met Abraham uut epraot was. En Abraham ging waer op huus op.

Kapittel 19

- 1 De twee bosschoppers kwammen teggen den aovend in Sodom an. Lot zat net in de paorte van de stad. Ton Lot eur zag, kwam hee ovverende, ging eur in de meute, hee baog zich heel depe veur eur en zei:
- 2 "No kiek toch es an, miene haeren, gao toch met naor het huus van owwen knecht. Blijf daar vannacht slaopen, wast ow de veute en morgenvrog könt i'jleu waer wieter gaon op owwen weg." Maor zee zeien: "Nae, wi'j blijft hier vannacht op straote slaopen."
- 3 Maor hee heel slim bi'j eur an en zee gingen met um met en kwammen bi'j um in huus. Hee maken ne maoltied veur eur klaor, bakken brood veur eur en zee atten dervan.
- 4 Zee leien nog neet in bedde, of de kaerls uut de stad, de kaerls van Sodom, stonnen um 't hele huus hen, jong en old, al 't volk met mekare.

- 5 Zee repen teggen Lot: “Waor bunt dee mansleu, dee-t vannacht bi’j ow ekommene bunt? Breng eur ons naor buten hen, wi’j wilt het met eur doon.”
- 6 Lot ging naor buten hen, naor eur to, en dee de deure achter zich dichte
- 7 en zei: “Beste leu, do toch neet zukke slimme dinge.
- 8 No mot i’jleu es luusteren: Ik hebbe twee dochters, dee-t het nog neet met ne man edaone hebt. Dee wi-k owleu wal naor buten brengen en dan doot maor met eur, wat ow good döch. Maor doot dizze mansleu niks an, want waorumme hebt zee anders bi’j mi’j onderdak ekgregen!”
- 9 Maor zee zeien: “Opzied, i’j!” En wieter: “Kump der ene as vrömden hier wonnen en wil ons de wet stellen? Wi’j zölt ow nog slimmere dinge andoon as dee leu.” Ze kwammen alsmaor dichter op den man, op Lot, af en drongen op um de deure los te braeken.
- 10 Maor dee (twee) mansleu stokken eure hande uut en trokken Lot naor zich hen het huus an in en deden de deure dichte.
- 11 En de kaerls, dee-t buten op den drumpel stonnen, sloegen ze met blindheid, van klein bes groot. Wat ze zich ok af äözen, ze konnen de deure neet vinnen.
- 12 De mansleu zeien teggen Lot: “Wee heb i’j hier nog maer wonnen? Ne schoonzönnē, zöns of dochters? Wee-t der allemaol hier in de stad bi’j ow heurt, breng eur uut dizze plaatse weg.
- 13 Wi’j bunt der an to, dizze plaatse te verinnewaeren⁷, want der bunt zonnen barg klachten bi’j UM binnen ekommene, dat HEE ons der op uut estuurd hef um eur te verinnewaeren.”
- 14 Lot ging der op uut en zei teggen ziene schoonzöns, dee-t met ziene dochters trouwen zollen: “Kom met, weg uut dizze plaatse, want HEE wil de stad verinnewaeren.” Maor ziene schoonzöns menen, dat hee eur veur de gek heel.
- 15 Ton ‘t no dag begon te worden, drongen de bosschoppers der bi’j Lot op an haost te maken en zeien: “Veuruut, anmaken! Nem owwe vrouwe en owwe twee dochters, dee-t hier bunt, met. Anders word i’j met eslöpt in het aordeel ovver de stad.”
- 16 Ton Lot daor maor ston te dröttelen, nommen dee mansleu um, ziene vrouwe en ziene twee dochters bi’j de hand, umdat HEE slim met um te doon had, en ze brachten um weg en leten um buten veur de stad los.
- 17 Ton ze eur naor buten ebracht hadden, zei ene van eur: “Maak, da-j wegkomt. ’t Geet um ow laeven. Kiek neet achterumme en blief hier in de buurte nargens staon. Vlucht naor de bargaen hen, anders kom i’j ok umme.”
- 18 Maor Lot zei teggen eur: “Nae toch, mien heer.
- 19 Kiek, i’j hebt het jo zo good emaaft met owwen knecht en zovölle goeie dinge veur mi’j edaone, deur mi’j zelf in laeven te hollen. Maor ik krieg het neet maer veur mekare um naor de bargaen hen te kommen. Dan zol ’t onheil mi’j nog inhalen en gao ik der an.
- 20 Kiek, dee stad daor is toch dichtebi’j genog um daorhen te vluchten en zee is maor heel klein. Laot mi’j daorhen ontkommen – zee is jo maor zo klein – en in laven blieven.”
- 21 En Hee zei teggen um: Noh good, ok daorin za-K ow terwille waen, Ik zal de stad, waor i’j ‘t ovver hebt, neet verinnewaeren.
- 22 Maor maak da-j der hen komt, want Ik kan niks beginnen aer a-j daor binnen ekommene bunt.” Vandaor dat dee stad Zoar (Kleine) eneumd wordt.
- 23 De zonne kwam op ovver ’t land, ton Lot in Zoar ankwam.

⁷ verinnewaeren = overhoop halen; vernielen, ruïneren

- 24 HEE leet ovver Sodom en Gomorra zwaevel en vuur raegenen. Dat kwam van UM, uut den hemel.
- 25 En Hee smet dee steden en de hele streek der umme hen onderstebovven, met alle bewoners van dee steden en alles wat der greuien derbi’j.
- 26 Maor Lot ziene vrouwe, dee-t achter um leep, kek achterumme en worden ne paol van zalt.
- 27 Den anderen morgen al bi’jtieds ging Abraham naor de stae, waar hee veur UM estaone had.
- 28 Hee kek ummenaer naor de vlakte van Sodom en Gomorra en naor al het land daar onder. Hee zag ne dikken kwalm booven ’t land ummehoge kommen, as den kwalm van ne smöltovven.
- 29 En zo gebeuren het, ton God de steden in de vlakte onderstebovven kaeren, dat Hee raekening met Abraham heel. Hee leet Lot an den ondergang ontkommen, ton Hee de steden, waarin Lot wonnen, verinnewaeren.
- 30 Lot trok uut Zoar weg en ging hogerop in het bargland wonnen met ziene beide dochters. Want hee waogen neet in Zoar te blieven wonnen. Hee wonnen in ne grotte, hee en ziene beide dochters.
- 31 De oldste zei teggen de jongste: “Onzen vader is old en der is hier ginnen man um met ons naor bedde te gaon, zoas dat overal gebeurt.
- 32 Kom, lao-w onzen vader good wien te drinken gevven en dan wille wi’j met um naor bedde gaon en umsgeliex van onzen vader zien zaod kinder kriegen.”
- 33 Zo gavven zee euren vader dén nacht good wien te drinken. Ton ging de oldste naor binnen en ging met euren vader naor bedde. Maor hee worden der niks van gewaar, ton ze met um naor bedde ging en ok neet ton zee opstond.
- 34 Den anderen morgen zei de oldste teggen de jongste: “Ik heb gisterennacht met mienen vader eslaopen. Wi’j wilt um ok vannacht waar good wien te drinken gevven en dan gaot i’j naor binnen en met um naor bedde, zoda-w beide van onzen vader zien zaod kinder kriegt.
- 35 Ok dén nacht gavven zee eur vader good wien te drinken. Ton ston de jongste op en ging met um naor bedde. Maor hee worden der niks van gewaar, neet ton ze ging liggen en ok neet ton ze opstond.
- 36 Zo kwammen beide dochters van Lot in verwachting van euren vader.
- 37 De oldste kreg ne zönne en neumen um Moab (water van vader). Hee worden den stamvader van wat de Moabieten bunt.
- 38 De jongste kreg ok ne zönne en neumen um Ben-Ammi (zönne van mien volk). Hee is den stamvader van wat de Ammonieten bunt.

Kapittel 20

- 1 Abraham trok vandaor naor den Negev en ging wonnen tussen Kades en Sur. Hee wonnen daar as vrömden in Gerar.
- 2 Abraham zei van Sara, ziene vrouwe: “Zee is mien zuster.” Ton leet Abimelech, den koning van Gerar, Sara bi’j um vandan halen.
- 3 Maor God kwam ’s nachts bi’j Abimelech in ne dreum en zei teggen um: “No is ’t owwen dood vanwaege da-j dee vrouwe, dee-j weg ehaald hebt. Zee is al etrouwd.”

- 4 Abimelech had eur nog neet an eraakt en zei: “Mienen Heer, wil I’j een volk, dat onschuldig is, ummebrengen?”
- 5 Hee hef jo zelf teggen mi’j ezegd: ‘Zee is mien zuster’ en zee zelf zei ok: ‘Hee is mien breur’. Met een zuver harte en met schone hande heb ik dit edaone.”
- 6 God zei teggen um in ne dreum: “Ok Ik wette wal, da-j het in alle onschuld edaone hebt. En daorumme heb ik der ow ok vanaf ehollene teggen Mi’j te zundigen. Daorumme heb ik der ow van waerholden eur an te raken.
- 7 Noh dan, breng dee vrouwe waer terugge naor euren man, want hee is ne profeet. Hee zal veur ow bidden, da-j in laeven blieven mögt. Maor a-j eur neet waer terugge brengt, wet dan da-j wisse starven zölt, i’j en ow hele volk derbi’j.
- 8 Abimelech ston den anderen morgen vrog op, reep zien deenstvolk bi’jnene en deed eur bod van wat um ovverkommene was. De mansleu worden slim bange.
- 9 Ton reep Abimelech Abraham bi’j zich en zei teggen um: “Wat he-j ons toch an edaone! Wat he-k ow misdaone, da-j zonne grote zunde ebracht hebt ovver mi’j en mien koninkriek? Dinge, dee-t neet te passe komt, dee he-j mi’j an edaone.”
- 10 Wieter zei Abimelech teggen Abraham: “Wat ha-j der toch met veur, da-j dit edaone hebt?”
- 11 Abraham zei: “Noh, ik dachte bi’j mi’jzelf: ze geft hier um God noch gebod, ze zölt mi’j vanwaege miene vrouwe ummebrengen.
- 12 Daor kump bi’j: zee is warkelijk mien zuster, de dochter van mien vader. Maor neet de dochter van mien moder. En zo is zee miene vrouwe eworden.
- 13 En ton God mi’j van het huus van mien vader uut rondzwarven leet, heb ik teggen eur ezegd: ‘Do mi’j één gevallen, ovveral waor-t wi’j komt, daor mo-j zeggen: hee is mien breur.’”
- 14 Ton nom Abimelech schäöpe en beeste, knechte en meide en gof dee an Abraham. En hee leet ok sara, ziene vrouwe waer naor um terugge gaon.
- 15 Abimelech zei: “Mien hele land lig der no veur ow. Gao maor wonnen, waor-t ow goodduch.”
- 16 En teggen Sara zei hee: “Ik hebbe owwen breur duzend zilverstukke egovvene as goodmaken veur wat ow en alle leu bi’j ow overkommen is en zo wet iederene, dat i’j vri’juut gaot.”
- 17 Abraham bidden tot God en God maken Abimelech, ziene vrouwe en ziene dienstmeide waer baeter, zodat ze waer kinder kriegen kunnen.
- 18 Want HEE had alle vrouwleu in het huus van Abimelech onvruchtbaor emaaft um wat der met Sara, Abraham ziene vrouwe, gebeurd was.

Kapittel 21

- 1 HEE bekommeren zich um Sara, zo at Hee belofd had. HEE dee met Sara, wat Hee eur to ezegd had.
- 2 Sara kwam in verwachting en gof Abraham op zienen olden dag ne zönne, op de tied, dee-t God um veurzegd had.
- 3 En Abraham neumen den zönne, dén hee bi’j Sara ekgregen had, Isaak (hee lacht).
- 4 Abraham besneed zienen zönne Isaak ton hee acht dage old was, zo at God um dat op edraegen had.
- 5 Abraham was honderd jaor old, ton Isaak, zienen zönne, gebaorne worden.

- 6 Sara zei: “God hef mi’j an ’t lachen emaaft. Elkene, dee-t het heurt, zal met mi’j lachen.”
- 7 En wieters zei zee: “Wel had der Abraham ooit in ’t aor fluusteren können: ’Sara zal nog es ne zönne an de borste hebben?’ Noh dan, no heb ik um op zienen olden dag nog ne zönne egovvene.”
- 8 Het kind worden groot en kon van de borste af. En Abraham maken der een groot feest van op den dag, dat Isaak van de borste af kwam.
- 9 Op ne dag zag Sara, dat den zönne van Hagar, de Egyptische, dén zee met Abraham ekgene had, an ’t uutlachen was.
- 10 Zee zei teggen Abraham: “Jaag mi’j dee slavinne en euren zönne weg, want den zönne van dizze slavinne zal neet met mienen zönne, met Isaak, arven.”
- 11 Wat zee zei, ston Abraham slim slecht an, het gin jo um zienen zönne.
- 12 Maor God zei teggen Abraham: “’t Kan ow wal slim slecht anstaon vanwaege den jonge en owwe slavinne, maor luuster naor alles, wat Sara teggen ow zeg. Want deur Isaak zal der van ow naogelacht esprokkene worden.
- 13 Maor ok den zönne van dee slavinne, daor zal ik een groot volk van maken. Want hee heurt jo bi’j ow naogelacht.”
- 14 Den anderen morgen al vrog ston Abraham op, kreg brood en ne zak met water en gof dee an Hagar. Hee leggen eur dat op de scholders en met het kind sturen hee eur weg. Zee ging op pad en raken in de weuste van Bersaba het spoor biester.
- 15 Ton ‘t water in den zak op was, leggen ze het kind onder ene van de buske daor.
- 16 Een endjen wieter, zo wiede a-j met ne baoge scheten könt, ging zee zitten, want zee zei bi’j zichzelf: ‘Ik kan ’t neet anzeen, dat dat kind doodgeet.’ Daorumme ging ze een endjen wieter van um af zitten en begon heel hard te liepen.
- 17 God heuren de stemme van den jonge. Ne engel van God reep vanuut den hemel naor Hagar en zei teggen Hagar: “Wat is der met ow, Hagar? Waes maor neet bange. God hef de stemme van den jonge, zo at hee daor lig, eheurd.
- 18 Kom overende, pak den jonge op en hol um vaste bi’j de hand, want ik zal een groot volk van um maken.”
- 19 God leet eur de ogen losgaon en zee zag ne welle. Zee ging der op af, deed den zak vol water en gof den jonge te drinken.
- 20 En God was met de jonge. Hee greuen op en ging in de weuste wonnen. Hee worden boogschutter.
- 21 Hee ging in de weuste van Paran wonnen en zien moder nom veur um ne vrouwe uut Egypte.
- 22 Het gebeuren in deezelfde tied, dat Abimelech samen met zienen legeroversten Pichol teggen Abraham zei: “God is met ow in alles wa-j doot.
- 23 Zwaer mi’j dan no bi’j God, da-j mi’j, miene kinder en mien naogelacht neet bedregen zölt. Maor behandel mi’j en het land, waor-t i’j as vrömden ewond hebt, net zo vrendelijk as ik dat met ow edaone hebbe.”
- 24 Abraham zei: “Dat zwaer ik ow.”
- 25 Maor Abraham dee bi’j Abimelech zien beklag over ne waterputte, dee-t Abimelech ziene knechte zich to e-eigend hadden.
- 26 Abimelech zei to: “Ik wette neet, wel dat edaone hef. Ok heb i’j der mi’j niks van verteld en bes vandage he-k der ok niks van vernommene.”

- 27 Ton nam Abraham schäöpe en beeste en dee dee an Abimelech en dee beiden slotten een verbond.
- 28 Maor Abraham zetten zeuven eujlammer⁸ van dee schaopskudde apart.
- 29 Abimelech zei teggen Abraham: “Wat hef dat te beduden, da-j dizze zeuven eujlammer apart ezet hebt?”
- 30 Dén zei: “Dat i’j dee zeuven eujlammer uut miene hand annemt, is veur mi’j het bewies, dat ik dizze putte egraven hebbe.”
- 31 Daorumme neunt ze dee plaatse Berseba (putte van de zeuven eden), want daar hebt dee beiden ne eed ezwaorne.
- 32 Zo slotten zee een verbond in Berseba en daornao maken Abimelech en zienen legerovversten zich klaor en gingen terugge naor het land van de Filistijnen.
- 33 En Abraham potten ne tamarisk in Berseba en reep daar den name van UM, den eeuwigen God, an.
- 34 En Abraham blef ne helen tied as vrömden in het land van de Filistijnen wonnen.

Kapittel 22

- 1 Het gebeuren nao dizze dinge, dat God Abraham uutprobeern. Hee reep um: “Abraham!” Dén zei: “Hier bun ik.”
- 2 Hee zei: “Nem owwen zönne Isaak met, owwen enigen, waor-j slim wies met bunt, en gao naor het land van Moria en offer um daar as brandoffer op ene van de barge, dee-t ik ow anwiezen zal.”
- 3 Abraham stond ‘s morgens al vroeg op, zadelen zienen ezel, nam twee jonge knechte met en Isaak, zienen zönne. Hee kleuven holt veur het brandoffer en ging op pad naor de stae, dee-t God um an ewezen had.
- 4 Ton Abraham op de darden dag ziene ogen opsloog, zag hee de stae al van wieden liggen.
- 5 Abraham zei teggen ziene jonge knechte: “I’jeu blijft hier met den ezel. Ikke en den jonge gaot daorgunds opan en daar wille wi’j bidden. Daornao komme wi’j bi’j owleu terugge.”
- 6 Abraham nam het holt veur ’t brandoffer en leggen dat Isaak op de scholders. Zelf nom hee het vuur en het mes in de hand. Zo trokken zee met zien beiden wieter.
- 7 Isaak sprok zien vader an en zei: “Vader.” Dén zei: “Wat is der, mien jonge?” En hee zei: “Kiek, wi’j hebt wal vuur en holt, maor waor is het lam veur het brandoffer?”
- 8 Abraham zei: “God zal zelf wal in een lam veur ’t brandoffer veurzeen.” Zo gingen ze met zien beiden wieter.
- 9 Ton ze op de stae ankwammen, dee-t God um an ewezen had, bouwen Abraham daar een altaar, schikken ’t holt der op uut, bond Isaak, zienen zönne, vaste en leggen um op het altaar, boven op het holt.
- 10 Abraham stok ziene hand uut en pakken het mes um zienen zönne te slachten.
- 11 Maor ZIENEN engel reep vanuut den hemel vandan en zei: “Abraham! Abraham!” Dén antwoorden: “Hier bun ik.”

⁸ eujlammer - oilammetjes

- 12 En Hee zei: “Staek owwe hand neet uut naor den jonge, do um neet wat an. No is ’t Mi’j helemaols dudelijk eworden, da-j ontzag veur God hebt. Da-j zelfs owwen enigen zönne Mi’j neet onthollene hebt.”
- 13 Abraham kek um zich hen en kiek, daor had zich ne ram met de höörne in de struke vaste ewarkt. Abraham ging der op af, pakken den ram en offeren um as brandoffer in stae van zienen zönne.
- 14 Abraham neumen dee stae: “HEE zal der in veurzeen.” Daorumme wordt der vandage den dag nog altied ezegd: “Op ZIENEN barg wordt der in veurzene.”
- 15 Ton reep ZIENEN engel veur de tweede kaere vanuut den hemel naor Abraham en zei:
- 16 “Ik zwaere bi’j Mi’j zelf – zo zeg HEE – jao, umdat i’j dit edaone hebt, Mi’j owwen zönne, owwen enigen, neet onthollene hebt,
- 17 zal Ik ow riekelijk zegenen. Ow naogelacht zal Ik zo talriek maken as de staerne an den hemel en as het zand an het strand van de zee. En ow naogelacht zal de steden van ziene vi’janden kriegen.
- 18 En alle völker op de aerde zölt zich ezegend neumen deur ow naogelacht, umdat i’j naor miene stemme eluusterd hebt.”
- 19 Abraham ging ton waer terugge naor ziene jonge knechte, ze maken zich op ’n pad en gingen met mekare naor Berseba. En Abraham blef in Berseba wonnen.
- 20 Nao dat dizze dinge allemaal gebeurde waren, worden der Abraham bod van edaone, dat Milka zienen breur Nachor ok kinder had egovvene.
- 21 As aersten Uz, en Buz, zien breur, Kemuël, vader van Aram,
- 22 Kesed, Chazo, Pildas, Jidlaf en Betuël.
- 23 Betuël worden den vader van Rebekka. Dizze acht kinder gof Milka an Nachor, Abraham zien breur.
- 24 Ziene bi’jvrouwe heten Reüma en dee kreg ok kinder: Tebach, Gacham, Tachas en Maächa.

Kapittel 23

- 1 Sara is honderdzeuwentwintig jaor eworden. Zovölle jaoren hef Sara elaeft.
- 2 Zee is in Kirjat-Arba, dat is Hebron, uut de tied ekommen, in het land van Kanaän. Abraham ging eure tente an in, um ovver Sara te rouwen en en zien verdreet uut te hulen.
- 3 Ton ston Abraham op, ging bi’j ziene dode vrouwe weg en ging praoten met de Hethieten. Hee zei:
- 4 “As gast en as vrömden wonne ik bi’j owleu. Do mi’j hier bi’j owleu een stuk land in bezit, zodat ik miene dode begraven kan.”
- 5 De Hethieten deen um bescheed en zeien teggen um:
- 6 “Luuster es naor ons, heer. I’j bunt jo ne vorst van God bi’j ons. Begraaf owwe dode in het mooiste graf, dat ’t hier göf. Ginne van ons zal ow zien graf misgönnen um owwe dode te begraven.”
- 7 Abraham ston op, baog depe veur ’t volk van het land, de Hethieten.
- 8 Hee sprok eur zo to: “At het owleu gooddöch, dat ik miene dode uutdrage en begrave, luuster dan naor mi’j en do een good waord veur mi’j bi’j Efron, Sochar zienen zönne,

- 9 dat hee mi'j de grotte van Machpela dut. Dee heurt um to en lig an den rand van ziene grond. Laot hee dee mi'j doon veur de volle pries, zoda-k een eigen graf bi'j owleu hebbe.”
- 10 Efron zat midden tussen de Hethieten. Den Hethiet Efron dee Abraham bescheed, zodat alle Hethieten, dee-t naor de paorte van de stad ekkommene waren, het heuren konnen, en zei:
- 11 “Boh nae, mienen heer, luuster es naor mi'j: Ik do ow dee weide, met dee grotte, dee-t der op lig, derbi'j. Mien volk is der getuge van, da-k dee ow do. Begraaf owwe dode daor.
- 12 Abraham baog depe veur 't volk van 't land.
- 13 Hee sprok Efron to, zodat al 't volk van 't land het heuren kon, en zei: “Waes zo good en luuster no naor mi'j. Ik wil ow de volle pries veur dat land doon. Nem dee toch van mi'j an. Dan kan-k daor miene dode begraven.”
- 14 Efron dee Abraham bescheed en zei:
- 15 “Heer, luuster no naor mi'j: Zo'n stuk land, veerhonderd stukken zilver waerd, wat mek dat no tussen mi'j en ow uut. Begraaf owwe dode toch!”
- 16 Abraham luusteren naor Efron en hee waegen het zilver af, dat hee eneumd had waor-t de Hethieten bi'j waren: vaerhonderd sjekel, gangbaor in den handel.
- 17 Zo worden Abraham eigenaar van het stuk grond van Efron in Machpela, ten oosten van Mamre, met de grotte en alle beume der umme to.
- 18 Alle Hethieten, dee-t naor de stadspaorte ekkommene waren, waren daor getuge van.
- 19 Daornao hef Abraham ziene vrouwe Sara begraven in dee grotte op het stuk grond in Machpela, ten oosten van Mamre, bi'j Hebron dus, in het land Kanaän.
- 20 Zo is 't egaone, dat de Hethieten het stuk grond met de grotte an Abraham ovver edaone het as grafstae.

Kapittel 24

- 1 Abraham was old, hoogbejaord, en HEE had um in alles ezegend.
- 2 Abraham zei ton teggen den oldsten knecht van zien huus, dén ging ovver alles wat hee had: “Leg owwe hand onder miene höppe,
- 3 dan zal ik ow ne eed afnemmen, met UM, den God van den hemel en den God van de aerde as getuge, da-j veur mienen zönne ginne vrouwe uutzeuken zölt uut de vrouwleu van de Kanaänieten, waor a-k tussenin wonne.
- 4 Nae, i'j mot hengaon naor het land, waor-k haer komme, naor miene familie en daor ne vrouwe veur mienen zönne, veur Isaak, zeuken.”
- 5 Zienen knecht zei teggen um: Maor het kan jo licht waen, dat dee vrouwe gin zin hef um met mi'j naor dit land hen te gaon. Mag ik dan owwen zönne waerumme brengen naor het land, waor i'j ooit uut vandan egaone bunt?”
- 6 Abraham zei teggen um: “Waart der ow veur, um mienen zönne daorhen waerumme te brengen.
- 7 HEE, den God van den hemel, dén mi'j uut het huus van mien vadet en uut het land van miene familie weg ehaald hef, dén hef mi'j ezegd, Hee hef mi'j bezwaorne: ‘Ow naogelacht gef ik dit land.’ Hee zelf zal ne engel veur ow uut sturen en i'j zölt daor ne vrouwe veur mienen zönne weghalen.

- 8 Maor at dee vrouwe gin zinne hef um met ow met te gaon, dan bu-j vri'j van dizzen eed. Bloos dit nog: I'j mögt mienen zönne neet daor waer henbrengen."
- 9 Ton leggen den knecht ziene hand onder Abraham, zienen heer, ziene höppe en hee dee daor ne eed op.
- 10 Den knecht nam zich tien kamelen uut de kamelen van zienen heer en hee ging op pad. Hee had allerhande kostbaor grei van zienen heer bi'j zich. Hee ging naor Aram-Naharaïm, de stad van Nachor.
- 11 Daor leet hee buten de stad bi'j ne putte de kamelen deur de knene gaon. Het leep teggen den aovend an, de tied, dat de vrouwleu hen water halen gaot.
- 12 Hee zei: "I'J, God van mienen heer Abraham, laot het mi'j vandage gebeuren en maak het good met mienen heer Abraham.
- 13 Kiek, ik stao hier bi'j de putte en de jonge vrouwleu uut de stad komt der an um water te halen.
- 14 Laot het dan zo möggen waen, dat het daerntjen, teggen wee ik zegge: 'To, laot owwe kruke wat zakken, da-k luk wat drinken kanne', en zee dan zeg: 'Drink maor, en ik zal ok owwe kamelen wat te drinken gevven', da-J dan veur owwen knecht Isaak bestemd hebt. Daoran zal ik dan wetten, da-J het met mienen heer goodmaken zölt.
- 15 Hee was nog gaar neet uut esprokkene, of Rebekka kwam der an. Zee was der ene van Betuël, ne zönne van Milka, de vrouwe van Nachor, Abraham zien breur. Zee had ne kruke op euren scholder.
- 16 Het was een merakels mooie jonge daerne um te zeen en ze had nog gin man ehad. Zee ging ummenaer naor de putte, deed zich de kruke vol en kwam waer naor boven.
- 17 Den knecht leep op eur af en zei: "Mag ik wal een betjen water uut owwe kruke drinken?"
- 18 Zee zei to: "Drink maor, mien heer", en zee leet vaort eure kruke op de hand zakken en gof um te drinken.
- 19 Ton zee klaor was met um te laoten drinken, zei zee: 'Ik zal ok veur owwe kamelen water gaon halen bes at zee genog te drinken ehad hebt."
- 20 Häöstig got zee eure kruke läög in ne zomp en leep van ni'js naor de putte um water te halen en gof al ziene kamelen te drinken.
- 21 Den man zat eur zwiegend op te nemmen um gewaar te worden, of HEE ziene reize al of neet zol laoten slagen.
- 22 Ton de kamelen genog edronken hadden, halen den man ne golden neusring van ne halven sjekel zwaor veur den dag en dee heur twee armbände umme met een gewicht van tien sjekel gold.
- 23 Hee zei: "Vertel mi'j es, van wel of i'j der ene bunt. En is der misschien in het huus van ow vader plaatse veur ons um te overnachten?"
- 24 Zee zei teggen um: "Ik bun der ene van Betuël, den zönne van Milka, dén zee Nachor egovvene hef."
- 25 Ze zei derbi'j: "Der is bi'j ons genog stro en voer en ok wal plaatse um te overnachten."
- 26 Den man bukken zich en ging veur UM op de knene
- 27 en hee zei: "Ezegend is HEE, den God van mienen heer Abraham, dén mienen heer ziene gunst en trouw neet onthollen hef. Jao wisse, HEE hef mi'j jo eleid op den weg naor het huus van de breurs van mienen heer."
- 28 De daerne leep weg naor huus van eur moder en vertellen daor het hele verhaal.

- 29 No had Rebekka ne breur, dén Laban heten. Laban leep voort naor buten hen, naor den man bi'j de putte.
- 30 Hee had nog maor nauwelijks den neusing ezene en de armbände an zien zuster eure arme en 't verhaal van ziene zuster Rebekka eheurd ovver zo en zo hef dén man teggen mi'j epraot, of hee leep naor den man hen en dén ston nog met ziene kamelen bi'j de welle.
- 31 Hee zei: "Kom toch met, i'j den deur UM ezegend bunt. Waorumme blief i'j buten staon? Ik hebbe het huus al an kante emaaft en der is plaatse veur owwe kamelen.
- 32 Den man kwam in huus, hee dee de kamelen het tuug af en ze gavven dee stro en voer. Veur umzelf en veur de mansleu, dee-t bi'j um waren worden der water ebracht um de veute te wassen.
- 33 Der worden um aeten veur ezet, maor hee zei: "Ik wil neet wat aeten, aer ik miene bosschop verteld hebbe." Laban zei: "Vertel het maor."
- 34 Ton zei hee: "Ik bun Abraham zienen knecht.
- 35 HEE hef mienen meester onmundig ezegend. Hee is rieke eworden, Hee hef um schäöpe en beeste, zilver en gold, knechte en meide, kamelen en ezels egovvene.
- 36 En Sara, mienen meester ziene vrouwe, hef um op euren olden dag ne zönne egovvene, en an dén hef hee alles, wat um toheurt, vermaakt.
- 37 No hef mienen meester mi'j ne eed doon laoten en ezegd: "I'j zölt veur mienen zönne gin vrouwe uutzeuken uut de jonge vrouwleu van de Kanaänieten, in dee eur land ik wonne.
- 38 Nae, i'j mot naor mien vader zien volkshuus en miene familie gaon en daor ne vrouwe veur mienen zönne vandan halen.
- 39 Ik zei teggen mienen meester: 'Maor 't mag waen, dat dee vrouwe neet met mi'j met wil.'
- 40 Hee zei teggen mi'j: 'HEE, met wel ik op mienen laevensweg altied raekening ehollene hebbe, zal zienen engel veur ow uut sturen en owwe reize slagen laoten. I'j zölt veur mienen zönne ne vrouwe uut miene familie en uut mien volkshuus halen.
- 41 Dan zö-j van owwen eed an mi'j vri'j waen. En a-j bi'j miene familie komt en ze wilt eur ow neet metgeven, dan bu-j ok vri'j van owwen eed an mi'j.'
- 42 No kwam ik vandage bi'j dee putte en ik zei: 'I'J, God van mienen meester Abraham, as I'j miene reize no wilt slagen laoten,
- 43 kiek, ik stao hier bi'j dee welle. Laot het dan zo gaon, dat dee jonge vrouwe, dee-t hier water halen kump, en waor ik teggen zegge: 'Gef mi'j toch een betjen water uut owwe kruke te drinken'
- 44 en dee-t dan teggen mi'j zeg: 'Drink maor en ik zal ok water halen veur owwe kamelen', dát dan de vrouwe is, dee-t HEE veur den zönne van mienen meester bestemd hef.'
- 45 Ik had dat allemaole nog neet teggen mi'jzelf ezegd of daor kwam Rebekka an met de kruke op euren scholder. Zee ging ummenaer naor de welle en halen der water uut. Ik zei teggen eur: 'Mag ik astebleef wat drinken?'
- 46 Vaort leet zee eure kruke zakken en zei: 'Drink maor en ik zal ok owwe kamelen wat te drinken geven.' Ik dronk en ok de kamelen water gof zee water.
- 47 Ton vroeg ik eur: 'Van wel bun i'j der ene?' En zee zei: 'Ik bun ne dochter van Betuël, Nachor zienen zönne, dee-t Milka um egovvene hef.' En ton dee-k eur den ring an en de armbände umme.

- 48 Ik bun in anbidding veur UM op de knene egaone en heb UM, den God van mienen meester Abraham eprezen, dén mi'j op den richtigen weg eleid had, um de dochter van mienen meester zien breur veur zienen zönne nemmen te können.
- 49 Noh dan, as i'jleu mienen meester leefde en trouw bewiezen wilt, zeg het mi'j dan. En zo neet, zeg het mi'j dan ok. Want dan za-k rechts- of linksumme argens anders zeuken motten.”
- 50 Laban en Betuël gavven as antwoord: “Dit is jo deur UM zo beschikt. Wat zolle wi'j daor teggenin brengen können?
- 51 Hier is Rebekka. Nem eur met en gao op reize, zodat zee de vrouwe wordt van owwen meester zienen zönne, zo at HEE dat ezegd hef.”
- 52 Ton Abraham zienen knecht dat eheurd hadde, veel hee veur UM op de knene.
- 53 Den knecht halen ton zilveren en golden sieraoden en mooie klaere veur den dag en gof dee an Rebekka. Hee gof ok eur breur en eur moder kostbaore dinge.
- 54 Ze atten en dronken daor, hee en de mansleu, dee-t bi'j um waren, en blevven daor slaopen. Ton ze den anderen morgen opstonnen, zei hee: "Laot mi'j naor mienen meester trugge gaon.”
- 55 Maor eur breur en eur moder zeien: “Laot het daerntjen nog een dag of tiene bi'j ons blieven, daornao kan ze gaon.”
- 56 Maor hee zei teggen eur: “Hol mi'j no neet teggen, no-t HEE miene reize zo good hef laoten verlopen. Laot mi'j gaon, op reize naor mienen meester.”
- 57 Ton zeien ze: “Wi'j wilt het daerntjen ropen en het eur zelf vraogen.”
- 58 Zee repen Rebekka en vrogen eur: “Wil i'j met dizzen man metgaon?” Zee zei: “Ik wil metgaon.”
- 59 Ton leten ze eure zuster Rebekka met eure verzorgster en Abraham zienen knecht met ziene mansleu gaon.
- 60 Ze gavven Rebekka euren zegen en zeien teggen eur: “Zuster van ons, wi'j hopt, da-j uutgreuien mögt tot een onmundig groot volk en dat het de staeden van ziene vi'janden innemmen mag!”
- 61 Ton maken Rebekka en eure meide zich klaor, ze gingen op de kamelen zitten en gingen achter den man an. Zo nam den man Rebekka met op pad.
- 62 Isaak was net waerumme ekomme van de putte van Lachai Roï, hee wonnen jo in den Negev.
- 63 Teggen den aovend was hee het veld in egaone um wat nao te denken. Hee kek op en zee, daor kwammen kamelen an,
- 64 Ton Rebekka opkek en Isaak zag, leet ze zich van den kameel afglien.
- 65 Ze zei teggen den knecht: “Wel is dén man, dén ons ovver het veld in de meute kump?” Den knecht zei: “Dat is mienen meester.” Ton nam zee den sluier en dee zich dén veur 't gezichte.
- 66 Den knecht vertellen Isaak, wat hee allemaole edaone had.
- 67 Ton bracht Isaak eur in de tente van zien moder Sara naor binnen. Hee nom Rebekka en ze worden ziene vrouwe en hee was slim wies met eur. Zo von Isaak troost nao at zien moder uut de tied ekomme was.

Kapittel 25

- 1 Abraham nam zich nog waer ne vrouwe, zee heten Ketura.
- 2 Zee gof um Zimran, Joksan, Medan, Midjan, Jisbak en Suach.
- 3 Joksan was de vader van Sebar en Dedan. Van Dedan ziene zöns stammen de Assurieten, de Letusieten en de Leümieten af.
- 4 Midjam ziene zöns bunt Efa, Efer, Chanok, Abida en Eldaä. Dee stamt allemaole van Ketura af.
- 5 Maor Abraham had alles, wat hee had, an Isaak nao elaoten.
- 6 An de zöns van ziene bi'jvrouwen gof hee geschenken en sturen ze bi'j zien laeven weg, bi'j zienen zönne Isaak vandan, naor 't oosten op an, naor 't oosterland.
- 7 Al met al hef Abraham honderdviefenzeuventig jaor elaeft.
- 8 Ton kwam hee uut de tied. Abraham starf op hogen older, old en het laeven zat en hee worden met ziene veuolders verenigd.
- 9 Ziene zöns Isaak en Ismaël hebt um begraven in de grotte van Machpela in het veld van Efron, den zönne van Sochar, den Hethiet, teggenovver Mamre,
- 10 het land dat Abraham van de Hethieten ekocht hadde. Daor worden Abraham begraven bi'j ziene vrouwe Sara.
- 11 Nao Abraham zienen dood zegenen God zienen zönne Isaak. Dén ging bi'j de putte van Lachai-Roï wonnen.

- 12 Dit bunt de naokommelingen van Abraham zienen zönne Ismaël, dee Hagar, de Egyptische meid van Sara, um egovvene hadde.
- 13 Dit bunt de namen van Ismaël ziene zöns, in de riege naor at ze gebaorne bunt. Ismaël zienen aersten was Nebajot. Dan kwammen Kedar, Abdeël, Mibsam,
- 14 Misma, Duma, Massa,
- 15 Chadad, Tema, Jetur, Nafis en Kedema.
- 16 Dat bunt de zöns van Ismaël en dat bunt eure namen, naor de dörpe en tentekampen, twaalf vorsten ovver eure stammen.
- 17 Al met al hef Ismaël honderdzeuvenendartig jaor elaeft. Ton kwam hee uut de tied en worden hee met ziene veuolders verenigd.
- 18 De Ismaëlieten wonnen tussen Chawila en Sur, kort bi'j Egypte bes an Assur an to. Tegenovver al eure breurs kwammen zee daor te wonnen.

- 19 Dit bunt de naokommelingen van Isaak, Abraham zienen zönne. Abraham was den vader van Isaak.
- 20 Isaak was vaertig jaor, ton hee met Rebekka trouwen. Zee was ne dochter van Betuël, den Arameeër uut Paddan-Aram. Zee was ne zuster van den Arameeër Laban.
- 21 Isaak bidden UM veur ziene vrouwe, want zee kon gin kinder kriegen. En HEE verheuren um en Rebekka, ziene vrouwe, kwam in verwachting.
- 22 Ton de kinder in eur lief teggen mekare anstotten, zei zee: "As 't der zo veursteet, waaromme overkump mi'j dat?" Ton ging ze bi'j UM te raode.
- 23 HEE zei teggen eur: "Twee völker heb i'j in ow lief, twee stammen, dee al in ow lief escheiden waege gaot. Enen stam zal starker waen as den anderen, den oldsten mot den jongsten denen."
- 24 Ton het dan zo wied met eur was, zee, zee droog ne tweeling.
- 25 Den aersten, dén der uut kwam, was rossig, en had ovver ziene hele lief een dik pak haor. Ze neumen um Esau, rowwen.

- 26 Daornao kwam zien breur met ziene hand um Esau ziene hakke, en um neumen ze Jakob, hakkenholder. Isaak was zestig jaor, ton zee geboren worden.
- 27 Ton de jonges opgreuen, worden Esau ne duftigen jager, altied in 't veld an de gange. Jakob was maer ne huselijken kaerl, dén bleef lever in de tente.
- 28 Isaak had maer op met Esau, want hee mog gaerne een stuksken wild aeten. Maor Rebekka was wiezer met Jakob.
- 29 Op ne kaere was Jakob an 't kokken en ton Esau knap meu uut het veld kwam.
- 30 Esau zei teggen Jakob: "Laot mi'j toch slobberen van dat rooie, dat rooie daor, want ik bun der helemaol met an de latten." Daorumme wordt hee Edom, rooien, eneumd.
- 31 Maor Jakob zei: "Verkoop mi'j dan no gelieke ow aerstgebaorterecht."
- 32 "Man, ik gao dood van den honger", zei Esau, "wat kan mi'j dat aerstgebaorterecht schaelen!"
- 33 Jakob zei: "Do mi'j der aerst ne eed op." Esau dee der ne eed op en verkoch zo zien aerstgebaorterecht an Jakob.
- 34 Ton gof Jakob an Esau brood en den linzensoep. Dén at en dronk en ging waer weg. Zo weinig gof Esau um zien aerstgebaorterecht.

Kapittel 26

- 1 Der kwam ne hongersnood in 't land, ne anderen hongersnood as dén der vrogger in Abraham ziene dage ewest was. Isaak ging naor Abimelech, hen den koning van de Filistijnen, naor Gerar.
- 2 Hier leet HEE zich an um zeen en zei: "Neet naor Egypte hengaon, gao wonnen in het land, dat Ik ow wiezen zal.
- 3 Blief as ne vrömden in dit land wonnen en Ik zal met ow waen en ow zegenen. Want an ow en ow naogelacht zal Ik al dit land doon. Ik zal Mi'j hollen an den eed, dén ik owwen vader Abraham ezwaorne hebbe:
- 4 Ik zal ow naogelacht zo talriek maken as de staerne an de locht en al dit land zal Ik eur doon. En deur ow naogelacht zölt alle völker van de aerde zich ezegend neumen.
- 5 Want Abraham hef jo naor miene waorde eluusterd en zich ehollene an wat Ik um veurheel, an miene geboden, miene veurschriften en miene wetten."
- 6 Zo kwam het, dat Isaak in Gerar te wonnen kwam.
- 7 Ton de mansleu van dee stae um naor ziene vrouwe vrogen, zei hee: "Zee is mien zuster." Hee dörven jo neet te zeggen: "Zee is miene vrouwe". Want hee dacht: 'Anders könt de mansleu uut dee stae mi'j misschien vanwaege Rebekka wal doodmaken, want zee zut der heel mooi uut.'
- 8 Ton hee daor al ne helen zet wonnen, gebeuren 't, dat Abimelech, den koning van de Filistijnen, deur 't raam naor buuten kek. Hee zag, dat Isaak en ziene vrouwe Rebekka an 't knoefelen was.
- 9 Abimelech reep Isaak bi'j zich en zei: "Zee is jo tóch owwe vrouwe! Ho kon i'j dan zeggen: 'Zee is mien zuster?'" En Isaak zei teggen um: "Ik zei bi'j mi'jzelf: anders könt ze mi'j um eur wal dood doon."

- 10 Abimelech zei: “Wat he-j ons no toch an edaone! Daor had der zo ene van ons volk bi’j owwe vrouwe in bedde kroepen können. En dan had i’j schuld ovver ons hen kommen laoten.”
- 11 Abimelech bond het hele volk op ’t harte: “Blief van dizzen man en van ziene vrouwe af, anders zö-j starven, jao wisse.”
- 12 Isaak zaeien daor dat land in en oogsten dat jaor honderd kaer zovölle, want HEE zegenen um.
- 13 Zo worden den man rieke, stödig an rieker en op ’t leste schatrieke.
- 14 Hee had kudden schäöpe en beeste en zonnen hoop deenstvolk, dat de Filistijnen avergunstig worden.
- 15 Alle putten, dee de knechte van zien vader Abraham indertied egravene hadden, gooien Filistijnen dichte, vol met grond.
- 16 Abimelech zei teggen Isaak: “Gao bi’j ons vot. I’j bunt jo völle maer mans as wi’j.”
- 17 Daorumme ging Isaak vandaor vot, sloog ziene tenten op in het dal van Gerar en blef daor wonnen.
- 18 Isaak groof de putten, dee-t ze in de dage van zien vader Abraham egraven hadden en dee-t de Filistijnen nao Abraham zienen dood dichte esmetten hadden, waer uut. Hee gof eur namen, dezelfde namen as dee zien vader eur egovvene had.
- 19 Ton Isaak ziene knechte in een dal an ’t graven waren, stotten ze daor op ne welle.
- 20 Maor de schepers van Gerar maken daor ruzie ovver met Isaak ziene schepers. Zee zeien: “Dat water heurt ons to.” Daorumme neumen hee dee welle Ezek, striederi’je, want ze hadden daor met um ruzie emaaht.
- 21 En ze groven nog ne andere putte en ok daorovver kreggen ze ruzie. Daorumme neumen hee dee welle Sitna, trammelant.
- 22 Hee trok vandaor wieter en groof ne andere welle uut. Daorovver kreggen ze gin trammelant maer. Daorumme neumen hee dee welle Rechobot, ruimte, want hee zei: “No hef HEE ons ruimte egovvene en könne wi’j in dit land greuien.”
- 23 Vandaor trok hee op naor Berseba.
- 24 Dén nacht leet HEE zich an Isaak zeen en zei: “Ik bun den God van ow vader Abraham. Waes maor neet bange, want Ik bunne bi’j ow. Ik zal ow zegenen en ow naogelacht talriek maken um wille van mienen knecht Abraham.”
- 25 Isaak bouwen daor een altaar en reep ZIENEN name an. Hee zetten daor ziene tente op en Isaak ziene knechte graven daor ne welle uut.
- 26 Abimelech ging vanuut Gerar naor Isaak hen, met zienen kammeraod Achuzzat en zienen legerovversten Pikol.
- 27 Isaak zei teggen eur: “Waorumme bun i’j naor mi’j hen ecommene? I’j mot jo niks van mi’j hebben en hebt mi’j bi’j ow vot ejaagd?”
- 28 Zee zeien: “Wi’j hebt in ezene, jao dat he-w, dat HEE met ow is. No duch ons: lao-w met ne eed met mekare verbonden waen, een verbond wille wi’j met ow angaon.
- 29 I’j zölt ons niks andoon, net zo min azze wi’j ow niks an edaone hebt en ow in vrae hebt gaon laoten. I’j bunt jo ZIENEN ezegenden.”
- 30 Hee maken veur eur een feestmaol klaor en zee atten en dronken.
- 31 ’s Anderendaags stonnen ze vrog op. Ze deen ovver en waer ne eed. Ton leet Isaak eur naor huus hen gaon en ze gingen in vrae uut mekare.

- 32 Op denzelfden dag kwammen Isaak ziene knechte en vertellen um, dat ze ne welle uut egravene hadden, en ze zeien teggen um: “Wi’j hebt water evonnene.”
- 33 Hee neumen dee welle Seba. Daorumme heet dee stad Berseba, bes vandage an den dag.
- 34 Ton Ezau vaertig jaor old was, trouwen hee met Jehudit, ne dochter van den Hethiet Beëri, en met Bazemat, ne dochter van den Hethiet Elon.
- 35 Isaak en Rebekka hadden het daor slim zwaor met.

Kapittel 27

- 1 Ton Isaak old eworden was, worden ziene ogen zo min, dat hee maor kwelke maer zeen kon. Hee reep Ezau, zienen oldsten zönne en zei teggen um: “Jonge van mi’j.” Dén zei teggen um: “Hier bun ik.”
- 2 Ton zei Isaak: “Kiek, ik bun al old ewordene en den dag, da-k uut de tied komme, wet ik jo neet.
- 3 Krieg ow no ow jachtgerei, owwe pielen en baoge. Gao het veld in en scheet mi’j een stuksken wild.
- 4 Maak mi’j dan een lekker mäöltjen klaor, zo as ik het gaerne hebbe, en breng dat bi’j mi’j. Ik zal het dan opaeten en dan zal ik ow zegenen, aer a-k uut de tied komme.”
- 5 Maor Rebekka had eheurd, wat Isaak teggen zienen zönne Ezau ezegd hadde. Ton Ezau het veld in egaone was um een stuksken wild veur zien vader te scheten en um dat te brengen,
- 6 sprok Rebekka euren zönne Jakob an en zei: “Ik heb net eheurd, dat ow vader met owwen breur Ezau praoten en teggen um zei:
- 7 ‘Breng mi’j een stuksken wild en maak der mi’j een lekker mäöltjen van. Dat za-k dan aeten en daornao zal ik ow onder ZIENE ogen zegenen, aer a-k uut de tied komme.’
- 8 Noh dan, mien jonge, luuster no good naor mi’j en doo wat ik ow zegge.
- 9 Gao naor het kleinvee hen en zeuk mi’j daor twee goeie sikkebukskes uut. Daor wil ik dan een lekker mäöltjen veur ow vader van klaor maken, zo as hee het gaerne hef.
- 10 Dat breng i’j dan naor ow vader hen en dan zal hee der van aeten en ow zegenen aer hee uut de tied kump.”
- 11 Maor Jakob zei teggen zien moder Rebekka: “Jao, maor mien breur Ezau is behaord en ik bun zo glad as wat.
- 12 ’t Kan lichte waen, dat mien vader mi’j beveult en dan stao ik daor as ne bedreger. Dan haal ik mi’j ne vleuk op den hals en krieg ik gin zegen.”
- 13 Zien moder zei teggen um: “Dén vleuk ovver ow nem ik dan wal op mi’j, mien jonge. Luuster naor wat ik ow zegge en gao ze mi’j halen.”
- 14 Hee ging ze halen en bracht ze zien moder. Zee maken der een lekker mäöltjen van, zo as zien vader het gaerne had.
- 15 Ton pakken Rebekka de beste klaere van euren oldsten zönne Ezau, dee zee bi’j eur in huus had en dee leet ze Jakob, euren jongeren zönne, andoon.
- 16 ’t Vel van de sikkebukskes trok ze ovver ziene hande en ovver zienen gladden hals.
- 17 Ton gaf ze het lekkere mäöltjen en het brood, wat ze klaor emaaft had, euren zönne Jakob in de hande.
- 18 Dén ging naor zien vader hen en zei: “Vader van mi’j!” Dén zei: “Wel bun i’j, jonge van mi’j?”

- 19 Jakob zei teggen zien vader: “Ik bun Ezau, owwen oldsten. Ik hebbe edaone, wa-j mi’j ezegd hebt. Kom ovverende, gao zitten en aet van mien wildbraod. Dan kö-j mi’j owwen zegen gevven.”
- 20 Maor Isaak zei teggen zienen zönne: “Ho he-j zo rap wat evonnene, mien jonge?” Hee zei: “Umdat HEE, owwen God, het op mi’j af estuurd hef.”
- 21 Isaak zei teggen Jakob: “Kom es wat korterbi’j, da-k an ow veulen kan, mien jonge, of i’j Ezau bunt of neet.”
- 22 Jakob kwam wat korter bi’j zien vader Isaak staon en dén beveulen um. “De stemme is dee van Jakob”, zei hee, “maor de hande bunt dee van Ezau.
- 23 Maor hee had neet deur wel het was, want Jakob ziene hande waren behaord, net as dee van zien breur Ezau. Ton wol hee um zegenen.
- 24 Hee zei: “Bun i’j Ezau, mienen zönne?” Hee zei: “Dat bun ik.”
- 25 Ton zei hee: “Zet het mi’j maor veur, ik zal van het wild van mienen zönne aeten en dan za-k ow mienen zegen gevven.” Jakob zetten het um veur en hee at. Hee bracht um ok wien en Isaak dronk der van.
- 26 Ton zei zien vader Isaak teggen um: “Kom wat korter bi’j, jonge van mi’j en gef mi’j ne smok.”
- 27 Hee kwam korter bi’j en gaf um ne smok. Ton hee ziene klaere rok, gof hee um zienen zegen en zei:
 “Jao, den rökke van mienen zönne
 is as den rökke van het veld,
 dat HEE ezegend hef.
- 28 Dat God ow gevven mag
 den dauw van den hemel,
 het vette van de aerde,
 ovvervlood van koorn en wien.
- 29 Völker zölt ow denen,
 naties zölt zich veur ow bugen.
 Baas zöl i’j waen ovver owwe breurs,
 de zöns van ow moder zölt zich veur ow bugen.
 Wel ow vervleukt, is vervleukt,
 wel ow zegent, is ezegend!”
- 30 Nog maor net had Isaak het zegenen van Jakob edaone, nog maor net was Jakob bi’j zien vader Isaak vot, of zien breur Ezau kwam terugge van ziene jacht.
- 31 Ok hee maken een lekker mäöltjen klaor en bracht het naor zien vader hen. Hee zei teggen zien vader: “Laot mien vader ovverende kommen en aeten van het wild, dat zienen zönne evangen hef, en laot hee mi’j dan zegenen.”
- 32 Isaak, zien vader, zei teggen um: “Wel bun i’j?” Hee zei: “Ik bun owwen zönne, den aersten, Ezau.”
- 33 Ton begon Isaak ovver zien hele lief te bövven, heel gruwelijk. Hee zei: “Wel was het dan, dén wild evangen en mi’j dat ebracht hef en dat ik allemaole op-egaeten hebbe, aer at i’j kwammen? En um heb ik ezegend en dat mot no ok zo blieven.”
- 34 Ton Ezau de waorden van zien vader heuren, raeren hee ’t uut, gruwelijk hard en verbitterd, en schreeuwen zien vader to: “To, zegen ok mi’j, vader van mi’j!”

- 35 Dén zei: “Met bedrog is owwen breur ekommen en hef den zegen enommen, dén ow too kwam.”
- 36 Esau zei: “Neet veur niks heet hee Jakob (bedreger). Twee kaere hef hee mi’j no al bi’j de bene ehad: aerst hef hee mi’j mien aerstgebaorterecht af-etroggeld en no ok nog mienen zegen af-enommen. Heb i’j dan gin zegen veur mi’j ovver-ehollen?”
- 37 Isaak gof Ezau as antwaord: “Nae, ik heb um no baas ovver ow emaaft en al ziene breurs heb ik um as knechte egovvene. Ok het koorn en den droevensap komt um to. Wat zol ik nog veur ow können doon, jonge van mi’j?”
- 38 Ezau zsi teggen zien vader: “Heb i’j dan maor enen zegen, vader? To, zegen mi’j toch ok, vader!” Esau schreeuwen het al hulend uut.
- 39 Isaak, zien vader, antwoorden en zei:
 “Wied af van ’t vruchtbaore land zō-j te wonnen kommen,
 wied af van den dauw uut de locht daorbovven.
- 40 Van ow zwaerd zō-j laeven,
 ow breur zō-j denen motten.
 Zo zal ‘t waen: a-j de kop der veur holdt,
 dan zō-j ow zien juk van de nekke smieten.”
- 41 Esau haten Jakob vanwaege den zegen, dén zien vader ovver um uut-esprokken had. Esau zei bi’j zichzelf: “De tied kump der an, dat der ovver mien vader erouwd wordt, en dan druk ik mien breur Jakob den strotte dichte.”
- 42 Rebekka kreg te heuren, wat Esau, euren oldsten zōnne, ezegd had. Zee leet Jakob, euren jongsten zōnne, ropen en zei teggen um: “Waart ow! Want Esau treust zich met de gedachte, ow den strotte dichte te drukken.
- 43 Daorumme: do wat ik ow zegge, mien jonge, en maak ow klaor en vlucht naor mien breur Laban in Haran.
- 44 Blief daor ne zet bi’j um, bes at ow breur ziene helligheid minder eworden is.
- 45 At ow breur dan waer wat bekommen is en vergaeten hef, wa-j um an-edaone hebt, dan laot ik ow dat wetten en ow waerumme halen. Waorumme zo-k owleu allebeide op enen dag kwiet motten raken?”
- 46 Rebekka zei teggen Isaak: “Het laeven met dee Hethitische vrouwleu vōlt mi’j zoer. En at Jakob dan ok nog zol trouwen met zonne daerne van hier, met ne Hethitische, wat is mi’j ’t laeven dan nog waerd?”

Kapittel 28

- 1 Isaak leet Jakob bi’j zich kommen, zegenen um en bon um op ’t harte: “I’j trouwt mi’j neet met ene van de Kanaänitische vrouwleu.
- 2 Maak ow klaor en gao naor Paddan-Aram hen, naor ’t huus van Betuël, den vader van ow moder, en trouw daor met ene van de dochters van Laban, den breur van ow moder.
- 3 Dat God, den Ontzagwekkenden, ow mag zegenen, ow vruchtbaor en talriek maken, zo da-j ne helen trop vōlker wordt.
- 4 Dat Hee ow en ow naogeslacht den zegen van Abraham gevven mag, dat i’j het land arft, waar-t i’j no as vrōmden te gast bunt, het land, dat God an Abraham egovven hef.”
- 5 Zo sturen Isaak Jakob vot en hee ging naor Paddan-Aram, naor Laban, den zōnne van den Arameeër Betuël, den breur van Rebekka. Zee was de moder van Jakob en Esau.

- 6 Esau vernom, dat Isaak Jakob ezegend had en naor Paddan-Aram vot estuurd had um daor ne vrouwe te vinden. Hee vernom ok dat Isaak, bi'j het zegenen van Jacob, um op 't harte ebonnen had, beslist gin Kanaänitische vrouwe te nemmen.
- 7 En dat Jakob naor zien vader en moder eluusterd had en naor Paddan-Aram etrokken was.
- 8 En zo worden Esau gewaar, dat de Kanaänitische vrouwleu in de ogen van zien vader Isaak völs te min waren.
- 9 Daorumme ging hee naor Ismaël hen -Abraham zienen zönne- en nam zich naost ziene vrouwen, dee-t hee al had, Machalat as vrouwe. Zee was ne dochter van Ismaël en ne zuster van Nebajot.
- 10 Jakob vertrok uut Berseba en ging op Haran opan.
- 11 Hee kwam op ne bepaolde stae, waor hee den nacht deurbrengen mos, want de zonne was al onder egaone. Hee nom ene van de stene, dee-t daor laggen, um dén as kussen onder zien heufd te gebroeken en lei zich daarop dale um te slaopen.
- 12 En hee dreumen en zag, dat der ne laere op de grond ston met het uutende in den hemel. En kiek, engelen van God gingen der langs op en dale.
- 13 En kiek, HEE ston bovvenan de laere en zei: "Ik bun HEE, den God van owwen vader Abraham en den God van Isaak. Het land, waor i'j op ligt, dat za-k ow en ow naogelacht gevven.
- 14 Ow naogelacht zal worden as het stof op de aerde en i'j zölt ow uutbreiden naor het westen, het oosten, het naorden en het zuden. En in ow en ow naogelacht zölt alle geslachten op aerde ezegend worden.
- 15 Ik bun bi'j ow en zal ow bescharmen, waor a-j ok hengaot, en ow waerumme brengen naor dit land. Wisse, ik laot ow neet vallen bes ik edaone hebbe, wa-k ow to-ezegd hebbe."
- 16 Ton Jakob wakker worden uut zienen slaop, zei hee: "Wisse waor, HEE is op dizze stae en ikke, ik hebbe der niks van ewetten!"
- 17 Hee huveren dervan en zei: "Ho ontzagwekkend is dizze stae. Dit is jo niks anders as het huus van God, dit is de paorte van den hemel."
- 18 Jakob ston dén morgen vrog op, nom den steen, waor-t hee met zien heufd op elaeen had en zetten dén rechtop as ne gedenksteen en got der ollie overhen.
- 19 En hee neumen dee stae Betel (huus van God). Teveurne heten dee stad Luz.
- 20 Jakob dee ne gelofte en zei: "At God met mi'j is en mi'j bewaart op dizzen weg, dén ik no gao, en mi'j brood göf um te aeten, klaere um an te trekken,
- 21 en ik beholden in het huus van mien vader teruggekomme, dan zal HEE mienen God waen.
- 22 En dizzen steen, dén ik op-ericht hebbe, zal een huus van God worden. En van alles wat I'j mi'j gevven zölt, zal ik Ow een tiende deel gevven."

Kapittel 29

- 1 Jakob kwam waer in de benen en ging naor het land van de stammen van het oosten.

- 2 Hee kek um zich hen en zee, daor lag ne putte in het veld en dree tröppe schäöpe laggen der bi'j, want uut dee putte kreggen ze te drinken. Maor ne groten steen lag as dekkel op dee putte.
- 3 At alle tröppe bi'j mekare edrevvene waren, rollen de schepers den steen van het puttengat af, gavven de schäöpe te drinken en rollen den steen dan waer op ziene plaatse op het puttengat.
- 4 Jakob vroeg eur: "Beste leu, waor komt i'jleu haer?" Zee zeien: "Uut Haran komme wi'j."
- 5 Hee vroeg eur: "Ken i'jleu dan ok ne Laban, den zönne van Nachor?" Zee zeien: "Dén kenne wi'j wal."
- 6 Hee vroeg eur: "Is hee good te passe?" Zee zeien: "Wisse wal, kiek, daor kump ziene dochter Rachel an met de schäöpe."
- 7 Hee zei: "Het is jo nog midden op den dag, nog geels gin tied, um het vee bi'j mekare te halen. Gef de schäöpe wat te drinken en gaot waer wieter met eur te weiden."
- 8 Zee zeien: "Dat kö-w neet, aer at alle herders met eure koppels bi'j mekare bunt. Dan wordt den steen van de putte af erold en gevve wi'j de schäöpe te drinken."
- 9 In tied at hee nog met eur an de praot was, kwam Rachel der an met de schäöpe van eur vader. Ze weiden dee namelijk altied.
- 10 Met dat Jakob Rachel, de dochter van Laban, den breur van zien moder, zag, met dén ziene schäöpe, ging hee op de putte af, rollen den steen der vanaf en gof de schäöpe van Laban, den breur van zien moder, te drinken.
- 11 Ton gof Jakob Rachel ne smok en schot het gemood um vol.
- 12 En Jakob vertellen an Rachel, dat hee familie van eur vader was, den zönne van Rebekka. Zee rennen vot en vertellen het eur vader.
- 13 Ton Laban het ni'js ovver Jakob, den zönne van zien zuster, vernom, leep hee um gauw integgen, veel um den hals, gof um ne smok en bracht um in zien huus. En Jakob vertellen Laban alles wat der gebeurd was.
- 14 Laban zei teggen um: "Zeker wetten, i'j bunt mien vleis en blood!"
En Jakob blef ne hele maond bi'j um.
- 15 Laban zei teggen Jakob: "Zol i'j dan, umda-j familie van mi'j bunt, veur niks hier warken? Zeg mi'j maor, wa-j verdienen mot."
- 16 No had Laban twee dochters. De oldste heten Lea en de jongste Rachel.
- 17 Lea kek wat flets uut de ogen, maor Rachel was ne schiere daerne met een knap gezichte.
- 18 Jakob was slim wies met Rachel en hee zei teggen Laban: "Ik wil zeuven jaor veur ow warken, veur Rachel, owwe jongste dochter."
- 19 Laban zei: "Ik kan eur baeter an ow gevven as an ne anderen. Blief maor bi'j mi'j."
- 20 Jakob warken zeuven jaor um Rachel. En dee kwammen um veur as maor een paar dage, umdat hee zo slim wies met eur was.
- 21 Ton zei Jakob teggen Laban: "No do mi'j miene vrouwe, want de tied is umme en ik wil met eur naor bedde."
- 22 Laban neugen alle mansleu van dee plaatse uut en gaf een feestmaol.
- 23 Maor 's aovends halen hee ziene dochter Lea en bracht dee bi'j Jakob en hee sleep met eur.
- 24 En Laban gaf ziene meid Zilpa an ziene dochter Lea as eure slavinne.

- 25 Maor 's morgens worden Jakob gewaar, dat het verdraeid Lea was. Hee zei tegen Laban: "Wat he-j mi'j no toch eflikt? Heb ik neet um Rachel veur ow ewarkt? Waorumme he-j mi'j bedragen?"
- 26 Laban zei: "Zo do-w dat hier bi'j ons neet, de jongere dochter veur de oldste weggevven.
- 27 Breng dizze brulftewaeke met eur deur. Dan krieg i'j daornao ok de andere veur het wark, da-j nog zeuven jaor veur mi'j doon zölt."
- 28 Jakob dee dat en hee maken de brultewaeke met Lea af. Daornao gof Laban um ziene dochter Rachel as vrouwe.
- 29 Laban gof ziene meid Bilha an Rachel as slavinne.
- 30 Jakob ging ok met Rachel naor bedde. Hee was met eur wiezer as met Lea. En zo warken hee nog es zeuven jaor bi'j Laban.

- 31 Ton HEE zag, dat Jakob Lea neet zo arg lien mocht, maken Hee eur vruchtbaor, maor Rachel kon gin kinder kriegten.
- 32 Lea kwam in verwachting en ze kreg ne zönne. Ze neumen um Ruben. "Want", zei ze, "HEE hef ezene, ho verdretig ik wazze. No zal mienen man wal wies met mi'j waen."
- 33 Zee kwam waer in verwachting en kreg ne zönne. Zee zei: "HEE hef eheurd, dat ze mi'j neet lien möcht, daorumme hef Hee mi'j dizzen ok egovvene." En zee neumen um Simeon.
- 34 En waer kwam zee in verwachting en kreg ne zönne. Zee zei: "Noh, no zal mienen man toch wal wies met mi'j worden, ik heb um jo dree zöns egovvene." Daorumme neumen uze um Levi.
- 35 Waer kwam ze in verwachting en kreg ne zönne. Zee zei: "No wil ik UM dank zeggen." En zee neumen um Juda. Daornao kreg zee veuraerst gin kinder maer.

Kapittel 30

- 1 Ton Rachel zag, dat zee Jakob gin kinder gevven zol, worden zee afgunstig op eur zuster. Zee zei teggen Jakob: "Gef mi'j toch kinder, anders bun-k dood."
- 2 Jakob worden hellig op Rachel en zei: "Bun ik soms op God ziene stae, dén mek, da-j onvruchtbaor bunt?"
- 3 Zee zei: "Hier he-j miene slavinne Bilha, gao met eur naor bedde en laot zee op miene knene kinder kriegten, en ik zo deur eur ok naogelacht kriege."
- 4 Zo gof zee um eure slavinne Bilha as vrouwe en Jakob ging met eur naor bedde.
- 5 Bilha kwam in verwachting en gof Jakob ne zönne.
- 6 Ton zei Rachel: "God hef mi'j recht edaone. Hee hef mi'j verheurd en mi'j ne zönne egovvene." Daorumme neumen zee um Dan.
- 7 Bilha, Rachel eure slavinne, kwam waer in verwachting. Zee gof Jakob ne tweeden zönne.
- 8 Rachel zei: "Ik hebbe wat af eworsteld met mien zuster en hebbe het ewonnene." Zee neumen um Naftali.

- 9 Ton Lea gewaar worden, dat ze gin kinder maer kriegten zol, nom zee eure slavinne Zilpa en gof eur Jakob as vrouwe.
- 10 En Lea eure slavinne Zilpa gof Jakob ne zönne.
- 11 Lea zei: "Wat een geluk!" En ze neumen um Gad.

- 12 Zilpa, Lea eure slavinne, gof Jakob ne tweeden zönne.
- 13 Lea zei: “Dat is mien geluk! No zölt alle jonge vrouwleu mi’j gelukkig priesen.” Ze neumen um Aser.
- 14 In de tied, dat de weite emaeid worden, ging Ruben het veld in en vond daar leefdesappeltjes. Hee brach dee naor zien moder Lea. Rachel zei ton teggen Lea: “To, gef mi’j een paar van dee leefdesappeltjes van owwen zönne!”
- 15 Maor dee zei teggen eur: “Is ’t mangs nog neet genug, da-j mi’j mienen man af etroggeld hebt, da-j no ok nog de leefdesappeltjes van mienen zönne hebben wilt?” Rachel zei: “Dan mag hee vannacht ok bi’j ow slaopen, as dank veur de leefdesappeltjes van owwen zönne.”
- 16 Ton Jakob ’s aovends van ’t land op huus an kwam, ging Lea um integgen en zei: “I’j mot bi’j mi’j kommen slaopen, dat he-k af esproken in ruil veur de leefdesappeltjes van mienen zönne.” Zo ging hee dén nacht met eur naor bedde.
- 17 En God verheuren Lea. Zee kwam in verwachting en gof Jakob ne viefden zönne.
- 18 Lea zei: “God hef mi’j beloond, umda-k miene slavinne an mienen man egovvene hebbe.” En zee neumen um Issachar.
- 19 Waer kwam Lea in verwachting en gof Jakob ne zesden zönne.
- 20 Lea zei: “God hef mi’j heel wat moois egovvene. No zal mienen man mi’j wal in anzeen hollen, want ik heb um zes zöns egovvene.” En zee neumen um Zebulon.
- 21 Daornao kreg ze nog ne dochter en zee neumen eur Dina.
- 22 God dacht ok an Rachel, Hee verheuren eur en maken eur vruchtbaar.
- 23 Zee kwam in verwachting en kreg ne zönne. Zee zei: “God hef miene schande weg enommen.”
- 24 Zee neumen um Jozef en zei daorbi’j: “Laot HEE mi’j nog ne zönne derbi’j gevven.”
- 25 Ton Rachel Jozef ekgregen had, zei Jakob teggen Laban: “Stuur mi’j no naor huus, da-k naor miene wonplaatse in mien eigen land gaon kan.
- 26 Do mi’j miene vrouwleu en miene kinder met, waor ik bi’j ow veur ewarkt hebbe, want ik wil votgaon. I’j wet jo zelf wal, ho völle en ho good ik veur ow ewarkt hebbe.”
- 27 Laban zei teggen um: “Ik hoppe, da-j mi’j een plezaer doon wilt. Ik hebbe good an eveuld, dat HEE mi’j vanwaege ow ezegend hef.
- 28 Zeg mi’j maor wa-j verdienen mot en ik zal het ow gevven.”
- 29 Jakob zei: “I’j wet zelf wal, ho ik ow edeend hebbe en ho owwe kudde het bi’j mi’j edaone hef.
- 30 ’t Was jo neet völle, wa-j hadden aer ik hier wazze, en no is ’t onmundig völle maer eworden. HEE hef ow ezegend in alles wat ik veur ow edaone hebbe. En is ’t no neet zo wiet, dat ik veur mien eigen huusholding kan gaon zorgen?”
- 31 Laban zei: “Wat zal ik ow dan doon?” Jakob zei: “I’j hoeft mi’j niks te gevven. Ik zal vanni’js owwe kudde weiden en der op passen, as i’j ingaot op wa-k ow veurstelle.
- 32 Laot mi’j vandage deur owwe kudde hengaon en der alle gespikkelde en gevlekte lemmekes uuthalen. Dan zölt de zwarte lemmekes en de gevlekte en de gespikkelde sikken mien loon waen.

- 33 Da-k aerlijk bunne, zal mettertied bliken a-j mien loon komt naokieken. Alle sikken, dee-t neet gespikkeld of gevlekt bunt, en de lemmekes, dee-t neet zwart bunt, dee geldt dan as estaolen.”
- 34 Laban zei: “Lao-w het maor doon, zo at i’j het ezegd hebt.”
- 35 Nog denzelfden dag halen Laban de gestreepte en gevlekte bukke en alle gespikkelde en gevlekte sikken, alles waar-t wat wits an was, en ok alle zwarte lemmekes, der uut en hee leet dee deur ziene zöns weiden.
- 36 Hee bepaolen, dat der ne afstand van drie dagreizen tussen um en Jakob waen mos. En Jakob weiden Laban ziene kudde kleinvee, dee der ovver eschotten was.
- 37 Ton nam Jakob zich jonge tekke van pöppels, van amandelbeume en platanen en hee schellen daor stukken van den bast af, zodat ’t witte van de tekke in ’t zicht kwam.
- 38 De tekke, dee-t hee zo af escheld hadde, leggen hee vlak veur het kleinvee in de götten en de drinkensbekke, waar-t ze uut zoepen kwammen. Ze waren vake bronstig, at ze zoepen kwammen.
- 39 Dan paren de dieren paren bi’j dee af-eschelde tekke en kreggen zo gestreepte, gespikkelde of gevlekte lemmekes.
- 40 Dee lemmekes heel Jakob apart. Met dizze bonte en zwarte dieren leet hee Laban ziene dieren paren. Veur zichzelf heel hee dee koppels apart en leet dee neet bi’j Laban ziene dieren kommen.
- 41 Altied, at de sterke dieren bronstig worden zollen, leggen hee de af-eschelde tekke in de drinkensbekke, dat ze daor bi’j paren zollen.
- 42 Maor veur de minne dieren leggen hee ze der neet in. Zodäönig waren de minnen veur Laban, de starken veur Jakob.
- 43 Zo worden dén man machtig rieke. Hee kreg völle kuddes, slavinnen en slaven, kamelen en ezels.

Kapittel 31

- 1 Maor ton heuren Jakob praoteri’je van Laban ziene zöns. Dee zeien: “Jakob hef zich alles tone-eigend, wat van onzen vader was. Met onzen vader ziene bezttingen, daor is hee rieke met eworden.”
- 2 Daorbi’j zag Jakob an Laban zien gezichte, dat dén um neet maer zo lien moch as veurtieds.
- 3 HEE zei teggen Jakob: “Gao waerumme naor het land van owwe veuolders, naor ow volkshuus. Ik zal met ow waen.”
- 4 Daorop leet Jakob Rachel en Lea naor ’t veld kommen, waar-t hee met zien vee gengs was.
- 5 Hee zei teggen eur: “Ik kan an ’t gezichte van ow vader zeen, dat hee mi’j neet maer zo gaerne lien mag as veurtieds. Maor den God van mien vader is met mi’j ewest.
- 6 I’j wet wisse wal, da-k ow vader zo good a-k maor konne edeend hebbe.
- 7 En hee hef mi’j beduveld en mien loon wal tien kaer veranderd. Maor God hef neet hebben willen, da-k daor scha van hebben zol.
- 8 Want at hee zei: ‘Wat espikkeld is, zal ow loon waen’, dan kreg de hele kudde espikkelde jongen. En zei hee: ‘De gestreepten zölt ow loon waen’, dan kreg de hele kudde gestreepte jongen.
- 9 Het is God ewest, dén ’t vee van ow vader an mi’j egovvene hef.

- 10 In den bronstied van de kudde zag ik in ne dreum, dat de bukke, dee-t de dieren besprongen, estreept, espikkeld en evlekt waren.
- 11 En ne engel van God zei teggen mi'j in dén dreum: 'Jakob!' Ik zei: 'Hier bun ik.'
- 12 Hee zei: 'Kiek es good, ho-t al dee bukke, dee-t de dieren bespringt, estreept, espikkeld en evlekt bunt. Want Ik hebbe alles ezene, wat Laban ow an dut.
- 13 Ik bun den God van Betel, waor i'j Mi'j ne gedenksteen ezalfd hebt en waor i'j Mi'j ne gelofte edaone hebt. Maak ow dan no klaor, trek uut dit land weg en gao weerumme naor het land, waor a-j haer komt.'"
- 14 Rachel en Lea antwoorden um en zeien: "Hebt wi'j nog wat van de arfenis van onzen vader te verwachten?
- 15 Hee zut ons as vrömden, want hee hef ons jo verkocht en al ons geld hef hee der deur edraeid.
- 16 Alle riekdom, dén God van onzen vader af enommen hef, kump jjo ons en onze kinder to. Noh, do alles maor wat God ow ezegd hef!"
- 17 Jakob maken zich klaor veur de reize, zetten ziene kinder en ziene vrouwen op de kamelen,
- 18 al zien vee dreef hee veur zich uut, alle bezittingen, dee hee bi'j mekare ekgregen had, de kudden, dee hee in Paddan-Aram in eigendom ekgregen had, en ging op weg naor zien vader Isaak in het land Kanaän.
- 19 Ton Laban hen schaopschaeren was egaone, staol Rachel eur vader ziene afgodsbeeldjes.
- 20 Jakob bedroog Laban den Arameeër deur um niks te zeggen en der stiekum vandeur te gaone.
- 21 Hee ging der vandeur met alles wat hee had. Hee stok den Eufraat ovver en trok op de kante van het bargland van Gilead an.
- 22 Nao dree dage worden Laban verteld, dat Jakob der vandeur was.
- 23 Hee nam wat familieleden met, zat zeuven dage achter um haer en halen um bi'j het bargland van Gilead in.
- 24 Maor God kwam 's nachts in ne dreum bi'j den Arameeër Laban en zei teggen um: "Waart der ow veur um Jakob wat te zeggen, good of kwaod."
- 25 Laban halen Jakob in. Jakob had ziene tente op ezet in 't gebargte en ok Laban en zien volk zetten eure tente op in 't gebargte van Gilead.
- 26 Laban zei teggen Jakob: "Wat he-j mi'j no toch emaakt, da-j zo stiekum miene dochters met enommene hebt as waren ze gevangen in ne aorlog!
- 27 Waorumme bu-j der in 't geniep van tussen egaone? Waorumme he-j mi'j bedraogen en mi'j der niks van ezegd? Anders ha-k op ne feestelijke manaere afscheid van ow nemmen können, met gezang, met trommel en harpe.
- 28 I'j hebt mi'j neet ens de kans egovven um miene zöns en dochters ne kus te gevven. I'j bunt zonder ow verstand te gebroeken te wark egaone.
- 29 Ik zol ow het laeven slim zoer maken können, maor den God van ow vader hef mi'j gisternaovend an esproken en ezegd: 'Waart ow der veur um Jakob wat ze zeggen, good of kwaod.
- 30 Maor laot hen, as i'j dan zo neudig weggaon mosten uut verlengst naor ow vader zien huus, waorumme mos i'j dan zo neudig miene huusgoden staelen."
- 31 Jakob antwoorden um en zei: "Ik was bange en menen bi'j mi'jzelf, da-j mi'j met geweld owwe dochters afnemmen zollen.

- 32 As i'j bi'j ene van ons owwe huusgoden vindt, dan zal dén dat neet ovverlaeven. Zeuk alles maor nao waar-t miene hele familie bi'j is. Wat ik van ow hebbe, kö-j waer metnemmen." Jakob wis neet, dat Rachel de huusgoden estaolen had.
- 33 Laban ging in Jakob ziene tente en in dee van Lea en in de tente van de twee slavinnen, maor hee vond niks. Vanuut Lea eure tente ging hee naor dee van Rachel.
- 34 Rachel had de huusgoden met enommen en dee verstopt in een kameelzadel en was daor bovvenop gaon zitten. Laban zocht de hele tente af, maor vond niks.
- 35 Zee zei teggen eur vader: "I'j mot het mi'j maor neet kwelke nemmen, da-k neet veur ow opstaon kanne, maor ik bun ongesteld." Hee zocht alles af, maor vond de huusgoden neet.
- 36 Ton worden Jakob slim hellig en zei Laban lieke veur de kop: "Wat mankaert der an mi'j? Wat he-k verkaerd edaone, da-j zo achter mi'j an zit?
- 37 I'j hebt al mien grei deurzocht en wat he-j no evonnene, wat van ow was? Leg dat dan hier naer veur owwe en miene familie en laot dee dan maor 'n aordeel uutspraeken.
- 38 Twintig jaor bun-k bi'j ow ewest: nooit hebt owwe schäöpe, owwe geiten ne misdrecht ehad en ik heb gin van owwe schäöpenbökke op egaeten.
- 39 Wat deur wilde dieren verscheurd was, worden i'j nooit gewaar, want dat he-k altied zelf an eliekt. I'j hebt 't op mi'j verhaald, as der dagens of 's nachts beeste estollene worden.
- 40 Zo is 't mi'j vergaone: dagens verging ik van de hette, 's nachts van de kelde, völle slaop hebt miene ogen neet ehad.
- 41 Twintig jaor bun-k no bi'j ow in huus. Vaertien jaor he-k ow edeend veur owwe beide dochters en zes jaor veur owwe schäöpe en sikken. En tien maol he-j mien loon veranderd.
- 42 At neet mien vader Abraham zienen God, veur wel ok Isaak heel völle ontzag had, an miene kante estaone had, dan had i'j mi'j no met läöge hande weg estuurd. Maor God hef al miene narigheid en mien geäöste ezene en gisterennacht hef Hee zich uut esproken."
- 43 Laban antwoorden um en zei teggen Jakob: "Dizze vrouwleu bunt miene dochters, dizze kinder bunt miene kinder, dit vee is mien vee. Alles, wa-j zeet, is van mi'j. Wat zol ik no miene eigen dochters en de kinder, dee-t zee ekggen hebt, an können doon?
- 44 Lao-w met ons beiden een verbond angaon en zeuken, wat veur mi'j en ow daor getuge van is."
- 45 Ton kreg Jakob zich ne steen en zetten dén as ne gedenksteen ovverende.
- 46 Hee zei teggen ziene familie: "Zeuk ow stene bi'jene." Ze zochten zich stene en maken daor ne bulte van. Op dee bulte atten ze met mekare.
- 47 Laban neumen dee bulte Jegar Sahadute, maor Jakob neumen um Gal-Ed.
- 48 Laban zei: „Dizze bulte is vanaf vandage een teken tussen mi'j en ow." Daorumme kreg hee den name Gal-Ed,
- 49 en ok Mispa, umdat hee zei: "HEE mot mi'j en ow in de gaten hollen, at wi'j neet bi'j mekare bunt.
- 50 As i'j miene dochters min behandelt, as i'j naost miene dochters nog andere vrouwen nemt, ok al is der gin mense bi'j ons, God is getuge tussen ow en mi'j."
- 51 Wieter zei Laban teggen Jakob: "Kiek, dizze bulte en dizzen gedenksteen bunt getugen tussen mi'j en ow.
- 52 Dizze bulte en dizzen gedenksteen zal ik naor ow hen neet met verkaerde bedoelingen veurbi'j trekken en i'j net zomin.

- 53 De God van Abraham en de God van Nachor, de God van eur vader, zal onzen rechter waen.”
- 54 Ton leggen Jakob ne eed af op de name van de God, waor-t zien vader Isaak depe ontzag veur had.
- 55 Jakob bracht op dén barg een offer en neugen ziene familie uut um brood met te aeten. Zee atten daor brood en blevven dén nacht op den barg slaopen.

Kapittel 32

- 1 Den volgenden morgen vrog kuste Laban ziene kleinkinder en ziene dochters zegenen eur en ging waerumme op huus op an.
- 2 Ton Jakob ok waer op pad ging, kwammen um bosschoppers van God integgen.
- 3 Jakob zei, ton hee eur zag: “Dat is God zien leger.” En ton neumen hee dee stae Machanaïm.
- 4 Jakob sturen bosschoppers veur zich uut naor zienen breur Esau, in het land Seïr, in de contreien van Edom.
- 5 Hee gof eur de opdracht met: “Teggen mienen heer Esau mot i’jleu zeggen: ‘Dit hef owwen knecht Jakob ezegd. Ik heb as vrömden bi’j Laban ewond en daor bun-k töt no to eblevven.
- 6 Ik heb beeste, ezels en kleinvee, knechte en meide. Ik do der ow bod van, mienen heer, um zo bi’j ow in de gunst te kommen.’”
- 7 De bosschoppers kwammen bi’j Jakob waerumme en zeien: “Wi’j bunt bi’j owwen breur Esau ekommen en hee kump ow al integgen met vaerhonderd man bi’j zich.”
- 8 Jakob worden arg bange en kreg het slim benauwd. Hee verdelen het volk, dat bi’j um was, het kleinvee, de beeste en de kamelen in twee kampen.
- 9 Hee zei: ‘At Esau op het ene kamp afgeet en dat anvölt, könt dee uut het andere kamp ontkommen.’
- 10 Ton zei Jakob: “God van mienen vader Abraham, God van mienen vader Isaak, I’J, dén teggen mi’j ezegd hebt: ‘Gao waerumme naor ow land en naor owwe familie en Ik zal ’t good met ow maken.
- 11 Ik bun al dee gunstbewieze en trouw, dee-j owwen knecht bewezen hebt, gaar neet waard. Met niks as mienen gaostok bun-k dizzen Jordaen ovver estokkene en no bun ik töt twee kampen uut egreuid.
- 12 Ik smee ow: Red mi’j toch uut den hand van mien breur, uut den hand van Esau. Want ik bun der bange veur, dat hee kump en mi’j doodslöt, en de moders en de kinder derbi’j.
- 13 I’j hebt jo zelf ezegd: ‘Ik zal ’t good met ow maken, dat zal-K, Ik zal ow naogeslacht zo talriek maken as de zandkäärne an de zeekust, dee-t ok neet te tellen bunt, zovölle.’”
- 14 Hee blef daor dén nacht ovver en van wat ’t ziene was, zocht hee wat uut um dat an zienen breur Esau te gevven.
- 15 Tweehonderd sikke en twintig bukke, tweehonderd schäöpe en twintig rammen,
- 16 dartig melkse kamelen met eure völlens, vaertig beeste en tien bollen, twintig ezelinnen en tien ezelhengsten.
- 17 Hee delen dee in aparte tröppe op en vertrouwen dee to an ziene knechte. Hee zei teggen ziene knechte: “Drief ze veur mi’j uut, maor laot ruimte tussen de tröppe.”

- 18 Hee droog den aersten knecht op: “At mienen breur Esau ow integgen kump en ow vrög ‘Waor bun i’j van en waor gao-j op an en van wel bunt dee beeste daor veur ow?’”,
- 19 dan mo-j zeggen: ‘Dee bunt van owwen knecht Jakob, en bestemd as geschenk veur mienen heer Esau. En zee, hee kump zelf ok achter ons an.’”
- 20 En ok teggen den tweeden, den darden en alle knechte, dee-t de tröppe opdreven, zei hee: “I’jleu mot allemaole hetzelfde zeggen a-j Esau teggen komt.
- 21 Zeg teggen um: ‘Zee, owwen knecht Jakob kump ok vaort achter ons an.’” Hee dacht bi’j zichzelf: ‘t Kan waen, da-k um gunstig stemme met wat ik veuruut sture en an um gevve. Daornao za-k um zelf onder ogen kommen en is hee mi’j misschien good gezind.’
- 22 Zo trok het geschenk an um veurbi’j. Maor zelf blef hee dén nacht in het kamp.

- 23 In dén nacht ston hee op, nom ziene beide vrouwleu, ziene twee bi’jvrouwen en ziene elf kinder en stok op ne ondepe plaatse den Jabbok ovver.
- 24 Hee leet eur met zien hele hebben en hollen de rivier ovverstaeken.
- 25 Jakob blef allene achter. Töt an ’t lecht worden an to, was der ne man met um an ’t worstelen.
- 26 Ton den man zag, dat hee um neet an kon, sloog hee um op de höppe. Zo stotten hee Jakob onder ’t worstelen de höppe uut ’t lid.
- 27 Den man zei: “Laot mi’j gaon, het wordt jo al lecht.” Maor Jakob zei: “Ik laote ow neet gaon, veur da-j mi’j ezegend hebt.”
- 28 Den man vroeg um: “Wat is owwen name?” Hee zei: “Jakob.”
- 29 Hee zei: “I’j zölt wieter neet maer Jakob eneumd worden, maor Israël. Want i’j hebt estreden met God en met mensen en bunt de baas ewest.”
- 30 Ton vroeg Jakob: “Zeg mi’j toch owwen name.” Maor hee zei: “Waurumme vraog i’j naor mienen name?” En hee zegenen um daor.
- 31 Jakon neumen dee stae Pniël. “Want”, zei hee, “ik hebbe oge in oge met God estaone en hebbe dat ovverlaefd.”
- 32 De zonne begon te schienen, ton hee Pniël veurbi’j was, maor hee was mank an de höppe.
- 33 Daorumme aet de Israëlieten töt op vandage neet de spiere, dee-t an de bovvenkante van de höppe löp. Want hee had Jakob op dee spiere eslagen.

Kapittel 33

- 1 Ton Jakob de ogen opsloog, zag hee daor Esau ankommen, met vaerhonderd man bi’j zich. Daorumme verdelen hee de kinder ovver Lea, Rachel en de twee bi’jvrouwen.
- 2 De bi’jvrouwen en eure kinder zetten hee veuran, dan Lea met eure kinder daorachter, Rachel en Jozef helemaol achteran.
- 3 Zelf leep hee veur eur uut, hee baog zich zeuvenmaol bes an de grond, aer hee op zien breur to leep.
- 4 Maor Esau leep um gauw integgen, sloog de arme um um hen, veel um um den hals en smokken um. En ze mosten beide liepen⁹.
- 5 Ton Esau opkek, zag hee de vrouwleu en de kinder en hee vroeg: “Wee he-j daor bi’j ow?” Jakob zei: “Dat bunt de kinder, dee-t God owwen knecht egovvene hef.”

⁹ liepen = huilen

- 6 De bi'jvrouwen met eure kinder kwammen korter bi'j en baogen zich.
- 7 Lea en eure kinder kwammen ok korter bi'j en baogen zich. Daornao kwammen Jozef en Rachel korter bi'j en baogen zich.
- 8 Ton zei Esau: "Wat hef dén helen trop, dén ik integgen ekommen bunne, te beduden? Jakob zei: "Ik hoppe ow, mienen heer, daor gunstig met te stemmen."
- 9 Esau zei: "Ik heb maer as genug, breur van mi'j, wat het owwe is, blif het owwe."
- 10 Maor Jakob zei: "Wisse neet! As i'j 't good met mi'j veurhebt, dan nem i'j mien geschenk an. Want ik hebbe no ne kaere ow gezichte ezene as zag ik God zien gezichte, zo vrendelijk was i'j teggen mi'j.
- 11 Daorumme, nem astebleef het geschenk an, dat ow ebracht is. God hef het jo good met mi'j emaaft, ik heb maer as genug." Hee drong der bi'j um op an en ton nom hee het an.
- 12 Ton zei Esau: "Lao-w no opbraeken en wieter gaon. Ik wil met ow met gaon."
- 13 Maor Jakob zei teggen um: "Mienen heer wet wal, dat kinder neet völle hebben könt, en ik heb te zorgen veur de schäöpe en de beeste, dee-t de lemmekes en de kalver melk te drinken gevven mot. Zollen dee ok maor enen dag op ejaagd worden, dan zol de hele kudde doodgaon.
- 14 Laot mienen heer maor veur mi'j uut gaon, dan kan ik op mien gemak verdan gaon en mi'j laoten leiden deur den gang van het vee, dat veur mi'j uut löp, en deur den gang van de kinder, bes ik bi'j mienen heer in Seïr komme."
- 15 Esau zei: "Dan zal ik wat van mien deenstvolk bi'j ow achterlaoten." Maor Jakob zei: "Wat veur nut hef dat? Laot mi'j allenig maor gunst in owwe ogen vinnen."
- 16 Esau trok nog denzelfden dag waerumme naor Seïr.
- 17 Maor Jakob trok naor Sukkot op an. Daor bouwen hee zich een huus en veur zien vee maken hee hutten. Daorumme heet dee plaatse Sukkot, hutten.
- 18 Jakob kwam vanuut Paddan-Aram veilig an in de stad Sichem, in het land Kanaän. Hee sloog zien tentenkamp op an de oostkante van de stad.
- 19 Hee kocht veur honderd geldstukken het stuk land, waar-t hee ziene tenten op ezet hadde, van de zöns van Hemor, Sichem zien vader.
- 20 Daor zetten hee een altaar op en neumen dat: Den God van Israël is God!

Kapittel 34

- 1 Dina, de dochter dee-t Jakob bi'j Lea ekgeregene had, ging der ne kaere op uut um de jonge vrouwleu, dee-t daor wonnen, op te zeuken.
- 2 Sichem, den zönne van den Chiwwiet Hemor, den vorst van het land, zag eur ton. Hee nom eur met, ging bi'j eur liggen en vergrep zich an eur.
- 3 Maor hee kreg het good te pakken van Dina, Jakob ziene dochter. Hee was slim wies met de daerne en prebaeren eur harte te winnen.
- 4 Sichem zei ton teggen zien vader Chemor: "Zorg der veur, dat dee daerne miene vrouwe wordt."
- 5 Jakob had wal vernommen, dat Sichem ziene dochter ontaerd had. Maor umdat ziene zöns in 't veld waren bi'j zien vee, heel hee zich stille töt dee waer in huus waren.
- 6 Hemor, Sichem zien vader, ging naor Jakob hen um met um te praoten.

- 7 Met dat zee dat heuren, kwammen Jakob ziene zöns uut het veld naor huus hen. Zee veulen zich slim te nao edaone en worden onwies hellig. Sichem had jo schande over Israël ebracht deur met Jakob ziene dochter te slaopen. Zo eets kwam jo neet te passe.
- 8 Chemor sprok met eur en zei: “Sichem, mienen zönne, is stapelgek op owwe dochter, gef eur toch ziene vrouwe.
- 9 Lao-w familie van mekare worden, gef owwe dochters an ons en i’j könt onze dochters nemmen.
- 10 Blief bi’j ons wonnen. Het land lig der tot ow verdoon, trek der in rond en zeuk ow ne stae um daor te wonnen.”
- 11 Sichem zei teggen eur vader en eure breurs: “Ik wil gaerne bi’j owleu in de gunst kommen en owleu gevven, waor-t i’jleu mi’j umme vraagt.
- 12 Vraag mi’j maor wa-j wilt as broedschat en an geschenken, en ik zal ’t owleu gevven a-j mi’j dat daerntjen as vrouwe doot.”
- 13 Jakob ziene zöns gavven Sichem en Chemor een bedreeglijk antwoord umdat hee Dina, eure zuster, ontaerd had.
- 14 Zee zeien teggen eur: “Dat kö-w zo maor neet doon, onze zuster an ne man gevven, dén neet besnaene is. Dat zol ne schande veur ons waen.
- 15 Wi’j könt ow allenig maor ter wille waen as bi’j owleu, net as bi’j ons, alles wat manlijk is, besnaene wordt.
- 16 Dan zölle wi’j owleu onze dochters gevven en wi’j zölt owleu dochters nemmen. Dan wille wi’j bi’j owleu wonnen en zö-w een volk worden.
- 17 Maor wilt i’jleu neet naor ons luusteren en ow neet besnieden laoten, dan nemme wi’j onze dochters met en gaot vot.
- 18 Eur veurstel lek Chemor en zienen zönne Sichem good.
- 19 Den jongen kaerl maken der daliik wark van, hee was jo stapelgek op Jakob ziene dochter en hee had in het huus van zien vader völle anzeen.
- 20 Chemor en zienen zönne gingen naor de paorte van de stad en sprokken de mansleu van eure stad to. Zee zeien:
- 21 Dizze leu bunt wisse op vrae met ons uut. Zee wilt gaerne in het land wonnen en daorin rondtrekken. Het land is jo naor alle kanten groot genug veur eur. Wi’j könt ons eure dochters as vrouwe nemmen en eur onze dochters gevven.
- 22 Maor dee mansleu stelt as veurwaarde um hier te wonnen en één volk te worden, dat alle mansleu, zich mot laoten besnien, net as zee dat ok bunt.
- 23 Eure kudden, eur bezit en al eure lastdieren, dat kriege wi’j der dan toch allemaole bi’j? Laote wi’j eur ter wille waen, dan blijft ze bi’j ons wonnen.
- 24 Alle leu, dee-t naor de paorte van stad hen egaone waren, luusteren naor Chemor en Sichem, zienen zönne, en leten zich besnien.
- 25 Maor op den darden dag, ton de mansleu slim piene hadden, nommen twee zöns van Jakob, Simeon en Levi, volle breurs van Dina, elk eur zwaerd en ovvervelen de stad, dee-t nargens op verdacht was. Zee brachten alle mansleu umme.
- 26 Chemor en zienen zönne Sichem brachten zee ok umme met het scharpe zwaerd. Daornao halen zee Dina uut Sichem zien huus en gingen vot.
- 27 Jakob ziene zöns storten zich op de leu dee ze umme ebracht hadden. Ze plunderen de stad, umdat dee eur zuster ontaerd had.
- 28 Eure schäöpe, eure beeste, eure ezels en wat der in de stad en op het land was, nommen zee met.

- 29 Eur hele hebben en holden, al eure kleine kinder en vrouwleu worden deur eur vot ehaald en ze plunderen alle huze.
- 30 Maor Jakob zei teggen Simeon en Levi: “I’jleu hebt mi’j in ’t ongeluk estort en mi’j onmogelijk emaaft bi’j de inwonners van dit land, de Kanaänieten en de Perizzieten. Ik bun hier maor met een man of wat. At ze mi’j anvalt, dan verslaot ze mi’j en ik zal af emaaft, ik en miene familie.”
- 31 Maor zee zeien: “Moch hee onze zuster dan as ne hoere behandelen?”

Kapittel 35

- 1 God zei teggen Jakob: “Maak ow der klaor veur um naor Betel te gaon en blief daor dan wonnen. Bouw daor een altaar veur den God, dén zich an ow hef laoten zeen, to-j veur Ezau, owwen breur, op de vlucht waren.”
- 2 Jakob zei teggen zien hele huusholden en teggen alle leu, dee-t bi’j um waren: “Doot de vrömde goden, dee-t i’jleu bi’j ow hebt, vot! Was owzelf duftig en trek andere klaere an!
- 3 Lao-w ons klaormaken en dan naor Betel gaon. Daor wil ik een altaar bouwen veur den God, dén mi’j antwoord gof op den dag, da-k slim in de penarie zatte, dén bi’j mi’j ewest is, op den weg, dén ik ginge.”
- 4 Ton govven ze Jakob alle beelden van vrömde goden, dee-t ze hadden, en de ringe, dee-t ze in de aorne hadden, en Jakob begroof dat in de grond onder den groten eike bi’j Sichem.
- 5 Ton ze daor vertrokken, kreg den schrik veur God alle staeden um eur hen te pakken, zodat ze de zöns van Jakob neet achternao zatten.
- 6 Jakob kwam in Luz in het land Kanaän – dat is Betel – hee zelf en al het volk, dat bi’j um was.
- 7 Daor bouwen hee een altaar en neumen dee stae: ‘God van Betel’. Want daor was God veur eur an’t lecht ekommen, ton hee op de vlucht was veur zien breur.
- 8 Debora, bi’j wee Rebekka as kind an de borste elaegen had, kwam uut de tied. Zee worden bi’j Betel begraven onder ne eike, dén ze den ‘rouweike’ neumen.
- 9 Ton leet God zich vanni’js an Jakob zeen, ton hee waerumme was uut Paddan-Aram en Hee zegenen um.
- 10 God zei teggen um: “Jakob is wal owwen name, maor i’j zölt neet langer maer Jacob eneumd worden, maor Israël.” Zo gaf Hee um zienen name Israël.
- 11 God zei teggen um: “Ik bun God, den Ontzagwekkende. Waes vruchtbaor en vermaerder ow! Een volk, een heel stel völker zal van ow afstammen, koningen zölt uut ow gebaorne worden.
- 12 Het land, dat ik an Abraham en Isaak egovven hebbe, dat gef ik ow, en an ow naogelacht gef ik dit land.
- 13 God ging weg van dee stae, waar-t Hee met um esproken hadde.
- 14 Jakob zetten een gedenksteen steen ovverende op de stae, waar Hee met um esproken hadde, een gedenkteken van steen. Hee got der wien ovverhen en daor ovverhen ollie.
- 15 Ton neumen Jakob dee stae, waar God met um esproken had: “Betel”, (God zien huus.)

- 16 Ze trokken weg uut Betel en waren neet zo wied maer van Efrata, ton het met Rachel zo wied was. Zee had ne zwaore bevalling.
- 17 Ton ze het bi'j dee bevalling slim te verduren had, zei de vroedvrouwe teggen eur: "Waes maor neet bange, want i'j hebt der jo een zönne bi'j."
- 18 Ton zee op starven lag, neumen ze met euren lesten aosem zienen name: "Benoni." Maor zien vader neumen um: "Benjamin."
- 19 Rachel kwam uut de tied en zee worden begraven langs den weg naor Efrata, dat is Bethlehem.
- 20 Jakob zetten ne gedenkteken op eur graf. Töt vandage an den dag steet dén gedenksteken op Rachel eur graf.
- 21 Israël trok wieter en zetten ziene tente op an gunne kante van Migdal-Eder.
- 22 In de tied, ton hee daor wonnen, ging Ruben met Bilha, de bi'jvrouwe van zien vader, naor bedde. Israël worden dat gewaar.
Jakob ziene zöns waren met zien twaalven.
- 23 De zöns van Lea waren Ruben, Jakob zienen oldsten, wieters Simeon, Levi, Juda, Issakar en Zebulon.
- 24 De zöns van Rachel waren Jozef en Benjamin.
- 25 De zöns van Bilha, Rachel eure slavinne, waren Dan en Naftali.
- 26 De zöns van Zilpa, Lea eure slavinne, Gad en Aser. Dat bunt de zöns van Jakob, dee um in Paddan-Aram gebaorne bunt.
- 27 Jakob ging naor zien vader Isaak in Mamre, bi'j Kirjath Arba, dat is Hebron, waar-t Abraham en Isaak as vrömden ewond hadden.
- 28 Ton Isaak honderdtachtig jaor old was,
- 29 kwam hee uut de tied en worden bi'j ziene veuolders op enommen, old en vol van dagen. Ziene zöns Ezau en Jakob hebt um begraven.

Kapitel 36

- 1 Dit is Ezau zien naogeslacht, ok Edom eneumd.
- 2 Ezau trouwen met Kanaänitsche vrouwleu: met Ada, ne dochter van den Hethiet Elon, met Oholibama, ne dochter van Ana, ne kleindochter van den Chiwwiet Sibon,
- 3 en met Masemat, ne dochter van Ismaël, en ne zuster van Nebajot.
- 4 Ada gof Ezau Elifas. Basemat gof um Reüel,
- 5 en Oholibama gof um Jeüs, Jarlam en Korach. Dit bunt de zöns van Ezau, dee um in Kanaän gebaorne bunt.
- 6 Ezau trok met ziene vrouwleu, ziene zöns en dochters, en met alle leu, dee bi'j um in huus waren, met al zien vee en ziene lastdieren, en met alles, wat hee zich in het land Kanaän töt het ziene emaaft had, naor een ander land hen, weg van zien breur Jakob.
- 7 Eur bezit was jo völs te groot eworden um bi'j mekare te blieven wonnen, want het land bracht bi'j lange nao neet genug op veur eur völle vee.
- 8 Zodäönig kwam Ezau, ok Edom eneumd, in het bargland van Seir te wonnen.
- 9 Dit is het naogeslacht van Ezau, den stamvader van de Edomieten, in het bargland van Seir.

- 10 De namen van Ezau ziene zöns bunt: Elifas, den zönnne van Ezau ziene vrouwe Ada, en Reüel, den zönnne van Ezau ziene vrouwe Basemat.
- 11 Elifas ziene zöns bunt Teman, Omar, Sefo, Gatam en Kenas.
- 12 Timna, ne bi'jvrouwe van Ezau zienen zönnne Elifas, kreg Amalek. Dat bunt de zöns van Ezau ziene vrouwe Ada.
- 13 Reüel ziene zöns bunt Nachat, Zerach, Samma en Mizza. Dat bunt de zöns van Ezau ziene vrouwe Basemat.
- 14 Zöns van Ezau ziene vrouwe Oholibama, de dochter van Ana, de kleindochter van Sibon, bunt Jeüs, Jalam en Korach.
- 15 Dit bunt de stamhoofden, dee-t van Ezau afstamt. Zöns van Elifaz, Ezau zienen oldsten zönnne: de stamhoofden Teman, Omar, Sefo, Kenaz,
- 16 Korach, Gatam en Amalek. Dit waren de stamhoofden in Edom, dee-t van Elifaz afstammen, zöns van Ada.
- 17 Zöns van Ezau zienen zönnne Reüel bunt de stamhoofden Nachat, Zerach, Samma en Mizza. Dit waren de stamhoofden in Edom, dee-t van Reüel afstammen, zöns van Ezau ziene vrouw Basemat.
- 18 Zöns van Ezau ziene vrouwe Oholibama bunt de stamhoofden Jeüs, Jalam en Korach. Dit waren de stamhoofden, dee-t afstammen van Ezau ziene vrouwe Oholibama, de dochter van Ana.
- 19 Dit waren de zöns van Ezau, van Edom, en dit waren de stamhoofden, dee-t van eur afstammen.

- 20 Dit bunt de zöns van Seïr, de Choriëten, de bewonners van dat land: Lotan, Sobal, Sibon, Ana,
- 21 Dison, Eser en Disan; dit bunt de stamhoofden van de Choriëten, de zöns van Seïr, in Edom.
- 22 De zöns van Lotan waren Chori en Hemam; Lotan zien zuster was Timna.
- 23 Dit bunt de zöns van Sobal: Alwan, Manachat, Ebal, Sefo en Onam.
- 24 Dit bunt de zöns van Sibon: Ajja en Ana. Het is dizzen Ana, dén de warme wellen in de weuste evonnene hef ton hee de ezels van zien vader Sibon weiden.
- 25 Dit bunt de kinder van Ana: Dison, en ne dochter Oholibama.
- 26 Dit bunt de zöns van Dison: Chemdan, Esban, Jitran en Keran.
- 27 Dit bunt de zöns van Eser: Bilhan, Zaäwan en Akan.
- 28 Dit bunt de zöns van Disan: Us en Aran.
- 29 Dit bunt de stamhoofden van de Choriëten: Lotan, Sobal, Sibon, Ana,
- 30 Dison, Eser en Disan. Dit waren de stamhoofden van de verschillende stammen van de Chorieen in Seïr.

- 31 Dit bunt de koningen, dee-t in Edom eregaerd hebt aer at der ne koning ovver de Israëliëten regaeren.
- 32 Ovver Edom regaeren aerst Bela, den zönnne van Beor; ziene stad heten Dinhaba.
- 33 Ton Bela uut de tied kwam, worden Jobab uut Bosra koning, den zönnne van Zerach.
- 34 Ton Jobab uut de tied kwam, worden Chusam uut het land van de Temanieten koning.
- 35 Ton Chusam uut de tied kwam, worden Hadad, Bedad zienen zönnne, koning. Hee hef Midian in de vlakte van Moab verslagen. Ziene stad heten Awit.
- 36 Ton Hadad uut de tied kwam, worden Samla uut Masreka koning.

- 37 Ton Samla uut de tied kwam, worden Saül uut Rechobot an de rivier koning.
 38 Ton Saül uut de tied kwam, worden Baäl–Chanan, Achbor zienen zönne, koning.
 39 Ton Baäl–Chanan, Achbor zienen zönne, uut de tied kwam, worden Hadar koning; ziene stad heten Paü, en ziene vrouwe was Mehetabel, dee-t ne dochter was van Matred, de dochter van Me–Zahab.
 40 Dit bunt de namen van de stamhoofden van Ezau, naor eure eigen families en eure wonplaatsen: Timna, Alwa, Jetet,
 41 Oholibama, Ela, Pinon,
 42 Kenaz, Teman, Mibsar,
 43 Magdiël en Iram. Dit waren de stamhoofden van Edom, ieder met zien eigen wonplaatse in het land dat zee as eigendom ekreggen hadden. Ezau was den stamvader van Edom.

Kapittel 37

- 1 Jakob wonnen in het land, waarin zien vader zich as vrömden op eholden had, in Kanaän.
- 2 Dit is het verhaal van Jakob ziene familie.
 Jozef, ne jonge van zeuventien jaor, was met ziene breurs de schäöpe an 't heuden. As jongen knecht warken hee met de zöns van Bilha en Zilpa, de bi'jvrouwen van zien vader. Jozef bracht de minne dinge, dee der ovver eur verteld worden, ovver an zien vader.
- 3 No was Jakob slim wies met Jozef, meer as met al ziene andere zöns, want hee zag um as ne zönne van zienen olden dag. Hee had veur um ne mantel met völle kleuren laoten maken.
- 4 Ton ziene breurs zagen, dat eur vader um meer lien moch as al ziene breurs, kreggen ze zonnen haekel an um, dat ze gin good woord maer veur um ovver hadden.
- 5 Jozef had ne dreum en dén vertellen hee an ziene breurs. Ton kreggen ze nog ne groteren haekel an um.
- 6 Hee zei teggen eur: “No mot i'jleu es heuren, wat veur ne dreum ik ehad hebbe.
- 7 Wi'j waren midden op 't land an 't garven binden en zee, miene garve kwam ovverende en blef rechtop staon en zee, ow garven gingen der ummehen staon en baogen zich veur miene garve.”
- 8 Ziene breurs zeien teggen um: “Wil i'j soms koning ovver ons waen? Of wil i'j de baas ovver ons spöllen?” Vanaf dee tied kreggen ne nog groteren haekel an um, vanwaege ziene dreume, ziene präötjes.
- 9 Maor hee had nog ne kaere ne anderen dreum en dén vertellen hee ziene breurs ok. Hee zei: “Kiek, ik hebbe waer ne dreum ehad, de zonne en de maone en elf staerne baogen zich veur mi'j.”
- 10 Maor ton hee het an zien vader en ziene breurs vertellen, gof zien vader um onder uut de zak en zei teggen um: “Wat is dat toch veur ne dreum, dén i'j edreumd hebt? Zollen wi'j, ikke, ow moder en owwe breurs ons veur ow naor de grond bugen?!”
- 11 Vanaf dee tied waren ziene breurs afgunstig op um. Maor zien vader blef het veurval wal bi'j.

- 12 Ens waren ziene breurs de schöpe van eur vader an 't weiden bi'j Sichem.
- 13 Israël zei teggen Jozef: "Bunt owwe breurs de schöpe neet an 't weiden bi'j Sichem.? Gao es naor eur hen." Hee zei: "Dat do ik."
- 14 Hee zei teggen um. "Gao es kieken of het good geet met owwe breurs en met de schäöpe en doo mi'j der bod van. Zo sturen hee um het dal van Hebron uut en hee kwam bi'j Sichem.
- 15 Ton hee daor in 't veld rondzwarven, trof um daor ne man en dén vroeg um: "Waor zeuk i'j naor?"
- 16 Hee zei: "Ik zeuke miene breurs. Kö-j mi'j ok zeggen, waar-t dee hier an 't weiden bunt?"
- 17 Den man vertellen: "Dee bunt hier vandan vot egaone, want ik heuren eur zeggen: 'Wi'j wilt op Dotan opan gaon.'" Jozef ging ziene breurs nao en vond eur in Dotan.
- 18 Zee zagen um al van wieten ankommen en aer at hee kortbi'j was, hadden ze al stiekem met mekare af esproken, um Jozef dood te maken.
- 19 Ze zeien teggen mekare: "Kiek, daor kump dén meester-dreumer ok an!
- 20 Kom, lao-w um umme brengen en in ene van de putten smieten en dan zegge wi'j, dat een wild dier um verscheurd hef. Dan zö-w wal es zeen, wat der van ziene dreume uutkump."
- 21 Ruben heuren het en wol um uut eure hande redden en zei: "Lao-w um neet doodslaon."
- 22 Ruben zei derbi'j: "Vergeet gin blood. Smiet um in dit gat hier in 't onland, maor vergriep ow neet an um!" Hee wol um uut eure hande redden en naor zien vader terugge sturen.
- 23 Met dat Jozef bi'j ziene breurs kwam, trokken ze um zienen mantel van 't lief, dén mooien mantel, dén hee droog.
- 24 Ze pakken um vaste en smetten um in de putte. De putte ston dreuge, der was gin water in.
- 25 Ton gingen ze zitten um brood te aeten.

En ton ze opkekken, zagen ze daor ne karavaan Ismaëlieten ankommen, van de kante van Gilead, met eure kamelen, bepakt met kruderi'jen, balsem en hars, op weg um dee naor Egypte te brengen.

- 26 Juda zei teggen ziene breurs: "Wat schete wi'j der met op, a-w onzen breur doodslaot en dat altied veur ons mot hollen?
- 27 Kom op, lao-w um verkopen an dizze Ismaëlieten, maor ons neet an um vergriepen, want hee is onzen breur, ons eigen blood!" En ziene breurs luusteren naor um.
- 28 Ton kwammen de Midjanietische kooppleu veurbi'j. Ze halen Jozef uut de putte en verkochten Jozef veur twintig zilverstukken an de Ismaëlieten. Dee nammen Jozef met naor Egypte.
- 29 Ruben kwam terugge bi'j de putte, maor Jozef zat der neet maer in. Hee scheuren zich de klaere,
- 30 ging terugge naor ziene breurs en zei: "Den jonge is der neet! En ikke, ho mot ik der noo met an?"
- 31 Ze nommen Jozef zienen mantel, slachten een böksken en deupen den mantel in 't

- blood.
- 32 Den mantel leten ze naor eur vader hen brengen met de bosschop: “Dit hebbe wi’j evonnen. Bekiek het es good. Bekiek het es good of het den mantel van owwen zönne is of neet.”
- 33 Hee bekek het en zei: “Dat is den mantel van mienen zönne. Een wild dier hef um op evraeten, verscheurd, jao verscheurd, dat is Jozef!”
- 34 Jakob scheuren zich de klaere, dee zich ne zak um ’t lief en rouwen völle dage um zienen zönne.
- 35 Al ziene zöns en dochters stonnen umme um hen en wollem um te treusten, maor hee weigeren zich te laoten treusten. Hee zei: “Al treurend wil ik afdalen naor mienen zönne in het dodenriek!” Zo huulen zien vader um um.
- 36 De Midianieten hadden Jozef naor verkocht Egypte, an Potifar, ne hoveling van den farao, den ovversten van ziene liefwacht.

Kapittel 38

- 1 In dee tied gebeuren het, dat Juda bi’j ziene breurs votging en te wonnen kwam bi’j ne man uut Adullam, Chira heten dén.
- 2 Daor zag Juda de dochter van ne kanaänietischen man, dén Sua heten. Hee trouwen met eur en ging met eur naor bedde.
- 3 Zee kwam in verwachting en kreg ne zönne, hee neumen um Er.
- 4 Zee kwam waer in verwachting en kreg ne zönne, dén zee Onan neumen.
- 5 Zee kreg nog ne zönne, dén ze Sela neumen. Juda was in Kezib, ton ze Sela kreg.
- 6 Juda nam veur Er, zienen oldsten zönne, ne vrouwe, dee-t Tamar heten.
- 7 Maor Er, Juda zienen oldsten, döggen neet in ZIENE ogen en HEE leet um starven.
- 8 Ton zei Juda teggen Onan: “Gao met de vrouwe van ow breur naor bedde, dat is jo owwe plicht as zwaoger en zorg der veur, dat ow breur naogelacht krig.”
- 9 Maor Onan wist, dat dat naogelacht neet op zienen name kommen zol en zo gebeuren het, dat hee elke kaere dat hee met de vrouwe van zien breur naor bedde ging, zien zaod op de grond lopen leet, um zien breur maor gin naogelacht te gevven.
- 10 In ZIENE ogen was het glad verkaerd, wat hee dee, en ok um leet Hee doodgaon.
- 11 Juda zei teggen Tamar, ziene schoondochter: “Blief maor as weddevrouwe in het huus van ow vader wonnen, bes mienen zönne Sela groot is!” Want hee zei bi’j zichzelf: “Anders geet mi’j den ok nog dood, net as ziene breurs!” Tamar ging naor het huus van eur vader en blef daor wonnen.
- 12 Völle dage gingen veurbi’j en Juda ziene vrouwe, de dochter van Sua, kwam uut de tied. Ton veur Juda de rouwtied umme was, ging hee samen met zienen kammeraod Chira uut Adullam, naor Timna, daor waren ziene schaopschaerders,.
- 13 Der worden an Tamar verteld: “Ow schoonvader is onderweg naor Timna um de schäöpe te schaeren.”
- 14 Zee trok eur weddeweklaere uut, sloog ne sluier um zich hen en make zich zo onherkenbaor. Ze ging zitten bi’j de paorte van Enaïm, dee-t an den weg naor Timna lig. Want zee had wal deur, dat Sela groot eworden was en dat zee um neet as vrouwe egovven was.

- 15 Juda zag eur en heel eur veur ne hoere, want zee had jo ne sluier veur 't gezichte.
- 16 Hee ging op eur af naor de kante van den weg en zei: "Laot mi'j toch met ow naor bedde gaon." Want hee had neet in de gaten, dat het ziene schoondochter was. Zee zei: "Wat is 't ow waerd, a-j 't met mi'j doon möcht?"
- 17 Hee zei: "Ik zal ow een sikkenböksken uut de kudde sturen." Zee zei: "Gef mi'j een onderpand, bes i'j het mi'j estuurd hebt."
- 18 Hee vroeg: "Wat veur 'n onderpand mo-k ow dan gevven?" Zee zei: Owwen zegelring, owwen halsketting en den staf, dén i'j in de hand hebt." Hee gof het eur, ging met eur naor bedde, en zee kwam van um in verwachting.
- 19 Ton ston zee op, deed zich den sluier af en trok zich eur weddeklare waer an.
- 20 Juda leet zienen kammeraod uut Adullam het böksken brengen um van de vrouwe zien onderpand waer terugge te kriegen, maor dén kon eur neet vinden.
- 21 Hee vroeg de leu uut dee plaatse: "Waor is dee hoere, dee-t bi'j de Enaïmpaorte an de kante van de weg zat?" Zee zeien: "Der is hier gaar gin hoere ewest."
- 22 Hee ging terugge naor Juda en zei: "Ik heb eur neet evonnene, ok zeien de leu daor: "Ne hoere is hier neet ewest."
- 23 Juda zei: "Laot eur 't maor hollen, anders staot wi'j nog veur gek. Ik hebbe eur een böksken estuurd en i'j hebt eur neet können vinden."
- 24 Een maond of dree later worden der Juda verteld: "Tamar, owwe schoondochter hef veur hoere espöld met as gevolg, dat ze ne kleinen krig." Juda zei: "Breng eur naor buten hen, zee zal verbrand worden!"
- 25 Ton zee naor buten hen ebracht worden, leet ze eur schoonvader wetten: "Van den kaerl, waor-t dizze dinge van bunt, krieg ik ne kleinen. Kiek es good: dizzen zegelring, dizzen halsketting en dizzen staf."
- 26 Juda zag, dat ze van um waren en zei: "Zee steet in eur recht teggenovver mi'j. Waorumme he-k eur neet an mienen zönne Sela egovven?" En Juda is neet maer met eur naor bedde ewest.
- 27 Ton 't met Tamar zo wied was, was 't dudelijk, dat ze ne tweeling droog.
- 28 Bi'j de gebaorte stok ene van de beide kinder een händjen naor buten. De vroedvrouwe pakken dat, bond der een rood dräödjén umme en zei: "Dizzen kump as aersten."
- 29 Ton het kind zien händjen terugge trok, kwam zien breur der uut. Ton zei zee: I'j bunt ne goeien baanbraeker." Daorumme neumen ze um Perez.
- 30 Daornao kwam zien breur met 't rooie dräödjén um 't händjen. Ze neumen um Zerach.

Kapittel 39

- 1 Jozef worden naor Egypte hen ebracht. Potifar, ne Egyptenaar, dén hoveling van farao was en commandant van ziene liefwacht. Dén koch um van de Ismaëlieten, dee um daor ebracht hadden.
- 2 HEE was met Jozef, zodat hee man worden, dén alles lukken. Hee wonnen in het huus van zienen meester, den Egyptenaar.
- 3 Zienen meester worden gewaar, dat HEE met um was en dat HEE alles, wat hee anpakken, good leet verlopen.
- 4 Jozef kwam bi'j um in de gunst en moch um bedenken. Hee stellen um an ovver zien huusholden en vertrouwen um zien hele hebben en holden too.
- 5 Vanaf het moment, dat Potifar Jozef as opzichter ovver zien hele hebben en holden an

- esteld had, zegenen HEE 't huus van den Egyptenaar umwille van Jozef. ZIENEN zegen rōsten op alles hee had, in 't huus en op 't land.
- 6 Hee vertrouwen alles an Jozef too en bemeuien zich nargens anders met as met het aeten. No was Jozef ne knappen kaerl, dēn zich good kon laoten zeen.
- 7 Daornao gebeuren het, dat de vrouwe van zienen meester eure ogen neet van Jozef afhouden kon en zei: “Kom bi’j mi’j liggen!”
- 8 Maor hee wol der niks van wetten en zei teggen de vrouwe van zienen meester: “Kiek, mienen meester bemeuit zich met niks maer in dit huus en alles wat hee hef, hef hee mi’j too vertrouwd.
- 9 Hee hef hier in huus neet maer te vertellen as ikke, hee hef mi’j niks onthouden, behalve ow, umda-j ziene vrouwe bunt. Hoo zol ik zo iets slim verkaerds doon en teggen God zundigen?”
- 10 Dag in dag uut had zee het der met Jozef ovver, maor hee ging der neet op in um bi’j eur in bedde te kommen en met eur te vri’jen.
- 11 Op ne dag kwam hee in huus um zien wark te doon. Wieters was der gin mense in huus.
- 12 Zee grep um bi’j den mantel en zei: “Kom bi’j mi’j liggen!”Maor hee leet zienen mantel in eure hande achter en maken dat hee het huus uutkwam.
- 13 Ton zee gewaar worden, dat hee zienen mantel in eure hande achter elauten had bi’j ziene vlucht naor buten,
- 14 reep zee iederene der bi’j en zei: “Kiek no toch es. Dēn Hebreëer, dēn mien man in huus ehaald hef, spōlt een min spelleke met ons.
Hee kwam bi’j mi’j um met mi’j naor bedde te gaon, maor ik bunne hard beginnen te raeren.
- 15 Ton hee mi’j heuren raeren, leet hee zienen mantel bi’j mi’j liggen en maken, dat hee wegkwam.”
- 16 Zee leet zienen mantel bi’j eur liggen tōt zienen meester thuus kwam.
- 17 Zee vertellen um 't zelfde verhaal: “Dēn Hebreuwsen knecht, dēn i’j der bi’j ons in-ehaald hebt, dēn wol minne spellekes met mi’j doon.
- 18 Maor ton ik hard begon te raeren, leet hee zienen mantel bi’j mi’j liggen en maken hee, dat hee wegkwam.”
- 19 Ton zienen meester van ziene vrouwe heuren, ho Jozef eur behandeld had, worden hee slim hellig.
- 20 Jozef zienen meester leet um oppakken en in 't gevang zetten, de plaatse waar den koning ziene gevangenen op-eslotten heel. Daor zat hee achter de tralies.
- 21 Maor HEE was met Jozef en blef um trouw bewiezen. En zo kwam hee in de gunst bi’j den baas van de gevangenis.
- 22 Dēn stellen Jozef an ovver alle leu, dee-t daor op-eslotten zatten. Hee ging ovver alles wat der te doon veel.
- 23 Den ovversten van de gevangenis hoven nargens, maor dan ok nargens maer naor umme te kieken naor wat hee Jozef to-vertrouwd had. Umdat HEE met um was en wat hee deed, leet HEE gelukken.

Kapittel 40

- 1 Hiernao gebeurn het dat de schenker en de bakker van de koning van Egypte 'n misstap begaon hadden teggen eur heer, de Koning van Egypte.

- 2 Farao worden zo heilig op de beide lakeien, de baas van de schenkers en de baas van de bakkers,
- 3 dat hee eur vast leet zetten in het huus van de baas van de liefwacht, in 't gevang, de plaatse waar Jozef op eslotten zat.
- 4 De baas van de liefwacht gaf Jozef opdracht eur te bedenken. Zee zatten al verscheidene dagen in 't gevang
- 5 en dee beiden, de schenker en de bakker van de koning van Egypte, dee dreumen in dezelfde nacht ieder eur eigen dreum met ieder eur eigen betekenis.
- 6 Ton Jozef in de morgen bi'j eur kwam zag hee dat ze der somber bi'j zatten. Hee vroeg de lakeien van Farao, dee met um in 't gevang in het huus van de zien meester waren:
- 7 "Waorumme zeet i'jleu der vandage zo slecht uut?"
- 8 "Wi'j hebt edreumd, maor der is der ginene den dee uitleggen kan." Jozef zei: "Uitleggen is toch God zienen zaak? Vertel ze mi'j maor."
- 9 De baas van de schenkers vertellen an Jozef zienen dreum, hee zei: "In mien dreum ston der een wienstok veur mi'j.
- 10 An dee wienstok zatten drie ranken en met dat dee uutlepen, kwam de bleui en zatten der dikke, riep druven an.
- 11 Ik had de baeker van Farao in mien hand en kreeg de druven, persen dee uut in de baeker en gaf de baeker an Farao.
- 12 Ton zei Jozef teggen um: "Zo mot dit uut egelegd worden: De drie ranken, dat bunt drie dage.
- 13 Nog drie dage en dan zal Farao an ow owwe vroggere hoge plaatse weer terugge geven. En i'j geft Farao zien baeker weer in de hand op de wieze zoas i'j dat eerder as zien schenker edaone hebt."
- 14 "Laot het zo waen dat, as het ow good geet, i'j weer an mi'j denkt en mi'j helpt deur Farao van mi'j te laoten wetten en ik uut dit huus weg kom.
- 15 Vort eslöp't bun ik jo, vort eslöp't uut het land van de Hebreëen en ik heb helemaal niks verkaerds edaone en toch hebt ze mi'j in dit hol estopt."
- 16 Ton de baas van de bakkers zag, dat de uitleg van den dreum good uutveel zei hee teggen Jozef: "Ik had ok zo'n dreum. Ik had drie mände met witbrood op mien heufd.
- 17 In de bovenste mande allerhande bakkerswaar veur Farao. En voggels pikken het uut de mande op mien heufd weg.
- 18 Jozef antwoorden um: "Zo mot dit uut elegd worden: Dee drie mände bunt drie dage.
- 19 Nog drie dagen en dan zal Farao ow heufd ne hoge plaatse geven en ow an een boom ophangen en de voggels zölt van ow vlees aeten."
- 20 Het gebeuren op de darden dag, Farao zienen verjeurdag, dat hee een feestmaal gaf veur zien deenstvolk. Hee gaf te midden van zien deenstvolk de baas van de bakkers en de baas van de schenkers een hoge plaatse.
- 21 Hee zetten de baas van de schenkers weer in zien vroggere hoge plaatse en den reek um weer de baeker an.
- 22 De baas van de bakkers leet hee ophangen, krek zoas Jozef uut elegd had.
- 23 Maor de baas van de schenkers dacht neet meer an Jozef, hee was um vergaeten.

Kapittel 41

- 1 No wilt 't geval dat twee jaor later Farao ne dreum kreeg. Daorin stond hee an de Nijl.
2 Daor zag hee zeuven beeste uut de Nijl 't land op kommen, good in 't vleis, mooi um te
zeen. Ze gingen weiden in 't gres op de walkante.
3 En kiek, achter eur an kwammen der nog zeuven beeste uut de Nijl 't land op. Lillijke,
schraole diere, en dee gingen naost de andere beeste op de kante van de rivier staon.
4 En de lillijke, schraole beeste vratten de zeuven mooie en vette beeste op. Ton worden
Farao wakker.
5 Hee veel weer in slaop en kreeg vanni'js ne dreum.
Zeuven zwaore, riepe aoren kwammen uut enen halm.
6 Nao dee kwammen der zeuven andere aoren op, dee waren schraol en deur den
oostenwind verschreuid.
7 En dee schraole aoren sloeken de zeuven zwaore en riepe aoren op. Ton worden Farao
wakker en worden gewaar dat hee edreumd had.
8 Den anderen morgen was Farao slim veraltreerd. Hee leet alle magiërs en wieze
raodgevvers bi'j zich kommen en vertellen eur wat hee edreumd had. Maor ginne kon
Farao uutleg gevven.
9 Ton zei de baas van de schenkers teggen Farao: "No schöt mi'j weer den dag te binnen,
10 dat Farao kwaod op ons was en ons in 't gevang had laoten zetten in 't huus van de baas
van de liefwacht, mi'j en de baas van de bakkers.
11 In enen en dezelfde nacht dreumen wi'j ieder onzen eigen dreum met een eigen
betekenis.
12 Daor was ok een Hebreeuwsen jonge man, knecht van de baas van de liefwacht. En wi'j
vertellen um onze dreume en hee leggen an ieder van ons, onzen dreum uut.
13 En zoas hee onze dreumen uut elegd had, zo gebeuren het. Ik worden weer an esteld op
mien post en um hebt ze op ehangen."
14 Ton gaf Farao opdracht dat Jozef bi'j um ebrach mos worden. Ze halen um rap uut het
gevang, ze schaeren um en gavven um andere klaere en zo kwam hee bi'j Farao.
15 En Farao vertellen Jozef: "Ik heb een dreum ehad en der is der ginne dén dissien
uutleggen kan.
Maor ik heb eheurd dat der van ow ezegd wordt dat i'j dreume begriipt en uutleggen
könt."
16 Jozef antwoorden Farao: "Het is neet an mi'j, God zal ow duden wat good veur ow is."
17 En Farao vertellen Jozef: "Kiek, ik ston an de kante van de Nijl.
18 Daor zag ik zeuven beeste uut de rivier kommen, good in 't vleis en mooi um te zeen en
ze weiden in 't gres op de walkante.
19 En kiek, achter eur an kwammen der nog zeuven beeste naor bovven, lillijke schraole
beeste, zo lillijk as ik ze in Egypte nooit ezeene heb.
20 Dee zeuven schraole, lillijke vratten de zeuven vette beeste op.
21 Ton ze dee op evretten hadden, ko-j der niks van zeen dat ze wat op hadden. Ze waren
nog net zo lillijk as aerst.
Ton worden ik wakker.
22 Ik zag ok in mienen dreum: Zeuven zwaore, riepe aoren kwammen uut enen halm.
23 Nao dee kwammen der zeuven andere aoren op, dee waren schraol en deur den
oostenwind verschreuid.
24 En dee läöge aoren sloeken de zeuven zwaore en riepe aoren op.
Dit vertellen ik de magiërs, maor de was der ginne den 't mi'j uutleggen kon."

- 25 Ton zei Jozef teggen Farao: “De twee dreume van Farao betekent hetzelfde. “God löt daormet zeen wat hee in ’t zinne hef te gaon doon.
- 26 Dee zeuven goeie beeste bunt zeuven jaoren, dat bunt ok de zeuven dikke aoren. De dreume betekent hetzelfde.
- 27 De zeuven schraole, lillijke beeste dee daornao naor bovven kwammen, bunt zeuven jaoren. Net as de zeuven schraole aoren, deur den oostenwind verschreuid, zölt der zeuven jaoren van honger waen.
- 28 Ik heb jo al ezegd dat God daormet an Farao löt zeen wat hee in ’t zinne hef te gaon doon.
- 29 Kiek, der komt zeuve jaoren dat d'r maer as genog is in ’t hele land Egypte
- 30 en daornao zeuven jaren van honger. Dan is, dat der maer dan genog in Egypte was, vergaeten. Zo slim zal de honger waen, dat alles der an geet.
- 31 An niks is maer te marken dat der maer dan genog in ’t land was deur den gruwelijke honger.
- 32 Dat Farao dit twee kaer edreumt hef betekent dat dit woord bi’j God vaste steet en God haost hef het te laoten gebeuren.
- 33 Farao döt der good an zich een vernemstigen en wiezen man te zeuken en dén ovver het hele land Egypte an te stellen.
- 34 Dit mot Farao doon: opzichters anstellen dee een viefde van wat het land opbrech vordert.
- 35 De kommende goeie jaoren mot ze alles wat te aeten is bi’j mekare brengen. En op ’t gezag van Farao onder toezicht kaorn opslaon in de stae.
- 36 Dat aeten zal as veurraad veur ’t land waen in de zeuven jaoren van honger dee der ovver Egypte kommen zölt. Zo zal ’t land neet van honger ummekommen.”
- 37 Dit veurstel leek Farao en al zien dienaren een good plan.
- 38 Farao zei teggen zien dienaren: “Kö-w der wal zo-ene vinnen, een man waarin de geest van God is?”
- 39 Farao zei teggen Jozef: “God hef dit ow allemaole laoten wetten, zol der dan ene verstandiger en wiezer waen dan i’j?
- 40 Ow stel ik an ovver mien huus. Heel mien volk zal doon wat i’j zegt. Enkelt deur de troon zal ik bovven ow staon.”
- 41 Ok zei Farao teggen Jozef: “Hiermet stel ik ow an ovver heel het land Egypte.”
- 42 Farao nam de zegelring van zien hand en dee dén an Jozefs hand. Hee leet um klaere van fien linnen antrekken en leggen um een golden ketting um zien hals.
- 43 Hee leet Jozef rondrieden op zien tweede wagen en veur um uut worden der eropen: "Buug veur um". Zo stellen hee um an ovver heel Egypte.
- 44 Farao zei teggen Jozef: “Ik bun Farao, zonder ow zal der ginne in heel Egypte ok maor ne hand of ne voot verreuren.”
- 45 En hee neumen Jozef Safenat-Paneach en gaf um Asnat as vrouw. Zee was een dochter van Potifera, een priesteres van On. Zo trok Jozef heel Egypte deur.
- 46 Dartig jaor old was Jozef ton hee veur Farao, de koning van Egypte, ston. Van daor reizen hee het hele land Egypte deur.
- 47 Het land bracht in dee zeuven jaoren van ovvervlood heel völle op.
- 48 Hee bracht in Egypte in dee zeuven jaoren alle aeten in de stae as veurraad bi’j mekare. De oogst van het land rondumme de stae sloog hee in de stae op.
- 49 Jozef bracht zovölle kaorn bi’j mekare, as de zandkeurne bi’j de zee, dat ze

- ophelen te tellen. Het was zovölle dat der gin tellen an was.
- 50 Veurdat de hongerjaoren begonnen, worden Jozef twee zöns gebaoren, kinder van Asnat, dochter van Potifera, priesteres van On.
- 51 Jozef neumen den oldsten Manasse, want 'God hef mi'j jo alle ellende van mien vaderhuus laoten vergaeten'.
- 52 Den tweeden neumen hee Efraïm, want 'God maken mi'j vruchtbaor in het land waar ik het zo slim had'.
- 53 Der kwam een ende an de zeuven jaoren van ovvervlood in Egypte.
- 54 Ton begonnen de zeuven jaoren van honger, krek zoas Jozef ezegd had.
In alle landen was der honger, maor in het land Egypte was der brood.
- 55 Ton der ok honger kwam in Egypte en het volk bi'j Farao um brood reep, zei dén: "Gao maor naor Jozef hen en wat hee ow zeg mo-j doen.
- 56 De Honger was ovver heel het land ekommen en Jozef leet alle veurraodschuren lösdooen en verkocht het kaorn an de bevolking, want de honger worden slimmer in Egypte.
- 57 Uut alle landen kwammen de leu naor Egypte hen um kaorn van Jozef te kopen, want de hongersood drukken zwaor op de hele aerde.

Kapittel 42

- 1 As Jacob vernom dat der in Egypte kaorn was, zei hee teggen zienen zöns: "Wat zit i'j mekare an te kieken?"
- 2 Hee zei: "Dit heb ik vernommen, der is in Egypte kaorn te kriegen. Gao der op af en kope daor kaorn veur ons, dat wi'j in laeven blieft en neet doodgaot.
- 3 De tien breurs van Jozef gingen op pad um in Egypte kaorn te kopen.
- 4 Allene Benjamin, Jozefs vollen breur, dén sturen Jacob neet met de breurs met want, zei hee: "der zol um maor wat ovverkommen."
- 5 Zo kwammen de zöns van Israël, gelieke met völle anderen, kaorn kopen, want der was hongersnood in het land Kanaän.
- 6 Jozef, de machthebber ovver 't land, was 't dén het kaorn verkocht an de leu uut alle landen. Zo kwammen de breurs van Jozef en baogen zich depe veur um neer.
- 7 Ton Jozef zienen breurs gewaar worden, herkennen hee eur.
Maor hee dee net of ze vrömden veur um waren. Hee sprak met harde waorde: "Waar komt i'jleu weg?" Ze antwoorden: "Uut het land Kanaän, um kaorn te kopen."
- 8 Jozef herkennen ziene breurs, maor dee herkennen um neet.
- 9 Jozef dacht weer an ziene dreume, dee hee ovver eur edreumd had en zei: "I'jleu komt gloepen um uut te vigeleren¹⁰ wat de zwakke plekken van ons land bunt."
- 10 "Nae, heer", zeiden ze, "owwe deenstknechte bunt hier um aeten te kopen.
- 11 Wi'j bunt allemaole zöns van enen man, aerlijk bunt wi'j, wi'j bunt gin gloeperds."
- 12 "Nae", zei hee, "i'jleu bunt hier um uut te vigeleren wat onze zwakke plekken bunt."
- 13 Zee antwoorden: "Wi'j, owwe knechte, bunt met ons twaalven, breurs bunne wi'j, zöns van enen man in Kanaän. 't Is zo, dat den jongsten bi'j onze vader thuus is en ene is der neet meer."
- 14 Maor Jozef zei: "Nae, ik blief der bi'j, i'jleu bunt gloepers, dat bunt i'jleu.

¹⁰ uutvigeleren = uitzoeken, aan de weet komen

- 15 Laot mi'j 't maor zeen. Zo waor as Farao laeft, i'j bieft hier töt ow jongsten breur hierhen kump.
- 16 Sture ene van ow terugge um owwe breur op te halen, maor i'jleu bieft gevangen. Laot maor zeen dat i'jleu te vertrouwen bunt. En zo neet, zo waor as Farao laeft, dan bun i'j gloeperds."
- 17 Hee leet eur veur dree dage in 't gevang zetten.
- 18 Op den darden dag zei hee teggen eur: "As i'jleu doot wat ik ow zeg, zöl i'j in laeven blieven, want ik heb ontzag veur God.
- 19 As i'jleu aerlijk bunt, laot der dan ene van ow hier in 't gevang blieven zitten. De anderen gaot met het kaorn naor huus hen, daor waor honger is.
- 20 Breng dan owwen jongsten breur bi'j mi'j, waardeur het dudelijk wordt dat het waor is wat i'jleu zegt en i'j in laeven bieft."
- Zo deden ze.
- 21 Ze zeien teggen mekare: "Wisse en waor, dat he-w verdeent deur wat wi'j onzen breur edaone hebt deur neet te luusteren ton hee doodsbange um genade smeken. Daorumme zitte wi'j met disse ellende."
- 22 Ruben zei: "Heb ik owleu ton neet ezegd, dat i'jleu ow neet an den jongen mot vergriepen? Maor i'j wollen neet luusteren, now mot wi'j betalen veur het verdoon van zien blood."
- 23 Zee waren het zich neet gewaar dat Jozef eur verstaon kon, want der was een tolk bi'j eur.
- 24 Jozef draeien zich umme en hulen.
Ton hee zich weer terugge edraeid had, praoten hee met eur en leet Simon veur eur ogen metnemmen en in 't gevang zetten.
- 25 Jozef gof opdracht eure zekke vol te done met kaorn en dat eur geld in ieder zienen zak terug edaone mos worden. Ze kreggen ok aeten en drinken met veur onderweg. En zo gebeuren het.
- 26 Ze laden het kaorn op eure ezels en vertrokken.
- 27 Maor ton ene van eur, veur 't ovvernachten ziene zak lösdee um zien ezel te voeren, zag hee zien geld boven in de zak liggen.
- 28 Hee zei teggen zien breurs: "Mien geld hebt ze in mien zak terugge elegd."
- De schrik sloog eur um het harte en keken makere bange an en zeiden: "Wat hef God ons no toch an edaone?"
- 29 Ton ze bi'j eur vader in Kanaän an ekommen waren vertellen ze um alles wat ze met emaakt hadden.
- 30 "Dén man, dén 't daor veur 't zeggen hef, sprak harde waorde. Hee hef ons veur gloeperds uut emaakt.
- 31 Maor wi'j zeiden dat wi'j aerlijke leu bunt en gin gloeperds. En ok dat wi'j met zien twaalfen waren, twaalf breurs, allemaole zöns van enen vader. Ene is der neet meer en den jongsten is bi'j onzen vader in het land Kanaän eblevven.
- 32 Ton zei dén man, dén veur 't zeggen hef: "Zo zal ik wetten dat i'jleu te vertrouwen bunt: Ene van ow breurs blif hier bi'j mi'j. Nem veur de honger bi'j owleu thuus aeten met en gao.
- 34 Breng ow jonsten breur bi'j mi'j. Dan zal ik gewaar worden of i'jleu gloeperds bunt of te vertrouwen. Dan krieg i'j ow breur weer en könt i'j vri'j rondtrekken in dit land."

- 35 Het gebeuren dat ton de breurs eure zekke läög maken dat ze allemaole eure geldbuul in eure zak vonnen.
Ze zagen de geldsbuuls en eur vader en zee kreggen het benauwd.
- 36 Jacob, eur vader, zei eur: "T'jleu pakt mi'j mien kinder af. Jozef is der neet meer, Simon is gunder en no wil i'j mi'j Benjamin afnemmen. Niks blif mi'j bespaord."
- 37 Ruben zei teggen zien vader: "Tj mögt mi'j miene zöns beide doodslaon as ik neet Benjamin waerumme brenge. Laot um an mi'j ovver en ik zal um weer bi'j ow terugge brengen."
- 38 Maor hee zei: "Gin denken an, mien zönne geet neet met ow met. Zien breur is al dood, hee is mi'j allene ovver eblevven. As um op owwe weg wat overkump, dan bun i'j der schuldig an dat ik, in mien old waen, van ellende in 't dodenriek afdale."

Kapittel 43

- 1 De hongersnood drukken zwaor op 't land.
- 2 Ton ze deur al 't kaorn, dat ze uut Egypte met ebracht hadden, hen waren, zei eur vader teggen de breurs: "Gao der nog 'n kaere hen en koop ons wat te aeten."
- 3 Juda zei: "Dén man hef ons het good an ezegd: Wi'j hoeft um neet onder ogen te kommen as onzen breur der neet bi'j is.
- 4 Allene as i'j onzen breur met ons laot metgaon, gaot wi'j der hen um ow aeten te kopen.
- 5 Maor as i'j um neet laot metgaon, gaot wi'j der neet hen. Want dén man hef jo teggen ons ezegd: "Kom mi'j neet onder ogen zonder ow breur."
- 6 Israël zei: "Waorumme heb i'j mi'j dat an edaone dén man vertellen dat i'j nog 'n breur hebt?"
- 7 Zee antwoorden: "Dén man vroeg maor naor ons deur en naor onze familie. Hee vroeg: 'laeft ow vader nog, heb i'j nog een breur'? Wi'j hebt um op disse vraogen antwoord egovven. Wisten wi'j dat hee zol zeggen: 'breng mi'j owwen breur hier'?"
- 8 Juda zei teggen Israël, zien vader: "Laot den jongen met mi'j metgaon, dan make wi'j ons klaor en gaot op weg. Zo zölle wi'j in laeven blieven en neet doodgaon, wi'j neet, i'j neet en onze kinder neet.
- 9 Ikzelf zal veur um instaon, i'j mögt mi'j der op ansprekken as ik um neet bi'j ow terugge brenge. Mien laeven lang zal ik dan bi'j in de schuld staon.
- 10 As wi'j neet zolange etunteld hadden, waren al twee kaer hen en waerumme ewes."
- 11 Ton zei eur vader Israël: "As 't neet anders kan, dan doo-t maor zo. Nem ow wat van 't beste van het land in owwe zäkke en doo dat den man as geschenk: Wat balsem, wat honing, wat kruuderi'je, nötten en amandelen.
- 12 En nem twee kaer zovölle geld met. Het geld dat bovven in owwe zäkke elegd was, mo-j bi'j de hand hollen, want dat was misschien wal een vergissing.
- 13 Nem ok ow breur met, maak ow klaor en gao terugge naor dén man.
- 14 Dat God, den Ontzagwekkenden, göf dat hee 't good met ow wil maken, ow anderen breur vri'jlöt en ok Benjamin löt gaon. Zol 't waen da-k mien kinder kwietrake, dan mot 't maor zo waen."
- 15 Zee nammen de geschenken, het dubbele geld en Benjamin en gingen naor Egypte. Daor stonnen ze veur Jozef.
- 16 Ton Jozef zag dat Benjamin bi'j eur was, zei hee teggen zien huusmeister: "Nem disse

- mansleu met naor mien huus hen, laot wat slachten en klaormaken, want zee zölt vanmiddag bi'j mi'j aeten."
- 17 Dén dee wat Jozef um p edraegen had en nam eur met naor't huus van Jozef.
- 18 De mansleu maken zich naar ton ze naor Jozef zien huus worden ebrach. Ze zeiden: "t Is vanwaege 't geld dat de veurige kaere in onze zäkke terugge elegd is, dat ze ons hier brengt.
- Dat zölt ze teggen ons gebroeken, slaven van ons maken en onze ezels afpakken."
- 19 Bi'j 't naor binnen gaon van 't huus zeiden ze teggen de huusmeister:
- 20 "Och meneer, wi'j bunt hier al ens aerder ewes um aeten te kopen.
- 21 En ton wi'j bi'j 't ovvernachten de zäkke lösdeden, zag ieder van ons zien geld bovven in de zak liggen, 't volle bedrag. Dat he-w no weer met ebracht.
- 22 En daorbi'j he-w ok ander geld um aeten te kopen. Wi'j wet neet wee ons dat geld in onze zäkke edaone hef."
- 23 Den man zei: "Röstig maor, waes maor neet bange. Owwen God, de God van ow vader mot ow een schat in de zäkke elegd hebben, want ik heb ow geld ekregen."
- En hee bracht Simon bi'j eur.
- 24 Ton nam hee eur met Jozefs huus an in, gaf ze water um zich de veute te wassen en voeren eure ezels.
- 25 Ze maken de geschenke klaor en wachten op Jozef, dén in de meddag kommen zol. Ze hadden eheurd dat ze daor zollen blieven aeten.
- 26 Ton Jozef in huus kwam, brachten ze um de geschenke en baogen zich deepe veur um neer.
- 27 Hee vroeg ho het eur verging en zei: "Is ow vader, dén olden man waarovver i'jleu mi'j verteld hebt, good te passe, laeft hee nog?"
- 28 Ze antwoorden: "t Geet um good, onzen vader, ow knecht. Hee laeft nog." En weer baogen ze zich deepe veur um neer.
- 29 Ton zag hee ziene breur Benjamin, zönne van zien moder. Hee vroeg: "Is dén daor ow jongste breur, waarovver i'jleu het met mi'j ehad hebt?"
- Hee zei: "Dat God het good met ow veur hef, mien zönne."
- 30 Hee häösten zich weg te kommen, want ton hee zien breur zag, raken hee slim an edaon en veulen dat hee mos hulen. Hee ging zien kamer an in en daor hulen hee.
- 31 Hee wassen zich 't gezichte. Ton hee zichzelf weer in de hand had, kwam hee de kamer uut en zei: "Zet 't aeten op taofel."
- 32 Ze bedenene um apart, de breurs apart en de Egyptenaren, dee bi'j um waren, apart. Want Egyptenaren mögt neet samen met Hebreceërs de maoltied gebroeken, daor hebt Egyptenaren een gruwelijken haekel an.
- 33 Ze kwammen, volgens het aerst gebaoren waen van de olsten töt de jongste an too, op de riege veur Jozef te zitten. Ze kekken mekare stomverwonderd an.
- 34 Hee leet van 't aeten dat veur um ston porties veur eur maken. Maor de portie van Benjamin was vief maol zo groot as dat van de anderen.
- Ze dronken samen en hadden völle schik.

Kapittel 44

- 1 Jozef gaf zienen huusmeister opdracht: “Do de zekke van dee mansleu vol met aeten, zovölle at ze maor hollen könt, en leg ieder zien geld waer bovven in zienen zak.
- 2 En mienen beker, dén zilveren, mo-j bovven in den zak van den jongsten doen, met het geld, dat hee veur zien kaorn uut egovven hef.” Dén dee zo at Jozef um op edraegen had.
- 3 ’s Morgens bi’j ’t lecht worden, leten ze de mansleu met eure ezels gaon.
- 4 Ze waren nog maor amper de stad uut, of Jozef zei teggen zienen huusmeister: “Schiet op, vaort achter dee mansleu an, en a-j eur in ehaald hebt, zeg dan teggen eur: ‘Waorumme hebt i’jleu good met kwaod betaald?’
- 5 Uut dissien beker drunk mienen heer en hee gebroekt dén ok um inzichten te kriegen. Wat i’jleu daor edaone hebt, dat liekt jo nargens naor.”
- 6 Ton den huusmeester eur in ehaald had, bracht hee eur disse waorde ovver.
- 7 Zee zeien teggen um: “Menaer, ho kö-j no zowat zeggen? ’t Kump neet ens in owwe knechte op, zowat te doen.
- 8 Kö-j toch wal naogaon: ’t geld, da-w bovven in onze zekke vonnen, hebbe wi’j ow jo waer uut Kanaän met ebracht. Ho zol ’t dan in ons opkommen, zilver of gold uut het huus van owwen heer te staelen?
- 9 Bi’j wee van owwe knechte dén beker evonnene wordt, dén mot starven en wieters zölt wi’j slaven van ow heer worden.”
- 10 Den huusmeester zei: “Noh, good dan, het zal gebeuren, zo at i’jleu zegt. Bi’j wee den beker evonnen wordt, dén zal mienen slaaf wezen, maor de anderen gaot vri’juut.”
- 11 Metene leten ze to allemaole euren zak op de grond glieden en iederene maken zienen zak los.
- 12 Hee deurzocht ze allemaole, aerst dén van den oldsten en an ’t letste dén van den jongsten. Den beker worden evonnen in Benjamin zienen zak.
- 13 Ton scheuren ze zich de klaere, iederene pakken zich alles waer op zienen ezel en zee gingen waeromme naor de stad.
- 14 Zo kwammen Juda en ziene breurs waer in Jozef zien paleis. Dén was daor nog en zee velen veur um op de grond.
- 15 Jozef zei teggen eur: “Wat is dat no veur doen van owleu? Had i’jleu neet deur, dat ne man as ikke gewaar worden kan, wat verborgen is?”
- 16 Juda zei: “Heer, wat zö-w ow daarop zeggen? Wat he-w der teggen in te brengen um ons schone te praoten? God hef de schuld van owwe knechte an ’t lechte ebracht. Zee, wi’j bunt no slaven van ow, mienen heer, wi’j allemaole, en ok dén, bi’j wee den beker evonnen is.”
- 17 Maor hee zei: “Gin denken an! Dat do-k neet! Dén bi’j wee den beker evonnen is, dén wordt mienen slaaf. En i’jleu, gaot i’jleu maor geröst naor ow vader waeromme.”
- 18 Ton kwam Juda naor veuren en zei: “Nem mi’j neet kwelke, heer, maor stao ow knecht astebleeft to een enkel woord teggen ow te zeggen, zonder da-j metene hellig op um wordt. Want i’j bunt jo net zo hoge as den farao zelf.
- 19 I’j hebt ons, owwe knechte, evraogd: ‘Hebt i’jleu nog ne vader of ne breur?’
- 20 En wi’j zeien teggen ow, heer: ‘Jao, wi’j hebt ne vader, ne olden man, en der is nog een kind van zienen olden dag, ne jongen. Maor dén zien breur is dood en hee allenig is nog ovver van de kinder van zien moder. Daorumme is zien vader slim wies met um.’

- 21 I'j hebt to teggen owwe knechte ezegd: 'Breng dén jonge hier bi'j mi'j, da-k um met miene eigen ogen zeen kan.
- 22 Ton hebbe wi'j teggen ow, heer, ezegd: 'Dén jonge kan neet bi'j zien vader weg. Want at dat gebeurt, zol dat zien vader zien dood waen.'
- 23 Maor ton heb i'j teggen owwe knechte ezegd: 'At ow jongsten breur neet met owleu hierhen kump, hoof i'j mi'j neet maer onder ogen te kommen.'
- 24 En ton wi'j bi'j owwen knecht, onzen vader, waerumme kwammen, he-w um alles verteld, wat i'j ons ezegd hebt.
- 25 En ton onzen vader zei: 'Gao der nog waer ne kaere hen, um ons wat te aeten te kopen',
- 26 ton hebbe wi'j ezegd: 'Wi'j hoeft der zo ens neet hen te gaon. Allenig at onzen jongsten breur metgeet, dan kö-w gaon. Wi'j könt namelijk dén man neet onder ogen kommen, at onzen jongsten breur neet bi'j ons is.'
- 27 Ow knecht, onzen vader, zei: 'I'jleu wet toch wal, dat miene vrouwe mi'j twee zöns egovven hef.
- 28 Ene is der bi'j mi'j weg egaone en ik zei: "Dén is wisse verscheurd deur een wild dier en töt no an to he-k um neet waer ezene.
- 29 A-j dissen no ok nog bi'j mi'j weghaalt en der zol um wat slims overkommen, dan zol dissen griezen, deur ow schuld van narigheid in het dodenriek terecht kommen."
- 30 Noh dan, as ik no bi'j ow knecht, onze vader ankomme en den jonge neet bi'j ons is, waar hee met zien hele harte an hönk,
- 31 dan zal hee wisse starven at hee zut dat dén jonge neet bi'j ons is. Zo zölt owwe knechte eur griezen vader van narigheid in het dodenriek terecht laten kommen.
- 32 Maor ik, ow knecht, heb mi'j bi'j zien vader borg esteld veur den jonge en ik heb teggen zien vader ezegd: 'At ik um neet waer bi'j ow waerumme brenge, dan zal ik mien laeven lang bi'j mien vader in de schuld staon.'
- 33 Astebleef, mienen heer, laot ow knecht as slaaf van ow hier achterblijven in plaatse van dén jonge en laot den jonge met ziene breurs waerumme gaon.
- 34 Ho zo-k zonder den jonge naor mien vader waerumme gaon können? Ik zol het verdreet, da-k mien vader daor met andoon zol, neet anzeen können."

Kapittel 45

- 1 Ton kon Jozef zich veur alle leu, dee-t der umme hen stonnen, neet langer goodhollen en hee reep: "Laot iederene bi'j mi'j weggaon!" Zo ston der gin mense maer bi'j um, ton Jozef ziene breurs vertellen, wee hee was.
- 2 Hee begon zo hard te hulen, dat de Egyptenaren het heuren en dat het ok in het paleis van den farao te heuren was.
- 3 Jozef zei teggen zien breurs: "Ik bun Jozef. Laeft mien vader nog?" Maor ziene breurs konnen gin stom woord uytbrengen, zo veralteraerd at ze daor veur um stonnen.
- 4 "Kom toch wat korter bi'j", zei Jozef teggen ziene breurs en ze kwammen wat korter bi'j. Hee zei: "Ik bun ow breur Jozef, dén i'jleu naor Egypte verkocht hebt.
- 5 Maak ow neet naar en verwiet 't ow neet zo slim, dat i'jleu mi'j hierhen verkocht hebt. God hef mi'j veur ow uut estuurd, um owleu in laeven te können hollen.
- 6 Der is no al twee jaor honger in dit land en der zölt nog vief jaor kommen, dat 't gin bouwen en gin maeien göf.

- 7 Maor God hef mi'j veur ow uut estuurd um ow 't bestaon op aerde te verzekeren en der zo völle van owleu in laeven te hollen.
- 8 Noh dan, neet i'jleu hebt mi'j hierhen estuurd, maor God zelf. Hee hef mi'j as een vader veur farao emaaft en as heer ovver zien hele hofholding en as bestuurder ovver heel Egypte.
- 9 Gao no maor rap naor vader hen en zeg teggen um: 'Dit löt owwen zönne Jozef ow wetten: God hef mi'j tot heer ovver heel Egypte emaaft. Kom zonder mankaeren hier op an.
- 10 I'j könt gaon wonnen in het land Gosen, dan kom i'j kort bi'j mi'j te wonnen, samen met ow kinder en kleinkinder en alles wat i'jleu hebt an schäöpe, sikke en beeste en alles wat ow wieters heurt.
- 11 Ik zal daor veur ow zorgen, want der zit nog vief jaor van honger an te kommen en dan hoeft i'jleu gin armo te lien, i'j neet en ow familie en al wat ow wieters heurt ok neet.
- 12 I'jleu allemaole en ok mien breur Benjamin zeet met eigen ogen, dat ik, Jozef, het bunne dén met owleu sprök.
- 13 Laot mien vader wetten hoovölle anzeen ik in Egypte heb en wat i'jleu allemaole ezene hebt en laot mien vader dan zo rap meugelijk hier op an kommen."
- 14 Ton veel hee zien breur Benjamin um den hals. Ze mosten beiden hulen.
- 15 Hee kussen al ziene breurs en 't gemood schot um daorbi'j vol. Ton pas waogen de breurs het, um wat teggen um te zeggen.
- 16 Ton ze in het paleis van farao vernommen, dat Jozef zien breurs ekommen waren, ston dat Farao en zien hofholding slim good an.
- 17 Farao zei teggen Jozef: "Zeg teggen ow breurs: 'Dit mot i'jleu doon! Bepak ow ezels en gao waerumme naor 't land Kanaän.
- 18 Nem ow vader en ow gezinnen met en kom dan bi'j mi'j. Ik zal owleu 't beste land doon, wat Egypte hef en i'j zölt het beste van het land te aeten krieggen.'
- 19 Wieters mo-j teggen eur zeggen: 'Nemt ow uut Egypte wagens met veur de kleinen en de vrouwleu. Zet ow vader daor ok op en breng um hier op an.
- 20 Prakkezaer neet ovver ow huusraod, want het beste van heel Egypte steet töt ow beschikking.'"
- 21 En zo deden Israël zien zöns. Jozef dee eur wagens met, zo at farao het op edraegen had en hee gof eur ok aeten met veur onderweg.
- 22 Ok dee hee eur allemaole een stel ni'je klaere met, maor an Benjamin gof hee dreehonderd zilverstukken en vief stel ni'je klaere met.
- 23 Veur zien vader sturen hee tien ezels met, beladen met 't beste wat Egypte te beden had, en tien ezelinnen met ne vracht an kaoren en brood, as aeten veur onderweg veur zien vader.
- 24 Zo leet hee zien breurs weg gaon en hee zei ok nog teggen eur: "Maak mi'j onderweg gin trammelant met mekare!"
- 25 Zo gingen ze weg uut Egypte en kwammen in 't land Kanaän an bi'j eur vader Jakob.
- 26 Ze vertellen um: "Jozef laeft nog! En hee is bestuurder ovver het hele land Egypte." Maor hee worden der neet kold of warm van, want hee kon het gewoon neet gelevven.
- 27 Maor ton ze um vertellen, wat Jozef eur ezegd had en ton hee de wagens zag, dee-t Jozef estuurd had um um op te halen, laeven eur vader Jakob waer op.

- 28 “Zo wet ik genug”, zei Israël, “mien zönne Jozef laeft nog. Ik wil der hen en um zeen, aer ik uut de tied komme.”

Kapittel 46

- 1 Israël ging op weg en nam al wat um heuren met zich met en kwam in Berseba an. Daor bracht hee offers an de God van zien vader Izaäk.
- 2 God sprak met Israël in de nacht in een dreum: “Jacob, Jacob!” “Hier bun ik”, antwoorden hee.
- 3 Hee zei: “Ik bun de God van ow vader. I’j mot neet bange waen um waer naor Egypte te gaon, want daor zal ik ow töt een groot volk maken.
- 4 Ikzelf zal met ow metgaon naor Egypte hen en ow ok zeker van daor waerumme brengen. En Jozef zal ow de ogen too doen.”
- 5 Jacob trok uut Berseba weg. De zöns van Israël leten eur vader Jacob, de kleinen en de vrouwleu op de wagens reizen dee Farao daorveur estuurd had.
- 6 Ze namen eur vee en alles wat eur heuren, alles wat ze in het land Kanaän bi’j mekare egaard hadden met naor Egypte hen.
- 7 Zien zöns en daor de zöns van, zien dochters en daor de dochters van, jao met heel zien naogelacht kwam hee naor Egypte hen.
- 8 En dit bunt de namen van de zöns van Israël, dee naor Egypte kwammen: Jacobs zien oldsten, Ruben.
- 9 Ruben zien zöns: Chanoch, Pallu, Chesron en Karmi.
- 10 Simon zien zöns: Jemuel, Jamin, Ohad, Jachin, Sochar en Saül, de zöns van een Kanaänitische vrouwe.
- 11 Levi zien zöns: Gerson, Kehat en Merari.
- 12 Juda zien zöns: Er, Onan, Sela, Peres en Zerach. Er en Onan waren in Kanaän uut de tied ekommen. Peres zien zöns: Chesron en Chamul.
- 13 Issachar zien zöns: Tola, Pua, Job, Simron.
- 14 Zebulon zien zöns: Sered, Elon en Jachleël.
- 15 Dat waren de zöns dee Lea an Jacob in Padan-Aram egovven had, met ok nog ne dochter Dina. Alles bi’j mekare waren dat dreeëndartig zöns en dochters.
- 16 Gad zien zöns: Sifjon, Chaggi, Suni, Esbon, Eri, Arodi en Areli.
- 17 Aser zien zöns: Jimna, Jiswa, Jiswi en Beria. Eure zuster was Serach. Beria zien zöns: Cheber en Malkiël.
- 18 Dat waren de zöns dee Zilpa an Jacob egovven had, dee Laban an zien dochter Lea met egovven had. Dat waren der zestiene.
- 19 De zöns van Jacob zien vrouwe Rachel: Jozef en Benjamin.
- 20 Jozef kreeg in Egypte de zöns dee Asnat um gaf: Manasse en Efraïm. Zee was der ene van Potifera, de priesteres van On.
- 21 Benjamin zien zöns: Bela, Becher, Asbel, Gera, Naāman, Echi, Rois, Muppim, Chuppim en Ard.
- 22 Dat waren de zöns van Jacob en Rachel en eur naogelacht. Bi’j mekare veertiene.
- 23 Dan zien zönne: Chusim.
- 24 Naftali zien zöns: Jachseël, Guni, Jeser en Sillem.

- 25 Dat waren de zöns van Jacob dee Bilha um egovven had dee Laban an zien dochter Rachel egovven had en eur naogelacht. Alles bi'j mekare waren dat der zeuven.
- 26 De hele familie dee van Jacob afstammen en met um mettrokken naor Egypte, de vrouwleu van de zöns van Jacob neet met eraekend, waren der allemaole bi'j mekare zesenzestig.
- 27 Jozef zien zöns dee hee in Egypte ecregen had waren der twee.
Zodäönig tellen dee helen familie bi'j mekare zeuventig leu.
- 28 Jacob sturen Juda naor Jozef veuruut um te vraagen ho of hee in Gosen kommen mos.
En ze kwammen in het Gosen an.
- 29 Ton leet Jozef zien wagen anspannen en reed naor Gosen hen zien vader Israël integgen.
Ton ze mekare zagen, veel hee zien vader um de hals en hulen een helen zet op zien scholder.
- 30 Israël sprak teggen Jozef: "No kan-k röstig starven want ik heb ow gezichte ezeen en wet da i'j laeft."
- 31 Jozef zei teggen zien breurs en het huushollen van zien vader: "Ik gao no naor Farao hen en laot um wetten dat mien breurs en de huusholding van mien vader, dee in Kanaän waren, bi'j mi'j ekommen bunt.
- 32 Dat het schaopherders bunt en veeboeren en dat ze al hun kudden en vee met ebracht hebt.
- 33 As dan Farao ow kommen löt en vrög wat i'jleu veur de kost doot, dan mo-j zeggen:
- 34 'Owwe deenstknechte bunt van jongsaf an veeboeren ewest, net as onze veuolders.'
Dan könt i'jleu wal in Gosen wonnen.
- 35 Want ze hebt een haekel an alles wat met een schaopherder te maken hef."

Kapittel 47

- 1 Jozef kwam bi'j Farao en zei: "Mien vader en mien breurs bunt, met eur schäöpe en runder en alles wat eur heurt, uut het land Kanaän in Gosen an ekommen."
- 2 Vief van zien breurs had hee met enommen en dee stellen hee veur an Farao.
- 3 Farao vroeg eur: "Wat doot i'jleu veur de kost?"
Zee antwoorden: "Owwe deenstknechte bunt schaopherders, net as onze veuolders."
- 4 En zee zeiden teggen Farao: "Wi'j bunt hier as gasten ekommen, want der is gin weidegrond meer in Kanaän, want de honger is daor slim zwaor. Laot daorumme owwe deenstknechte astebleef in Gosen een stae vinden."
- 5 Farao zei teggen Jozef: "No ow vader en owwe breurs naor ow to ekommen bunt,
- 6 könt ze in Egypte blieven en zich een stae in Gosen vinden, het beste deel van het land.
En as der onder eur bekwaome vakleu bunt, laot dee dan opzicht hollen ovver mien vee."
- 7 Ton bracht Jozef zien vader Jacob en stellen um an Farao veur en Jacob zegenen Farao.
- 8 Farao vroeg Jacob: "Ho old bun i'j?"

- 9 Jacob antwoorden Farao: “Honderddartig bunt de jaoren dee ik heb rond ezworven. Zwaor en weinig bunt de dage van mien laeven. Maor dat höldt het neet bi’j de laevensjaoren van rondzwarven van mien veuolders.”
 “Honderddartig jaor loop ik no op dizze aerde rond. Het waren zwaore en ok weinig dagen, in vergeliek met de tied dat miene veuolders hier rond ezworven hebt.”
- 10 Ton zegenen Jacob Farao en ging bi’j um vot.
- 11 Jozef gaf zien vader en zienen breurs een stae in het beste deel van Egypte, in Rameses, zoas Farao um op edraegen had.
- 12 Jozef zorgen veur aeten veur zien vader, ziene breurs en het huushollen van zien vader, naor dat ze kinder hadden.
- 13 Der gin aeten in ’t hele land, slim zwaor drukken de hongersnood, de leu in Egypte en Kanaän vergingen van de honger.
- 14 Jozef verkocht het kaorn en zo kwam al het zilvergeld van Egypte en Kanaän bi’j Jozef terecht. Dat bracht hee naor ’t paleis van Farao.
- 15 Ton het geld in Egypte en Kanaän der deur was, kwammen de Egyptenaren bi’j Jozef en zeiden: “Gef ons aeten, i’j könt ons toch neet zomaor, umdat ons ’t geld op is, veur owwe ogen laoten doodgaon?”
- 16 Jozef zei: “Breng mi’j ow vee as i’jleu gin geld meer hebt, dan ruile ik ow dat veur aeten.”
- 17 Ze brachten eur vee bi’j Jozef en hee gaf eur aeten. Hee ruilen het veur paerde, schäöpe, beeste en ezels. Zo zorgen hee dat jaor veur aeten.
- 18 Ton het jaor veurbi’j was, kwammen zee ’t andere jaor vanni’js bi’j um en zeiden: “Wi’j könt ’t veur meneer neet geheim hollen, dat al ons geld der deurhen is en ok ons vee. Dat is no jo allemaole van ow. Der is ons niks ovver eblevven dan ons lief en onze grond.
- 19 Waorumme zölt wi’j veur owwe ogen d'r angaon, wi’j en onze grond? Nem ons en onze grond in ruil veur aeten en wi’j en onze grond zölt Farao denen. Gef ons zaod, zoda-w laeven zölt en de grond gin onland wordt.
- 20 Jozef kocht alle grond in Egypte veur Farao op, want de Egyptenaren verkochten stuk veur stuk eur grond, zo zwaor drukken de honger op eur. Zo kreg Farao alle grond in handen.
- 21 En wat het volk angeet, hee bracht ze naor de steden, van ’t ene uuterste töt het andere uuterste van het land.
- 22 Allene de grond van de priesters kocht hee neet op, want de priesters hadden een vast loon van Farao en konden daorvan aeten. Daorumme verkochten zee eure grond neet.
- 23 Jozef zei teggen het volk: “Kiek, ik heb owzelf en owwe grond op ekocht veur Farao. Hier he-j zaod um ’t land in te zaeien.
- 24 En wat ’t opbrech, daorvan mo-j een viefde deel Farao doon en veer viefde deel kö-j veur owzelf hollen, as zaod veur het land, as aeten veur wozelf, ow huushollen en owwe kinder.”
- 25 Ze zeiden: “I’j hebt ons in laeven ehollen. I’j hebt het good met ons veur en wi’j zölt van no af an deenstbaor waen an Farao.”
- 26 Jozef maken het töt een wet töt op de dag van vandage, dat een viefde deel van de Egyptische akkers opbrengt veur Farao is.
 Allene van de grond van de priesters krig Farao niks.

- 27 Zo wonen Israël in Egypte in de streek van Gosen. Ze kreggen daor eigendom en waren vruchtbaor en worden groter in aantal.
- 28 Jacob laeven nog zeuventien jaor in het land Egypte. Zo worden de jaoren van zien laeven honderdzeuvenenveertig jaor.
- 29 Ton de dagen van zien ende dichterbij kwammen, leet hee zien zönne Jozef kommen en zei: "A-j 't good met mi'j veur hebt, leg dan ow hand onder miene höpfe as teken van leefde en trouw an mi'j. Belaof da-j mi'j neet in Egypte begraaft.
- 30 Maor laot mi'j bi'j mien veuolders liggen, breng mi'j weg uut Egypte en begraaf mi'j in eur graf." Jozef zei: "Ik zal doon zoas i'j zegt."
- 31 Hee zei: "Do der een eed op." Dat deed Jozef.
 Israël leggen zich achterovver neer in zien bedde.

Kapittel 48

- 1 Hiernao gebeuren het dat Jozef het bericht kreeg: 'Ow vader is zeek'.
 Hee nam zien beide zöns Manasse en Efraïm met zich met.
- 2 Ton ze teggen Jacob zeiden: 'Ow zönne kump der an, verzamelen hee zien krachten bi'j mekare en ging rechtop in bedde zitten.
- 3 Hee zei teggen Jozef: "God, den Ontzagwekkenden, hef zich an mi'j laoten zeen in Luz, in 't land Kanaän en Hee hef mi'j ezegend.
- 4 Hee zei mi'j: "Ik zal ow vruchtbaor maken, groot in getal en töt ne helen trop völker. Dit land zal ik veur altied an ow naogeslacht gevven.
- 5 Ow beide zöns, dee ow in Egypte gebaoren bunt veurdat ik hierhen kwam, bunt as mien zöns. Efraïm en Manasse bunt veur mi'j as Ruben en Simeon.
- 6 Maor as i'j nao eur nog meer kinder kriegt, zölt ze as van ow waen. Dee zölt allen arven op naam van eure breurs.
- 7 Ton ik uut Padam kwam is mi'j, in Kanaän, Rachel uut de tied ekommen. En ik heb eur daor begraven, an de weg naor Efrat, dat is no Bethlehem."
- 8 Ton Israël de beide zöns van Jozef zag, vroeg hee: "Wee bunt dat?"
- 9 Jozef antwoorden: "Dat bunt de zöns dee God mi'j hier egovven hef."
 Hee zei: "Breng ze bi'j mi'j, dat ik ze zegenen kan."
- 10 Want Jacob zag deur zien olderdom neet zo good meer. Jozef bracht ze dichte bi'j um. Jacob kusten eur en hee nom eur in de armen.
- 11 En Jacob zei teggen Jozef: " Ik had neet können denken dat ik ow weer zol zeen en no löt God mi'j ok nog owwe kinder zeen."
- 12 Jozef leet de kinder, dee dichtebi'j Jacob stonnen, op zied gaon en baog zich depe neer.
- 13 Daornao nam hee de beiden en bracht ze weer bi'j zien vader. Met zien rechterhand plaatsen hee Efraïm links van Jacob en Manasse van zien linkerhand naor rechts van Jacob.
- 14 Maor Jacob leggen kruuslings zien rechterhand op het heufd van Efraïm, den jongsten en zien linkerhand op het heufd van Manasse. Manasse was den oldsten.

- 15 Hee zegen Jozef met disse woorde: “Den God waormet mien veuolders Abraham en
Izaäk eur weg egaone bunt, den God dén mien laeven lang een herder ewes is,
16 de engel den mi’j ered hef van kwaod, zal disse jongs zegenen. In eur zal mien name
en de namen van mien veuolders Abraham en Izaäk eneumd worden en ze töt een
grote menigte wordt op de aerde.”
- 17 Ton Jozef gewaar worden dat zien vader zien rechterhand op het heufd van Efraïm
elegd had, zag hee dat as verkaerd en pakken de hand van zien vader um dén op het
heufd van Manasse te leggen.
- 18 Jozef zei teggen zien vader: “Neet zo vader, dit is den oldsten, leg ow rechterhand op
zien heufd.”
- 19 Maor zien vader wol dat neet en zei: “Ik wet het echt wal, mien zönne. Hee zal zeker
töt een groot volk worden, maor zien jongere breur zal groter worden en uut zien
naogeslacht zölt völle völker greuien.”
- 20 Op dén dag zegenen hee eur en zei: “In ow zal Israël ezegend waen: dat God ow mag
maken as Efraïm en Manasse.” Zodaönig stellen hee Efraïm veur Manasse.
- 21 Daornao zei Jacob teggen Jozef: “Ik gao no starven, God zal der bi’j waen en jullie
waerumme brengen in het land van ow veuolders.
- 22 Ik gef ow meer as owwe breurs, een bargrugge, dee ik van de Ammorieten met geweld
af enommen heb.

Kapittel 49

- 1 Ton reep Jacob zien zöns bi’j zich en zei: “Verzamele ow en heur wat ik owleu te
zeggen heb ovver wat ow te wachten steet.
- 2 Verzamel ow en luuster good, zöns van Jacob, luuster naor Israël, ow vader.
- 3 Ruben, mien oldsten, mien starken jong, den aersten vrucht van miene mannelijke
kracht, groots in waerde en uutmuntend in kracht,
4 maor verraodelijk as water. Nae, den aersten zöl i’j neet waen, want i’j hebt plaatse
enommen in het bedde van ow vader en het töt schande emaaft.
- 5 Simeon en Levi, breurs ok in het geweld.
- 6 Wat ze bedisselt is mien aer te nao, met eur ovverleg wil ik niks van doone hebben.
In eur hellig waen vermoord ze mansleu, as beulen vermikt ze bollen.
- 7 Verveukt is eure helligheid, want dee is slim, vervleukt is eure kwaojigheid.
Ik verstreui ze onder Jacobs volk, in verstreui ze ovver Israël.
- 8 Juda, ow breurs zölt ow groot maken. Ow hand zal de nekke van ow vi’jand
neerdrukken, de zöns van ow vader zölt zich veur ow buugen.
- 9 Stark as ne jonge leeuw, mien zönne, kaer i’j terugge met ow prooi. As 'n leeuw, as de
koning van alle diere, leg i’j ow dale, wee zal ’t waogen ow op te jagen?
- 10 De scepter zal in hande van Juda blieven, de heersers-staf tussen zien veute, töt dat dén
kump, dén het recht hef dat de volken um onderdäönig bunt.
- 11 Zien ezelinne bindt hee an de wienstok, an de wingerd zien ezelsveulen. Hee wast zien
klaere in wien, zien mantel in het bloedrode van de druve.

- 12 Donkerder dan wien bunt zien ogen en witter dan melk zien tanden.
- 13 Zebulon zal bi'j de kusten van de zee wonnen, as 'n haven veur de schepe is hee, zien land löp töt an Sidon.
- 14 Issachar is ne starken ezel, hee leg zich neer tussen de bepakking.
- 15 Hee zag ho good de röst is en ho mooi het land.
Ton baog hee en nam as een knecht de last op zien scholder.
- 16 As ene van Israëls stammen zal Dan ovver zien volk recht spraeken.
- 17 As een slange op de weg zal Dan waen, as nen adder op het pad. Hee bit het paerd in de hakken, waardeer de ruiter achterovver völt.
- 18 Naor ow redding verlange ik, HEER.
- 19 'n Trop rovers ovvervölt um, Gad, maor hee grip eur bi'j de hakken.
- 20 Aser laeft in ovvervlood, 'n koningsmaol göf hee weg.
- 21 Naftali is 'n uutgelaoten hinde, dee mooie jongen krig.
- 22 Een uutlopende wienstok is Jozef, 'n uutlopende wienstok bi'j ne welle met ranken dee ovver de mure hen greuit.
- 23 Baogschutters hebt um 't laeven zoer emaaft, ze haten um en hebt op um eschotten.
- 24 Maor zien boog bleef espannen en ziene hande en arme starker umdat de Machtige van Jacob, de Herder, de Rots van Israël, bi'j um was.
- 25 Deur de God van ow vader, den Almachtigen den ow hölp: met zegen van bovven, met zegen uut de deepte, met zegen van borsten en moderschoot.
- 26 De zegen van ow vader geet bovven de zegen van ow veurvaders en bovven eeuwige leeflijke heuvels uut. Dat zee mag rösten op Jozef, den uut ekozzen is bovven zien breurs.
- 27 Benjamin is as ne wolf den verscheurt. In de morgen vret hee zien prooi en in de aovend verdeelt hee wat hee evangen hef.
- 28 Dit bunt alle twaalf stammen van Israël, en dit is wat eur vader teggen eur zei ton hee eur zegenen. Elkene kreeg zien eigen zegen.
- 29 Ton gaf hee eur disse opdracht: As ik no met mien veuolders verenigd word, begraaf mi'j dan bi'j mien veuolders in de grot op 't land van den Hethiet Efron.
- 30 In de grot in 't veld van Machpela, dichte bi'j Mamre, in Kanaän. 't Veld dat Abraham veur zich as graf van Efron ekocht hef.
- 31 Daor bunt Abraham en zien vrouw Sara begraven, daor hebt ze Izaäk en zien vrouw Rebekka begraven en daor heb ik Lea begraven.
- 32 Het stuk land en de grot bunt ekocht van de Hethieten.
- 33 Ton Jacob klaor was met de opdracht an zien zöns, trok hee zien veute weer op 't bedde en blees zien lesten aosem uut en worden met zien veuolders verenigd.

Kapittel 50

- 1 Jozef huulen, baog zich ovver zien vader hen en kussen um.
- 2 Hee gaf de dokters die bi'j um in deenst waren de opdracht dat ze zien vader balsemen zollen. En zo deden ze met Israël.
- 3 Daor gingen veertig dagen met hen, want zo lange duurt balsemen. En de leu in Egypte rouwen zeuventig dagen ovver um.
- 4 Ton de dagen van zien rouw veurbi'j waren, zei Jozef teggen de lakeien van Farao:
"As i'jleu het good met mi'j veurhebt, laot dan dit an Farao wetten:
- 5 'Mien vader hef mi'j laoten belaoen dat, as hee uut de tied kommen zol, ik um in het graf leggen zol, dat hee in het land Kanaän hef laoten uuthouwen. Laot mi'j dan hengaon um mien vader te begraven. Daornao kom ik waerumme."
- 6 Farao gaf as antwaord: "Da's good, gao maor en begraaf ow vader zoas i'j um belaoft hebt.
- 7 Zo ging Jozef zien vader begraven en met um gingen alle deenstknechte van Farao, de oldsten van zien huushollen, alle oldsten van Egypte.
- 8 Ok het hele huusgezin van Jozef en zien breurs en het huushollen van zien vader gingen met. Allene de kinder en de schäöpe, geiten en beeste leten ze in Egypte achter.
- 9 Ok wagens en paerdevolk trok met, samen een geweldigen optocht.
- 10 Ton ze bi'j de dorsvloere van Atad kwammen, an de ander kante van de Jordaan, helen ze een groten en indrukwekkenden rouwklacht. Jozef leet zeuven dage um zien vader rouwen.
- 11 Ton de leu van het land, de Kanaänieten, zich 't rouwbeklag op de dorsvloere van Atad zagen, zeiden ze: "De leu uut Egypte bunt in hele deepe rouw."
Daorumme neumen ze dee plaatse an de ovverkante van de Jordaan Abel-Misraïm.
- 12 Daornao deden de zöns van Israël wat hee eur op edraegen had.
- 13 Zien zöns drogen um het land Kanaän in en begraven um in de grot op 't veld van Machpela, dichte bi'j Mamre, op het stuk land dat Abraham van de Hethiet Efron ekocht had.
- 14 Nao de grove ging Jozef naor Egypte waerumme, hee, zien breurs en alle leu dee met waren egaon um zien vader te begraven.

- 15 Ton zee beseffen dat eur vader der neet meer was, zeiden ze teggen mekare: "Wat as Jozef zich teggen ons kaert en ons, 't kwaod dat wi'j um an edaone hebt, betaald zet?"
- 16 Daorumme sturen ze bericht an Jozef: "Ow vader hef ons, veurdat hee uut de tied kwam, op edraegen:
- 17 "I'jleu mot Jozef zeggen: 'Vergef toch wat de deenstknechte van de God van ow vader ow misdaon hebt.'" Jozef huulen ton ze um dit vertellen.
- 18 Zien breurs ging naor um to, velen veur um dale en zeiden: "Kiek, wi'j bunt owwe deenstknechte."
- 19 Jozef antwoorden: "Waes neet bange, kan ik Gods plaatse innemen?
- 20 I'jleu hebt mi'j kwaod to edacht, maor God hef der wat goods van emaaft, deur der veur te zorgen, zoas 't vandage an dag is: een groot volk blif in laeven.
- 21 Daorumme mo-j neet bange waen. Ik zorge veur owleu en owwe kinder."
Hee troosten eur en stellen eur gerust.

- 22 Jozef bleef in Egypte, hee en zien hele familie. Hee laeven honderdtien jaor.
- 23 En Jozef hef de kinder van Efraïm ezene töt in het darde geslacht en de kinder van Machir, Manasse zien zönne, hef hee op de kneene ehad.
- 24 Ton zei Jozef teggen zien breurs: “Ik komme uut de tied, maor God zal wisse waor naor ow ummezeen.
Hee zal owleu uutleiden uut dit land, naor ’t land dat hee an Abraham, Izaäk en Jacob onder ede too ezegd hef.
- 25 Ton leet Jozef de kinder van Israël een eed afleggen: “God zal wisse waor naor owleu ummezeen en i’jleu zölt mien gebeente van hier metnemmen.
- 26 Jozef kwam uut de tied op ’n older van honderdtien jaore. Ze balsemen um en leggen um in Egypte in een kiste.

Bronnen:

- Online Bijbel
- Biebel in de Twentse sproake, Uitgeverij Jongbloed, Heerenveen, 2009
- Biebel, Liudger Stichten/NBG, Uitgeverij NBG, Heerenveen, 2008
- Karl-Emil Schade, Dat ole Testament, Wachholtz Verlag, Neumünster, 1995
- Martin Buber/Franz Rosenzweig, Die fünf Bücher der Weisung, Verlag Lambert Schneider, 1981
- Biblehub.com, interlinear Bible/genesis